

การเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มีผลต่อการตัดสินใจ
เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด
จังหวัดเชียงใหม่

กิตติศักดิ์ หอมจำปา

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2548

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อเรื่อง

การเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับ
การบำบัดรักษายาเสพติด ในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่

โดย

กิตติศักดิ์ หอมจำปา

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์)

วันที่ 3 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 2548

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ณรงค์เรศ รังควัด)

วันที่ 3 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 2548

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์สิวลี จารุวรรณ)

วันที่ 3 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 2548

หัวหน้าภาควิชาส่งเสริมการเกษตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระพล ทองมา)

วันที่ 3 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 2548

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เพ็ชรประดับ)

รองประธานกรรมการ โครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 7 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 48

ชื่อเรื่อง	การเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการรักษาพยาบาล ในศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นายกิตติศักดิ์ หอมจำปา
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ติดยาเสพติด 2) พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด และ 3) ผลของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด ต่อกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการรักษาพยาบาล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากผู้ที่ได้รับการบำบัดรักษาเสพติดและเป็นผู้ป่วยใน ที่ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ และต้องเข้ารับการรักษาในศูนย์มาแล้วไม่ต่ำกว่า 21 วัน ด้วยการจับสลากจากรายชื่อผู้บำบัดรักษาเสพติดจำนวน 148 ราย รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.93 ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์สถิติ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

ผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 77.0 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 30.96 ปี ร้อยละ 39.2 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 35.1 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 39.2 กบเพื่อนในรูปแบบพากันดื่มสุราหรือสูบบุหรี่ และร้อยละ 60.8 ใช้เวลาว่างด้วยการพบปะกับกลุ่มเพื่อนฝูง

ผู้ติดยาเสพติดมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษาเสพติดคล้ายคลึงกัน คือ เปิดรับข่าวสารจากวิทยุกระจายเสียงระหว่าง 06.00 - 09.00 น. จากหนังสือพิมพ์ ระหว่าง 09.01 - 12.00 น. และจากโทรทัศน์ ระหว่าง 18.01 - 21.00 น. มีโอกาสรับข่าวสารจากสื่อกลุ่ม คือ ญาติ พี่น้อง และพ่อแม่ในช่วงเวลา 18.01 - 21.00 น. ระยะเวลาที่ใช้รับข่าวสารแต่ละครั้งไม่เกิน 30 นาที มีความเชื่อถือข่าวสารจากทุกสื่อในระดับปานกลาง แต่มีความเชื่อถือข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ระดับน้อย ข่าวสารที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ปานกลาง แต่ข่าวสารจากจากครู อาจารย์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย

ผลของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการรักษาพยาบาล ปรากฏว่า การเปิดรับข่าวสารมีอิทธิพลต่อกระบวนการ

ตัดสินใจ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นการกระทำเพื่ออนาคตของตนเอง (ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกทางเลือก) ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ (ขั้นตอนการค้นหาและประเมินทางเลือก) และรับรู้ถึงปัญหาผลกระทบทางสังคม (ขั้นตอนการค้นหาปัญหา) และสื่อมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนดังนี้ สื่อมวลชน ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจในขั้นตอนการค้นหาปัญหา สื่อบุคคล ได้แก่ เพื่อนบ้านหรือเพื่อนที่โรงเรียนมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจในขั้นตอนการค้นหาและประเมินทางเลือก และสื่อกลุ่ม ได้แก่ บิดา มารดา มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจในขั้นตอนการตัดสินใจเลือกทางเลือก

Title	Effects of Media Exposure on Treatment Decisions of Drug Addicts in Chiang Mai's Rehabilitation Centre
Author	Mr. Kittisak Homjumpa
Degree of	Master of Arts in Communications
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Dr. Wittaya Damrongkiattisak

ABSTRACT

This research was conducted to find out: 1) the characteristics of the drug addicts; 2) their behaviors toward media exposure of drug addiction; and 3) effects of their behaviors toward media exposure on their treatment decisions.

The data were collected by means of questionnaires distributed to 148 samples of drug addicts who spent at least 21 days at Chiang Mai's Rehabilitation Centre. Residents selected by simple sampling from the name list of drug addicts. The data were collected by means of questionnaires which had a reliability estimate of 0.93 and then analyzed for percentages, means and standard deviations. The results were as follows:

It was found that 77 percent of the drug addicts were men. Their mean age was 30.96. 39.2 percent of the drug addicts had a high school diploma. 35.1 percent of the drug addicts used to work as employees. 39.2 percent used to be associated with their friends for alcohol drinking or smoking and 60.8 percent spent most of their free time with their friends.

The behaviors of the drug addicts in terms of media exposure were similar across samples. The first was from the radio broadcasted between 06.00-09.00 a.m. The second was from newspapers between 09.01-12.00 a.m. The third was from T.V. between 18.01-21.00 p.m. The last was from people such as parents or cousins between 18.01-21.00 p.m. They believed in the information from the media at a medium level and from the electronic media at a low level. The information could be used at a medium level, but the information from teachers and the electronic media was not useful for them.

Based on high for frequencies, the effects of the media exposure toward treatment decisions on their behavior were on (1) their need for the treatment for their (problem identification step), (2) their realization in the negative effects of drugs on their body and mind

(evaluation step),(3) their perception of the negative effect of drug society (searching step) The public media that influenced their decisions was television which affected their problem searching step. The personal media (e.g.friends, family member) were influential at a problem identification step and an alternative step. Particularly, parents were influential at an adoption step for drug treatment.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้จะไม่สามารถสำเร็จลงได้หากปราศจากความช่วยเหลือจากคณะกรรมการที่ปรึกษา ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ ประธานกรรมการ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษา และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้กับปัญหาพิเศษฉบับนี้แก่ผู้ศึกษา ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์นครเรศ รังควัต และ อาจารย์ สิวลี จารุวรรณ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข ให้ถูกต้องและสำเร็จลงด้วยดี

ผู้ศึกษาขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ และผู้เข้ารับการรักษาในศูนย์ดังกล่าว ที่ให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลและตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งผู้ศึกษาต้องขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เจ้าหน้าที่ในสาขาวิชา ตลอดจนบุคคลอื่น ๆ อีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวไว้ในที่นี้ ที่ช่วยสนับสนุน อนุเคราะห์ จนกระทั่งผู้ศึกษาสามารถดำเนินการศึกษาวิจัยจนลงนามด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณแม่กุหลาบ นนท์ และครอบครัวหอมจำปาทุกคน ที่ให้ความรักความห่วงใยและเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ศึกษามาโดยตลอด ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ใหญ่ เบญญ์ น้อย ปุ๊ว พี่เคน น้องเอ็ด ตลอดจนเพื่อนคนอื่น ๆ อีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวไว้ในที่นี้ ที่คอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจและเป็นทีปรึกษาอย่างดี ขอขอบคุณพี่เผ่าและครอบครัว ที่คอยรับฟังปัญหา ตลอดจนอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และช่วยเหลือผู้ศึกษามาโดยตลอด จนกระทั่งสามารถดำเนินการศึกษาวิจัยสำเร็จมาเป็นเอกสารฉบับนี้

กิตติศักดิ์ หอมจำปา

มิถุนายน 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
ความสำคัญของปัญหา	3
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	5
ขอบเขตของการศึกษา	5
ข้อจำกัดของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดอิทธิพลของสื่อ	10
แนวคิดการเปิดรับข่าวสาร	13
แนวคิดกระบวนการตัดสินใจ	16
การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
ภาคสรุป	29
กรอบความคิดในการวิจัย	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
ประชากร	32
กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือในการวิจัย	32

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	36
ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ติดยาเสพติด	36
ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด	42
ตอนที่ 3 ผลของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดต่อกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด	77
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	101
สรุปผลการศึกษา	101
ข้อเสนอแนะ	106
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	109
บรรณานุกรม	110
ภาคผนวก	115
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	116
ภาคผนวก ข ภาพกิจกรรมของผู้รับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่	125
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	128

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนสถานพยาบาลของภาครัฐและเอกชนที่รับบำบัดยาเสพติดแก่ผู้ติดยาเสพติดจำแนกตามภาคต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร	26
2 จำนวนและร้อยละของผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์	39
3 จำนวนและร้อยละของผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามการติดตามสารชีวสาร	43
4 จำนวนและร้อยละของผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามความถี่ในการติดตามชีวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ	47
5 จำนวนและร้อยละของผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามระยะเวลาในการติดตามชีวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ	50
6 จำนวนและร้อยละของผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามช่วงเวลาในการติดตามชีวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ	53
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเชื่อถือชีวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มีต่อสื่อประเภทต่าง ๆ	56
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการนำชีวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ของผู้ติดยาเสพติด	58
9 จำนวนและร้อยละของผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามความถี่ในการติดตามชีวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ	62
10 จำนวนและร้อยละของผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามระยะเวลาในการติดตามชีวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ	65
11 จำนวนและร้อยละของผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามช่วงเวลาในการติดตามชีวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ	69
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเชื่อถือชีวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มีต่อสื่อประเภทต่าง ๆ	72
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการนำชีวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ของผู้ติดยาเสพติด	74

14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดจากการรับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลทางเศรษฐกิจ จากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด	77
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดจากการรับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลทางสังคม จากการ รับข่าวสารเรื่องยาเสพติด	78
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดจากการรับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลกระทบทั่วไป จากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด	79
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดจากการค้นหาและประเมินทางเลือก จากการรับข่าวสารเรื่อง ยาเสพติด	81
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดจากการตัดสินใจเลือกทางเลือก จากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด	84
19	ค่าร้อยละของผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดจากการ รับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลทางเศรษฐกิจจากการข่าวสาร เรื่องยาเสพติดจากสื่อแต่ละชนิด	88
20	ค่าร้อยละของผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดจากการ รับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านสังคมจากการข่าวสารเรื่องยาเสพติด จากสื่อแต่ละชนิด	89
21	ค่าร้อยละของผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดจากการ รับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลกระทบทั่วไปจากการข่าวสารเรื่อง ยาเสพติดจากสื่อแต่ละชนิด	90
22	ค่าร้อยละของผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดจากการ ค้นหาและประเมินทางเลือกจากข่าวสารที่รับจากสื่อแต่ละชนิด	92
23	ค่าร้อยละของผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดจากการ ตัดสินใจเลือกทางเลือกจากการได้รับข่าวสารจากสื่อแต่ละชนิด	96

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1 กรอบความคิดในการวิจัย

31

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสร้างความเดือดร้อนทั้งในระดับบุคคลและส่วนรวม ทำให้เกิดความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ จึงทำให้ทุกฝ่ายให้ความสนใจเฝ้าระวังปัญหาเสพติดมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ ตลอดจนการเผยแพร่การดำเนินงานในด้านการป้องกัน การบำบัดรักษา และการปราบปรามจับกุม ผู้กระทำความผิด ที่ปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชนอยู่เสมอไม่เว้นแต่ละวันแต่ปัญหาเสพติดก็มิได้ลดน้อยลง จากการสำรวจสภาพการแพร่ระบาดของยาเสพติด เมื่อปี พ.ศ.2543 ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2544: 1 - 4) พบว่า มีปัญหาเสพติดแพร่ระบาดอยู่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ กล่าวคือการสำรวจหมู่บ้าน/ชุมชนทั้งหมด 54,310 แห่ง ปรากฏว่ามีจำนวน 36,197 หมู่บ้าน/ชุมชน มีการระบาดของยาเสพติด หรือคิดเป็นร้อยละ 66.65 ของ หมู่บ้าน/ชุมชนที่ทำการสำรวจ และยังพบว่ามีผู้มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับการผลิต การค้าและเป็นนักค้ายาเสพติด จำนวน 7,519 ราย มีผู้ค้ารายย่อย จำนวน 80,000 ราย มีผู้ติดยาเสพติดและผู้ใช้ยาเสพติด จำนวน 3,000,000 คน ในจำนวนดังกล่าว จำแนกเป็นผู้ใช้หรือผู้เสพแต่ยังไม่ติด จำนวน 2,700,000 คน และผู้ติดยาเสพติด จำนวน 300,000 คน ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทย

ในด้านเศรษฐกิจ ปัญหาเสพติดทำให้มีความสูญเสียทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ทั้งในแง่ของผู้ผลิต ผู้ติดยา ฝ่ายบำบัด ฝ่ายป้องกันและปราบปราม ผู้ผลิตต้องเสียเวลา สูญเสียทรัพย์สิน โดยไม่ได้ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศแต่อย่างใด ตรงกันข้ามกลับทำให้เกิดผลเสียหายและสร้างปัญหาให้แก่ประเทศด้วย ส่วนผู้ติดยาเสพติดก็ต้องซื้อยามาเพื่อเสพก็เป็นการสูญเสียเงินที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดแก่ผู้เสพ จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2542: 20) พบว่าผู้ติดยาเสพติดต้องใช้จ่ายเงินโดยเฉลี่ยประมาณ 109 บาทต่อวัน เมื่อคิดคำนวณจากผู้ที่มีสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา ทั้งประเทศ ในปีงบประมาณ 2542 ที่มีจำนวน 58,724 ราย คิดเป็นค่าใช้จ่ายวันละประมาณ 6,400,000 บาท สำหรับฝ่ายป้องกันและปราบปรามก็ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ รวมทั้งการคัดเลือกบุคลากร เข้ามาปฏิบัติงานนี้โดยเฉพาะ ซึ่งมีทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชนและองค์กรระหว่างประเทศ ที่ได้ร่วมทำงานและประสานกันอย่างใกล้ชิด

ในด้านสังคม ปัญหายาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาสังคมที่ตามมาอย่างมากมาย คือ ผู้ติดยาเสพติดต้องพยายามหาเงินมาเพื่อซื้อยาเสพติด แต่ผู้ติดยาเสพติดเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีรายได้ หรือมีถึงร้อยละ 64 ดังนั้นการหาเงินมาเพื่อซื้อยาเสพติดจึงต้องขอจากบิดา มารดา พี่น้องญาติและเพื่อนสนิท บางกรณีอาจใช้วิธีการอันทุจริตต่าง ๆ เช่น ขโมย จี้ ปล้น จนถึงขั้นก่ออาชญากรรม ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของ วุฒิ เหล่าสุนทร (2542: 57) พบว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปในกรุงเทพมหานครมีถึงร้อยละ 58 อาชญากรเป็นผู้ติดยาเสพติด นอกจากนี้ยังพบอีกว่าผู้ต้องหาที่ติดยาเสพติดร้อยละ 75 เคยต้องคดีมาแล้วอย่างน้อย 1 ครั้ง ดังนั้นปัญหาการติดยาเสพติด จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความไม่สงบสุขขึ้นในสังคม ทั้งยังทำลายสภาพแวดล้อมที่ดีของสังคมให้เสื่อมลงอีกด้วย

ในด้านทรัพยากรมนุษย์ ถือว่ามนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุด มนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ประเทศใดมีประชาชนที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบก็จะสามารถพัฒนาประเทศให้เจริญได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าประเทศใดที่มีประชากรที่ติดยาเสพติดเป็นจำนวนมากก็จะทำให้ประเทศนั้นมีแต่ประชากรที่ด้อยคุณภาพ เพราะเป็นปัจจัยที่มีแต่ความทุจริตทรน ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่สามารถประกอบอาชีพหรือช่วยเหลือตนเองและประเทศชาติได้ จากผลการศึกษาหลายเรื่องพบตรงกันว่าผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นผู้ว่างงานและมีแนวโน้มว่าอายุเริ่มแรกของผู้ใช้ยาเสพติดน้อยลง โดยพบว่าอยู่ในช่วงวัยรุ่นมากที่สุด คือ มีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2542: 23) จึงเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่ประเทศชาติต้องสูญเสียกำลังแรงงานส่วนหนึ่ง ที่ควรเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

จะเห็นได้ว่าปัญหายาเสพติด กลายเป็นวิกฤตของสังคมไทย รัฐบาลปัจจุบัน (ภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี) ได้ประกาศสงครามกับปัญหายาเสพติด กำชับให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดต้องดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งในด้านการปราบปรามจับกุมผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ขายยาเสพติด และดำเนินการป้องกันมิให้กลุ่มคนที่บริสุทธ์เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนเร่งรัดการแก้ไขปัญหและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด เพื่อตัดวงจรการแพร่ระบาดของยาเสพติดไปพร้อม ๆ กัน

ดังนั้นในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่ต้องการให้การบำบัดรักษายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ และให้ผู้ป่วยได้รับประโยชน์มากที่สุด ในการเข้ามารับการบำบัดรักษาในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ป่วยที่ติดยาเสพติดจะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และมีทัศนคติที่ดีต่อการบำบัดรักษายาเสพติด ในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาช่องทางของการรับสื่อที่ผลต่อการเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด

ความสำคัญของปัญหา

การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดนั้นเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและสลับซับซ้อน เพราะผู้ติดยาเสพติดเป็นผู้มีปัญหาทางด้านอารมณ์และจิตใจ ซึ่งได้รับผลกระทบมาจากครอบครัวและสังคม ตลอดจนความไม่สามารถในการปรับตัวเองได้อย่างเหมาะสม จึงทำให้ผู้ติดยาเสพติดมีลักษณะบุคลิกภาพที่เฉพาะ เช่น การชอบปฏิเสธ โดยเฉพาะการปฏิเสธและไม่ยอมรับว่าตนเองติดยาเสพติด ไม่ยอมรับความผิดพลาดของตนเองและไม่ยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับปรุงตนเอง ดังนั้น ผู้ปกครอง บิดามารดา ญาติ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด จึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายในการให้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ติดยาเสพติดได้ตัดสินใจ ยอมรับเพื่อเปลี่ยนแปลงตนเอง และตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด เพราะการบำบัดรักษายาเสพติดในรูปแบบแพทย์แผนปัจจุบันนั้น ให้ความสำคัญในเรื่องความสมัครใจเข้ารับการรักษของผู้ติดยาเสพติดมาเป็นอันดับแรก (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2544: 1-6) ซึ่งการยอมรับเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง แต่ตามปกติแล้วมักจะมีการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกลึกซึ้งของผู้ติดยาเสพติดให้ละเอียดเสี้ยวและหันเข้ารับการบำบัดรักษาจากบุคคลภายในครอบครัวข้างยาก ดังนั้นแนวทางที่ดีที่สุดในการยอมรับการเข้ารับการบำบัดคือ การรับความรู้ ความเข้าใจจากสื่อมวลชน หรือนุคคลภายนอกจะช่วยแก้ไขสร้างการยอมรับจากผู้ติดยาเสพติดให้หันเข้ารับการบำบัดรักษาได้ง่ายกว่า ดังการศึกษาของ จเร ผกเผ่า (2541 อ้างใน สำนักงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2542: 116) ได้แสดงให้เห็นว่า การรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน ตลอดจนการติดต่อกับบุคคลภายนอก ชุมชน บุคคลภายในชุมชน ของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มีผลต่อการยอมรับในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ศักดินา บุญเปี่ยม (2534) ได้แสดงให้เห็นอีกว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ได้แก่ แหล่งข่าวสาร เนื้อหาข่าวสาร ความถี่การเปิดรับข่าวสาร ความน่าเชื่อถือแหล่งข่าวสาร และการนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ของผู้ติดยาเสพติด ส่งผลต่อความพอใจในการเปิดรับข่าวสารเรื่องการบำบัดรักษายาเสพติดอีกด้วย จากเหตุผลดังกล่าว ฝ่ายวิชาการสกายบุ๊กส์ (2544: 83) ได้กล่าวว่า การกระตุ้นส่งเสริมของภาครัฐในการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้กำหนดให้มีการพัฒนาระบบข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและการเผยแพร่อย่างเป็นระบบ ให้ประชาชนผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนผู้ติดยาเสพติดได้รับข่าวสารให้ตระหนักถึงอันตรายของการเสพยาเสพติดรวมทั้งชักชวนให้เข้ารับการบำบัดรักษากับศูนย์บำบัดที่กระจายอยู่ทั่วไปในทุกภาคของประเทศไทยกว่า 187 ศูนย์

การที่ผู้ติดยาเสพติดรับข่าวสารและปฏิบัติตามข่าวสารที่ได้รับ คือ การเข้ารับการบำบัดรักษาตามศูนย์บำบัดรักษา พรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2537: 308-309) กล่าวว่า เกิดขึ้นเพราะผู้รับข่าวสารมีทัศนคติ มีความเชื่อถือในข่าวสาร ต่อผู้ส่งสาร และที่สำคัญผู้รับข่าวสารต้องมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองด้วย ในขณะที่เสถียร เชยประทับ (2528: 28) ได้อธิบายไว้มากกว่านั้นคือข่าวสารที่มาจากสื่อสารนั้น โดยเฉพาะข่าวสารที่มาจากองค์กรหรือหน่วยงานนั้น มักต้องการเปลี่ยนแปลงผู้รับข่าวสารใน 3 ประการหลักคือ การเปลี่ยนแปลงในเรื่องความรู้ความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้นการรับข่าวสารของผู้ติดยาเสพติดและยินดีเข้ารับการบำบัดรักษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ทัศนคติต่อยาเสพติด และต้องการมีพฤติกรรมประจำวันเหมือนกับบุคคลธรรมดาทั่วไป และณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล (2527: 669-675) ได้อธิบายให้เห็นว่าข่าวสารที่รับจากสื่อสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ทั้งนี้เพราะเนื้อหาของข่าวสารสามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้รับข่าวสารมีความรู้สึกร่วมคือให้การเสริมแรง (reinforcement) เมื่อผู้รับสารมองเห็นคุณค่าของตนเอง (self-esteem) ก็จะช่วยให้ชักจูงให้เปลี่ยนทัศนคติได้เร็วขึ้น ซึ่งนอกจากการเห็นคุณค่าของตนเองแล้ว พรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2537: 312) ยังระบุว่าปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้รับข่าวสารก็มีส่วนต่อการรับและนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ด้วยเช่นกัน จากงานวิจัยและคำอธิบายที่กล่าวถึง ทำให้กล่าวได้ว่าข่าวสารมีผลต่อการสร้างการยอมรับของผู้ติดยาเสพติดกระทั่งเกิดความยินดีที่จะเข้ารับการบำบัดรักษา

ผู้วิจัยในฐานะนักนิเทศศาสตร์ เห็นว่าข่าวสารจากสื่อมีอิทธิพลทางจิตวิทยาให้แก่ผู้รับข่าวสาร ทำให้เกิดความรู้ มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติไปในทิศทางตามความเชื่อของตนเอง แต่ในกรณีของผู้ติดยาเสพติดนั้น แทน จันทน์วิโรจน์ และชูชัย สมิทธิไกร (2527: 273-274) และสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (2542: 25-27) ระบุว่า เป็นคนที่มีความสับสนในตนเองอันเนื่องมาจากพิษของยาเสพติด แสดงการยินยอมและตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด นอกจากนี้จะมีผลเกี่ยวเนื่องมาจากทัศนคติหรือความรู้ที่ได้รับแล้ว บุญทัน ดอกไธสง (2523: 334-335) ระบุว่าข่าวสารที่แต่ละบุคคลรวบรวมและที่พบเห็นได้จากสิ่งแวดล้อมมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจอีกด้วย ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการรับข่าวสารของผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดว่ามีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษาหรือไม่อย่างไร กับผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคเหนือ ตั้งอยู่ที่ กม. 28 ถนนเชียงใหม่-ฝาง อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ผลการศึกษจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประโยชน์สำหรับสื่อมวลชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติด ในการสร้างข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษาของผู้ติดยาเสพติด และ

จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการนำไปส่งเสริมเพื่อการเผยแพร่ข่าวสารให้กับผู้ติดยาเสพติดได้
สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา ให้มีจำนวนมากขึ้น เพื่อเพิ่มจำนวนการแก้ไขผู้ติดยาเสพติดให้
สามารถกลับคืนสู่สังคมและอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข เป็นการตัดวงจรของปัญหา ทำให้ปัญหา
เสพติดลดน้อยลง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การศึกษา การเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ มี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. ลักษณะเฉพาะทางประชากรศาสตร์ของผู้ติดยาเสพติด
2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด
3. ผลของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด ต่อกระบวนการตัดสินใจ
เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตสถานที่

สถานที่ ศึกษาเฉพาะที่ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดเชียงใหม่ เท่านั้น

2. ขอบเขตประชากร

กลุ่มประชากร ศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้ติดยาเสพติดที่สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษายา
เสพติดประเภทผู้ป่วยในของศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ และต้องเข้ารับการ
บำบัดรักษาเป็นเวลานานไม่ต่ำกว่า 21 วันเท่านั้นเพราะเป็นระยะเวลาของโปรแกรมในการรักษา
ผู้ติดยาเสพติด

3. ขอบเขตเนื้อหา

3.1 ศึกษาเฉพาะลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และศึกษาสภาวะแวดล้อมทางสังคมของผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ การคบเพื่อน การใช้เวลารว่าง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เท่านั้น

3.2 ศึกษาพฤติกรรม的开รับข่าวสาร ได้แก่ แหล่งข่าวสาร เนื้อหาข่าวสาร ความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร การตรวจสอบความน่าเชื่อถือข่าวสาร การนำข่าวสารไปใช้ ประกอบการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด เท่านั้น

3.3 ศึกษากระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนในกระบวนการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

- ขั้นตอนการค้นหาปัญหา
- ขั้นตอนการค้นหาและประเมินทางเลือก
- ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกทางเลือกนำไปใช้แก้ไขปัญหา

3.4 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด

4. ขอบเขตระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะในช่วง เดือนกรกฎาคม 2547 เท่านั้น

ข้อจำกัดของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ อาจจะไม่สามารถนำไปใช้อ้างอิงกับ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด ในจังหวัดอื่น ๆ เพราะการศึกษาหรือการวิจัยนั้นจำกัด อยู่เฉพาะศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้น ผลที่ได้ จึงครอบคลุมเพียงในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารข้อมูลของผู้ติดยาเสพติดไปพิจารณาประกอบการดำเนินงาน ด้านการบำบัดรักษายาเสพติด
2. บิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติ และผู้เกี่ยวข้องกับผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการสื่อสารเพื่อการชักจูงให้ผู้ติดยาเสพติดให้สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาให้มีจำนวนมากขึ้น
3. ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารไปใช้ประกอบการ ดำเนินงานวางแผนการประชาสัมพันธ์ ในด้านการเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด
4. นักวิจัยสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในด้านอื่น ๆ ต่อไป

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

การบำบัดรักษายาเสพติด หมายถึง การเข้ารับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดตามแพทย์แผนปัจจุบันในความควบคุมดูแลของกระทรวงสาธารณสุขกับศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยความสมัครใจ

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การคบเพื่อน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และความสัมพันธ์ในครอบครัว

สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่นำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและการบำบัดรักษายาเสพติด ประกอบด้วย วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และเอกสารเผยแพร่ทั่วไป

สื่อกลุ่ม หมายถึง บุคคลใกล้ชิดที่นำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและการบำบัดรักษายาเสพติดให้แก่ผู้ติดยาเสพติดประกอบด้วย ญาติพี่น้อง พ่อ แม่ ครู อาจารย์

สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่นำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและการบำบัดรักษายาเสพติดให้แก่ผู้ติดยาเสพติด ประกอบด้วย เพื่อนในโรงเรียน/เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน และเจ้าหน้าที่รัฐหรือเอกชน

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง สื่อที่นำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและการบำบัดรักษายาเสพติด ได้แก่ อินเทอร์เน็ต

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง พฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดที่นำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ ทุกรูปแบบ เช่น ข่าว บทความ โฆษณา สารคดี เกร็ดความรู้ และถูกนำมาใช้ประโยชน์สำหรับการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร หมายถึง การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและการบำบัดรักษายาเสพติด พฤติกรรมการเปิดรับพิจารณาได้จาก แหล่งข่าวสาร เนื้อหาของข่าวสาร ความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร ความน่าเชื่อถือของข่าวสาร และการนำข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด

แหล่งข่าวสาร หมายถึง สื่อซึ่งเป็นช่องทางในการถ่ายทอดข่าวสารให้ผู้สนใจและผู้ติดยาเสพติด สื่อดังกล่าวประกอบด้วย สื่อมวลชน คือ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ วารสาร นิตยสาร และเอกสารเผยแพร่ทั่วไป สื่อบุคคล และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

เนื้อหาของข่าวสาร หมายถึง สารของข่าวสารที่ื่อนำมาเสนอและมีความสนใจติดตาม ประกอบด้วย เนื้อหาความรู้ยาเสพติด เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติด และเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด

ความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร หมายถึง จำนวนครั้งของการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและการบำบัดรักษาในแต่ละวัน หรือแต่ละสัปดาห์ จากสื่อแต่ละแหล่ง

ช่วงเวลาในการเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ช่วงเวลาที่นิยมเปิดรับข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ประกอบด้วย ช่วงเวลาเช้า เที่ยง บ่าย เย็น และกลางคืน ของแต่ละวัน

ความน่าเชื่อถือของข่าวสาร หมายถึง การให้ความเชื่อถือข่าวสารยาเสพติดและการบำบัดรักษายาเสพติด จากสื่อแต่ละแหล่ง กำหนดให้ ให้ความเชื่อถือ ไม่ให้ความเชื่อถือ และไม่แน่ใจ

การนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ หมายถึง ระดับของการนำความรู้เกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดไปใช้ในการปฏิบัติตนเพื่อให้พ้นภาวะการติดยาเสพติด กำหนดให้ นำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ มาก น้อย และปานกลาง

ผลของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร หมายถึง การเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดและเรื่องการบริหารยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ แล้วมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด

กระบวนการตัดสินใจ หมายถึง การนำข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดที่ได้รับมาใช้ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษา ในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัด

เชิงใหม่ ขั้นตอนดังกล่าวประกอบด้วย ขั้นตอนการค้นหาปัญหา ขั้นตอนการค้นหาและประเมินทางเลือก และขั้นตอนการตัดสินใจเลือกทางเลือก

ขั้นตอนการค้นหาปัญหา หมายถึง ผู้ศึกษาเสพติดนำข่าวสารที่ได้รับมาพิจารณาข้อเท็จจริงด้วยตนเอง ทำให้พบว่าตนเองเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ส่งผลกระทบใด ๆ ต่อตนเอง ครอบครัว และบุคคลรอบข้าง

ขั้นตอนการค้นหาและประเมินทางเลือก หมายถึง ผู้ศึกษาเสพติดพบข้อเท็จจริงแล้วการเสพติดสร้างปัญหาให้แก่ตนเองและบุคคลรอบข้าง จึงมีความพยายามจะแก้ไขปัญหในการลด ละ เลิกเสพติดด้วย ดังนั้นจึงพยายามหาวิธีการแก้ไขปัญหา และประเมินว่าการแก้ไขปัญหแต่ละแนวทางมีข้อดีข้อเสียใด

ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ไขปัญหา หมายถึง ผู้ศึกษาเสพติดได้ประเมินผลการแก้ไขปัญหในแต่ละทางเลือกแล้วได้ข้อยุติว่า ทางเลือกของการเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ดีที่สุด ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไปมากที่สุด และที่สำคัญรัฐบาลให้การสนับสนุนให้ผู้ศึกษาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา

ความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวในลักษณะ ครอบครัวที่มีความเป็นกันเอง ครอบครัวที่มีการดูแลอย่างเข้มงวด ครอบครัวที่ขาดความอบอุ่นเพราะบิดา/มารดาแยกกันอยู่ ครอบครัวที่มีการปล่อยปละละเลยเพราะบิดา/มารดามีภาระการทำงานมาก และไร้ครอบครัว คือ ไม่มีบิดา/มารดา หรือเป็นเด็กกำพร้าที่ได้รับการดูแลจากหน่วยงานราชการมาตั้งแต่เกิด

การใช้เวลาว่าง หมายถึง การทำกิจกรรมอื่น ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่ไม่ได้ทำกิจกรรมหลักที่ตนเองได้ทำอยู่ประจำ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายด้านเพื่อนำมาเป็นแนวทางจัดกรอบแนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. แนวคิดอิทธิพลของสื่อ
2. แนวคิดการเปิดรับข่าวสาร
3. แนวคิดกระบวนการตัดสินใจ
4. การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดอิทธิพลของสื่อ

ในด้านสื่อ (media) De Fleur (1970 อ้างใน ศิริวรรณ จุลวนิชรัตนนา, 2542: 27-29) ได้รวบรวมแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในทฤษฎีสื่อสารมวลชนโดยการพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวแปรแทรก (intervening variables) ระหว่างสื่อซึ่งเป็นตัวกระตุ้น (stimulus) กับการตอบสนอง (response) โดยแยกเป็นทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีความแตกต่างของเอกบุคลล (the individual differences theory)

ทฤษฎีความแตกต่างของเอกบุคลล กล่าวถึงความแตกต่างของมนุษย์ในด้านโครงสร้างทางจิตวิทยาส่วนบุคคล การที่มนุษย์เรียนรู้ต่างกันมีสภาวะแวดล้อมที่เติบโตขึ้นมาแตกต่างกันเป็นผลให้เกิดรูปแบบของทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ ประกอบกันเป็นบุคลิกภาพส่วนบุคคล อันเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ลักษณะโครงสร้างทางบุคลิกภาพเหล่านี้จะมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมการรับรู้หรือการเรียนรู้ของมนุษย์ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดจนการรับข่าวสารต่าง ๆ แตกต่างกัน

2. ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม (the social relationships theory)

ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ภายในกลุ่มว่ามีอิทธิพลต่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการในกลุ่มเพื่อนบ้าน เครือญาติ มีบทบาทสำคัญต่อการกระทำของบุคคล นักสังคมวิทยาชนบทเชื่อว่าเครือญาติของชาวนามีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจยอมรับหรือไม่ยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ครอบคลุมในสังคมชนบทมีความผูกพันกับเพื่อนบ้านอย่างแน่นแฟ้น ผู้นำความคิดในสังคมจะเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการแพร่กระจายข่าวสารความคิด และการตัดสินใจยอมรับของบุคคลในสังคมนั้น

3. ทฤษฎีบรรทัดฐานทางสังคม (cultural norms theory)

ทฤษฎีบรรทัดฐานทางสังคม กล่าวว่าพฤติกรรมของบุคคลอาจขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานและเหตุการณ์แวดล้อมในสังคม เช่น กรณีที่สื่อมีเนื้อหาสาระเป็นไปตามบรรทัดฐานอย่างใดอย่างหนึ่งก็มิให้บุคคลคล้อยตาม เพราะโดยปกติแล้วบุคคลย่อมประพฤติตามแนวบรรทัดฐานของสังคม กล่าวได้ว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมของบุคคล 3 ทางคือ

- เนื้อหาของสื่อมวลชนสามารถย้ำแบบอย่างต่อความเป็นอยู่ที่จะทำให้คนเชื่อว่าแบบอย่างต่าง ๆ ในสังคมจะถูกดำรงไว้ต่อไป หากบุคคลในสังคมส่งเสริมสนับสนุน
- สื่อมวลชนสามารถสร้างความรับผิดชอบร่วมกันในสังคม
- สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแบบอย่างการดำเนินชีวิต และพฤติกรรมจากแบบหนึ่งไปสู่อีกแบบหนึ่งได้โดยช่วยให้เกิดพฤติกรรมใหม่ แต่ต้องใช้ระยะเวลาเปลี่ยน

นอกจากนี้ผู้ศึกษาเสพติดที่ตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดนั้น อาจเป็นเพราะการได้รับข่าวสารที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่น ขึ้นอยู่ที่ความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะรับข่าวสารนั้นได้มากน้อยเพียงใด ซึ่ง ทอฟฟเลอร์ อัลวิน (2532: 320 – 322) ได้กล่าวถึงการรับข่าวสารของบุคคลว่าข่าวสารความรู้ที่เสนอออกมาอาจจะมีที่รับที่ไม่เท่ากัน เพราะความแตกต่างระหว่างบุคคลประกอบกับการเสนอข่าวสารมีเป็นจำนวนมากทำให้บุคคลมีโอกาสรับข่าวสารที่แตกต่างออกไป สื่อใดที่มีอิทธิพลต่อผู้รับก็จะเกิดการรับข่าวสารนั้น ความแตกต่างจากการรับข่าวสารจากสื่อ ทำให้ความคิดเห็นของผู้รับแตกต่างกันไป ถ้าเนื้อหาและการถ่ายทอดทำให้ผู้รับเกิดความพึงพอใจจะทำให้มีการตัดสินใจเห็นด้วยและเกิดความพึงพอใจตามไปด้วย นอกจากนี้ระดับการศึกษา และความแตกต่างในสังคมย่อมทำให้เกิดการรับข่าวสารในระดับที่แตกต่างกันไปด้วย

4. ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (ในครอบครัว)

เป็นที่ทราบกันดีว่าปัญหาสุขภาพจิตเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจากปัญหาครอบครัว และปัญหาการปรับตัวทางสังคมของบุคคลนั้น ในการศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารของผู้ติดยาเสพติดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าไปบำบัดรักษาเสพติดครั้งนี้ จึงต้องให้ความสนใจสาระสำคัญของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (ในครอบครัว) วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2542: 19-20) กล่าวว่า สัมพันธภาพภายในครอบครัวเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในครอบครัวจะมีทั้งองค์ประกอบของเนื้อหา (concept) และสัมพันธภาพ (relationships) ระบบครอบครัวสามารถเปลี่ยน (transfrom) รูปได้เมื่อสมาชิกในครอบครัวได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก (outside help) เพื่อปรับความมั่นคงของความสัมพันธ์ Watzlawick ได้เสนอกฎ 5 ประการ ของการสื่อสารไว้ว่า

1. ทุกคนสามารถติดต่อสื่อสารได้
2. คนสื่อสารได้ทั้งภาษา กริยาท่าทาง ระดับของเสียง สีหน้า การสัมผัส ฯลฯ
3. การสื่อสารประกอบไปด้วยเนื้อหาและความสัมพันธ์
4. ธรรมชาติของความสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับทั้ง 2 ฝ่าย คือผู้ส่งสารและผู้รับสารว่ามีความเกี่ยวข้อง (ความซื่อสัตย์) ต่อการสื่อสารอย่างไร
5. การสื่อสารอาจเป็นไปทั้งการใช้อำนาจที่เท่าเทียมกันหรือการใช้อำนาจที่แตกต่างกัน

สำหรับการสื่อสารกับกลุ่มคนผู้ติดยาเสพติด ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่สร้างความเดือดร้อนและมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับสมาชิกของครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ นั้น อาจจะต้องให้ความสนใจในแนวคิดของ Watzlawick ในการศึกษาครั้งนี้ด้วย

5. ทฤษฎีความไม่สอดคล้องของการกระทำกับการรับรู้

โดยทั่วไปบุคลิกลักษณะของผู้ติดยาโดยทั่วไปชอบโกหก ไม่ยอมรับความเป็นจริง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2544: 4) จึงทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงทฤษฎีความไม่สอดคล้องของการกระทำกับการรับรู้ (cognitive dissonance theory) เพื่อมาประกอบการจัดทำกรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้ด้วย วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2542: 26-27) กล่าวว่า ความไม่สอดคล้องของการกระทำกับการรับรู้ (cognitive dissonance) คือ สภาพความทุกข์ทางความคิด (สมอง) ที่เกิดจากความไม่สอดคล้องระหว่างสิ่งที่บุคคลกระทำกับสิ่งที่เขาเชื่อเป็นแรงขับที่ทำให้เกิดสิ่งต่อไปนี้

1. หลีกเลี่ยงหรืระงับที่ตรงกันข้าม เลือกเปิดรับข่าวสารเฉพาะบางเรื่อง (selective exposure)

2. แสวงหาความไม่แน่ใจอีกครั้ง โดยการหาข่าวสารและการสนับสนุนของสังคม เพื่อการตัดสินใจ

3. เปลี่ยนความเชื่อส่วนตัวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของคนส่วนใหญ่ (เมื่อมีข้อแก้ตัวน้อยที่สุด สำหรับการกระทำหรือตนเองรู้สึกว่าได้สูญเสียอะไรมา)

ในการศึกษาถึงการเปิดรับข่าวสารของผู้ติดยาเสพติดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการรักษาพยาบาล ผู้วิจัยจึงต้องนำสาระสำคัญของทฤษฎีนี้มาเป็นข้อควรคำนึงในระหว่างการศึกษาด้วย

แนวคิดการเปิดรับข่าวสาร

ข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อมนุษย์ต้องการจะตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ หรือเมื่อเกิดความไม่แน่ใจเรื่องใด แต่การเปิดรับข่าวสารนั้นบุคคลจะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามา หากแต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่จะมีประโยชน์กับตน หรือตอบสนองวัตถุประสงค์ของตนที่ตั้งไว้

กระบวนการเลือกเปิดรับสาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้รับข่าวสารแต่ละคนจะเลือกรับข่าวสารที่มีอยู่ เพื่อนำมาพิจารณาไตร่ตรอง อันเป็นผลจากสิ่งเร้าบางประการ และเพื่อแปลความหมายของข่าวสารนั้นออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ (ชาร์ตัน เชิดชัย, 2527: 158)

แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลหนึ่ง ๆ มีการเลือกรับข่าวสารเกิดจากคุณสมบัติพื้นฐานในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ เช่น เลือกรับรู้ข่าวสาร หรือ เปิดรับสื่อตามทัศนคติและประสบการณ์เดิมของตน

2. องค์ประกอบทางด้านสังคมและสภาพแวดล้อม เช่น ครอบครัว วัฒนธรรม ประเพณี ลักษณะทางประชากร เช่น อายุ เพศ ภูมิฐานะ การศึกษา รวมทั้งสถานภาพทางสังคม

การเปิดรับสื่อเพื่อข่าวสาร ประกอบด้วยการเปิดรับจากสื่อ 2 ลักษณะ คือ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล

1. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

Lerner (1958: 56) ให้คำจำกัดความการเปิดรับสื่อมวลชนว่า หมายถึง อัตราส่วนของประชาชนที่มี วิทยุ จำนวนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ และจำนวนผู้ที่นั่งชมโทรทัศน์ต่อประชาชน 1,000 คน และจำนวนที่นั่งชมภาพยนตร์ต่อประชาชน 1,000 คน

Lerner เป็นคนแรกที่ศึกษาอิทธิพลที่เกิดจากการเปิดรับสื่อมวลชนในประเทศ ตะวันออกกลางในปี ค.ศ. 1958 และพบว่าการขยายตัวของชุมชนจนกลายเป็นเมือง จะช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านความรู้หนังสือและระดับการเรียนรู้หนังสือที่สูงขึ้น จะทำให้การเปิดรับสื่อมวลชนแพร่หลายมากขึ้นในทำนองเดียวกัน เมื่อชุมชนมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จากการพัฒนาอุตสาหกรรมมากขึ้น สังคมจะขยายขอบข่ายของสื่อมวลชน และการขยายตัวของสื่อมวลชนนั่นเอง จะช่วยยกระดับการเรียนรู้หนังสือมากขึ้น

McCombs and Becker (1979: 18-19) ให้ความเห็นว่า บุคคลเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน เพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการคือ

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหว และสังเกตการณ์สิ่งต่าง ๆ รอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อจะได้รู้ทันเหตุการณ์ ทันสมัย และรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรรู้
2. เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสถานะ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวได้
3. เพื่อการพูดคุยสนทนา (discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับคนอื่นได้
4. เพื่อความต้องการมีส่วนร่วม (participation) เพื่อรับรู้ และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว

Klapper (1960: 5) อธิบายถึงการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนมีกระบวนการเลือกรับข่าวสาร (selective process) ว่าประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การเลือกรับหรือการเลือกใช้ (selective exposure)

เป็นการเลือกขั้นแรกในการเลือกช่องทางการสื่อสารของมนุษย์ บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ตามความสนใจและความต้องการของตน ซึ่งทักษะและความชำนาญในการรับรู้และการเข้าใจข่าวสารของบุคคลนั้นมีความแตกต่างกันออกไป เช่นบางคนถนัดอ่านมากกว่าฟัง หรือบางคนถนัดพูดมากกว่าเขียน

โดยทั่วไปบุคคลจะเลือกรับสิ่งที่สนับสนุนความคิดของตนเสมอ นอกจากนั้นการเลือกรับยังขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ระดับการศึกษา วัย อาชีพ รวมทั้งวัฒนธรรม ประเพณีอีกด้วย

2. การเลือกให้ความสนใจ (selective attention)

เนื่องจากสมองของมนุษย์สามารถรับข้อมูลได้เพียง 500 ส่วนใน 1 วินาทีเท่านั้น สมองเราต้องคัดเลือกว่าสารที่มากระตุ้นตลอดเวลา ดังนั้นข่าวสารที่ถูกคัดเลือกมักเป็นข่าวสารที่ตรงกับความสนใจและความต้องการ สอดคล้องเข้ากันได้กับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมของตน

การได้รับสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึก จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจ อันก่อให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุล (cognitive dissonance) และเกิดความสับสนได้

3. การเลือกรับรู้และตีความหมาย (selective perception and selective interpretation)

เมื่อเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสารอาจมีการเลือกรับรู้และตีความหมายข่าวสารที่ได้รับ ซึ่งมีจะสอดคล้องกับประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ ทัศนคติ และค่านิยมของตน รวมทั้งตามสภาวะอารมณ์ และแรงจูงใจของตนในขณะนั้น

การเลือกรับรู้และตีความหมายเฉพาะในส่วนที่สอดคล้องกับตนเองนั้น อาจทำให้การสื่อความหมายไม่ตรงกัน ก่อให้เกิดความล้มเหลวทางการสื่อสารได้ (communication breakdown)

4. การเลือกจดจำ (selective retention)

หลังจากที่บุคคลเลือกให้ความสนใจ เลือกรับรู้และเลือกตีความหมายแล้ว บุคคลยังเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารไว้เป็นประสบการณ์ ข่าวสารที่จดจำนั้นมักเป็นข่าวสารที่ช่วยยืนยันสนับสนุนความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ค่านิยม ของตนที่มีอยู่แล้วให้ชัดเจนขึ้น และส่วนหนึ่งอาจเก็บไว้เพื่อสนับสนุนเมื่อเกิดความรู้สึกขัดแย้ง หรือเกิดสิ่งที่ไม่สบายใจ

2. การเปิดรับข่าวสารของสื่อบุคคล

สื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลที่นำพาข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง โดยอาศัยการสื่อสารระหว่างบุคคล (interpersonal communication) ที่จะมีปฏิกริยาโต้ตอบระหว่างกัน

โรเจอร์ส และ ชูเมกเกอร์ (Rogers and Shoemaker) กล่าวว่า ในกรณีที่ต้องการให้บุคคลใด ๆ เกิดการยอมรับในสารที่เสนอออกไปหรือจะทำการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้มีการตัดสินใจและยอมรับสารนั้น ควรที่จะใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อบุคคลเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสาร (เสถียร เขยประทับ, 2528: 28)

สื่อบุคคลจะมีประโยชน์มากในกรณีที่ผู้ส่งสาร หวังผลให้ผู้รับสารเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับทัศนคติและพฤติกรรมหลังการรับสาร นอกจากนี้ยังเป็นวิธีช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัด และตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจมากขึ้น ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคล แบ่งเป็น 2 ประเภท (เสถียร เชยประทับ, 2528: 28) คือ

1. การติดต่อโดยตรง (direct contact) เป็นการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจ หรือชักจูงโน้มน้าวใจกับประชาชนโดยตรง รวมทั้งเผยแพร่ข่าวสารยังสามารถสำรวจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้รับสารได้ด้วย แต่มีข้อจำกัด คือ ต้องใช้บุคคลจำนวนมาก สิ้นเปลืองเวลา ค่าใช้จ่าย และแรงงาน ในการเผยแพร่ข่าวสาร

2. การติดต่อโดยกลุ่ม (group contact of community public) กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลส่วนรวม โดยที่กลุ่มต่าง ๆ จะช่วยให้การสื่อสารของบุคคลบรรลุเป้าหมายได้ สังคมมนุษย์ประกอบด้วยกลุ่มที่ต่างชนิดกัน ส่วนใหญ่ชีวิตที่อยู่ร่วมกันทั้งหมด จะประกอบกับเป็นแบบแผนปฏิบัติและมีพฤติกรรมร่วมกันของกลุ่ม เมื่อกลุ่มมีความสนใจมุ่งไปทิศทางใด บุคคลส่วนใหญ่ในกลุ่ม ก็จะมีคามสนใจทางนั้นด้วย

การสื่อสารในโครงการต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้น เพื่อการรณรงค์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ล้วนมีวัตถุประสงค์ที่จะทำการสื่อสารด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับสารเปิดรับข่าวสารที่ส่งไป และก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงตามมา ซึ่งเปรียบเสมือนการสื่อสารนั้นได้ดำเนินไปจนจบกระบวนการ คือเกิดผลของการสื่อสารกับผู้รับสาร โดยเฉพาะการผลิตโครงการรณรงค์ ในกลุ่มเยาวชนนั้น

นอกจากปัจจัยภายนอกต่าง ๆ จะเป็นอุปสรรคในการดำเนินโครงการให้สัมฤทธิ์ผลแล้ว เยาวชนกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้รับสารโดยตรงนั้น ยังมีปัจจัยของการมีลักษณะความเป็นวัยรุ่นที่เป็นเงื่อนไขสำคัญในการกำหนดความสำเร็จของแต่ละโครงการอีกด้วย

แนวคิดกระบวนการตัดสินใจ

กระบวนการตัดสินใจ เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร แต่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ เพราะการรับข่าวสารหรือการมีสิ่งกระตุ้นอื่นให้เกิดการตัดสินใจ เราสามารถนำทฤษฎีดังกล่าวมาอธิบายได้เช่นกัน เพราะกระบวนการตัดสินใจในระบบบริหาร จำเป็นต้องอาศัยการตัดสินใจส่วนบุคคลร่วมอยู่ด้วยจึงจะประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา (บุญทัน ดอกโหล่ง, 2535: 354) การตัดสินใจในระดับบุคคลนั้นมีมูลเหตุมาจากการเริ่มมีพฤติกรรม

สัมพันธ์กับบางสิ่งบางอย่าง และจำเป็นต้องทำการตัดสินใจกระทำบางสิ่งบางอย่าง แต่การตัดสินใจกระทำใด ๆ นั้นผู้ตัดสินใจย่อมประเมินทางเลือกต่อการกระทำนั้นมาเป็นอย่างดีแล้ว (บุญทัน ดอกไธสง, 2523: 333; ธงชัย สันติวงษ์, 2537: 196-197)

1. ขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ

เสกสรรค์ สายสีสด (2545) ได้กล่าวถึงแนวคิดกระบวนการตัดสินใจ (the decision-making process) ไว้ดังนี้

กระบวนการตัดสินใจเป็นกระบวนการกำหนดปัญหา การพิจารณาโอกาส การประเมินทางเลือก การตัดสินใจ การปฏิบัติ และการประเมินผลลัพธ์ แล้วประเมิน ทางเลือกเพื่อตัดสินใจเลือกทางเลือกเหล่านั้น เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1960 โดย Herbert A. Simon และยังคงได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ในแนวคิดดังกล่าวมีการแบ่งกระบวนการหรือขั้นตอนในการตัดสินใจออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ช่วงการใช้ความเฉลียวฉลาด (intelligence) ต้องคำนึงว่าปัญหาต้องได้รับการแก้ไขหรือมีโอกาสดังอยู่ ซึ่งจะสามารถใช้ประโยชน์ได้ ในขั้นนี้ข้อมูลจะถูกรวบรวมตามชนิดของปัญหาหรือโอกาส ข้อมูลจำนวนมากจะเป็นข้อมูลดิบ ข้อมูลบางอย่างอาจถูกวิเคราะห์ด้วยโมเดลทางคณิตศาสตร์และกระบวนการอื่น ๆ ซึ่งอาจจะผลิตข้อมูลขึ้นมามากขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นการออกแบบ (design) ผู้ตัดสินใจจะตรวจสอบข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ปัญหาหรือโอกาสและพยายามที่จะเข้าใจปัญหาหรือโอกาสและสถานการณ์ตัดสินใจ ระหว่างขั้นตอนนี้จะมีการสรุปคำตอบและคัดเลือกเพื่อความเป็นไปได้โดยใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานซึ่งเป็นแบบเฉพาะ

ขั้นที่ 3 ขั้นทางเลือก (choice) ทางเลือกได้ถูกสร้างขึ้นและนำไปดำเนินการ ความอิสระในการเลือกคำตอบมักจะถูกประเมินออกมาในรูปของควมมีประสิทธิภาพหรือ ประสิทธิภาพหลังจากนำไปใช้แล้ว

ทั้ง 3 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Herbert A. Simon นั้น บุญทัน ดอกไธสง (2523: 334) ได้อธิบายให้เข้าใจอย่างง่าย ๆ คือ

ขั้นที่ 1 เป็นการแสวงหาโอกาสเพื่อทำการตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 แสวงหาวิธีที่เหมาะสมเพื่อการกระทำ

ขั้นที่ 3 เลือกระหว่างทางเลือกเพื่อนำไปปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม ธงชัย สันติวงษ์ (2537: 196-201) ได้อธิบายแนวคิดกระบวนการตัดสินใจที่ Stanley Young ได้อธิบายไว้ในปี 1966 ว่ามี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนแรก เป็นขั้นการพิจารณาถึงตัวปัญหา (identification of problem)

ขั้นตอนที่สอง เป็นขั้นการพิจารณาค้นหาทางเลือก (search for alternatives)

ขั้นตอนที่สาม เป็นขั้นการประเมินทางเลือก (evaluation of alternatives)

ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่นำไปใช้แก้ไขปัญหา

การอธิบายขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอนของ Stanley Young แม้ว่าจะแสดงให้เห็นถึงความผูกพันกับแนวคิดของ Herbert A. Simon ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดแล้วพบว่ามีความคล้ายคลึงกันมากเพียงแต่ในขั้นตอนที่ 2 และขั้นตอนที่ 3 ของ Stanley Young เท่ากับกับขั้นตอนที่ 2 ของ Herbert A. Simon

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงกำหนดขั้นตอนในการตัดสินใจเพื่อการเข้ารับการรักษาพยาบาลของผู้ติดยาเสพติดไว้ 3 ขั้นตอน จะนำคำอธิบายของนักวิชาการทั้งสองมาประยุกต์รวมเข้าด้วยกัน ขั้นตอนดังกล่าวประกอบด้วย

1. ขั้นตอนการค้นหาค้นหาปัญหา เป็นการวิเคราะห์ค้นหารายละเอียดของปัญหา ด้วยการแยกแยะปัญหา ที่มาของปัญหา ซึ่งจะทำให้ทราบประเด็นมูลเหตุแห่งปัญหาแต่ละปัญหาที่ค้นพบ อย่างไรก็ตามขั้นตอนนี้ให้รวมถึงการค้นพบปัญหาโดยบังเอิญ

2. ขั้นตอนการค้นหาค้นหาและประเมินทางเลือก เมื่อผ่านขั้นตอนแรกแล้วทำให้ทราบปัญหาต่าง ๆ โดยปกติแล้วปัญหาแต่ละปัญหามีวิธีการแก้ไขได้หลายวิธี จึงจำเป็นต้องค้นหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาแต่ละปัญหา ต่อจากนั้นจึงพิจารณาว่าการแก้ไขปัญหาคด้วยทางเลือกต่าง ๆ เพราะแต่ละทางเลือกอาจได้ผลข้างเคียงหรืออาจมีข้อจำกัดเนื่องมาจากปัจจัยอื่น ๆ ดังนั้นผู้ประเมินจำเป็นต้องให้น้ำหนักความสำคัญของข้อมูล

3. ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกทางเลือกเพื่อนำไปแก้ไขปัญหา เมื่อประเมินทางเลือกในการแก้ไขปัญหาจึงมีการตัดสินใจเพื่อนำทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดมาใช้ในการแก้ไขปัญหา

2. รูปแบบ ขั้นตอน และอุปสรรคการตัดสินใจระดับบุคคล

สมยศ นาวิการ (2544: 167-168) กล่าวว่า การตัดสินใจส่วนบุคคลเป็นการตัดสินใจที่มีความซับซ้อน เพราะเกี่ยวข้องกับตัวแปรหลายตัวโดยเฉพาะตัวแปรส่วนบุคคล ตัวแปรภายนอก และตัวแปรจากสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงการตัดสินใจแบบปรับตัว (adaptive decision) ไว้ว่า จะมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมากและผลลัพธ์ไม่สามารถคาดเดาได้เนื่องจากความซับซ้อนและความไม่แน่นอนของปัญหา ผู้ตัดสินใจไม่สามารถเห็นพ้องกันในลักษณะหรือกลยุทธ์ของการตัดสินใจของพวกเขาได้

1. รูปแบบการตัดสินใจส่วนบุคคล

บุญทัน ดอกโรสง (2535: 354) ได้สรุปถึงรูปแบบการตัดสินใจส่วนบุคคลว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 แนวทางเลือกสิ่งทดแทน (the compensatory approach) ตามเงื่อนไขของการเลือกสิ่งทดแทน ดังกรณีของผู้สมัครงานมีคะแนนต่ำกว่าระดับเกี่ยวกับเกณฑ์ของความชำนาญ แต่บุคคลนั้นยังถูกพิจารณาเข้ารับทำงาน เพราะบุคคลนั้นมีการศึกษาสูงมาก ดังนั้น การศึกษาจึงเข้ามาทดแทนประสบการณ์ด้านความชำนาญ

1.2 แนวทางเลือกเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทั้งหมด (the conjunctive approach) ดังกรณีที่ผู้จัดการจะตั้งเกณฑ์รับผู้เข้าทำงานระดับต่ำต้องมีการศึกษาปริญญาจากมหาวิทยาลัย มีความชำนาญ 3 ปี แม้คะแนนส่วนอื่นจะสูงยอมไม่อยู่ในวิสัยที่จะยอมรับเข้าทำงานได้

1.3 เลือกความชำนาญที่สุดอย่างใดอย่างหนึ่ง (the disjunctive approach) ดังกรณีที่ผู้จัดการใช้เกณฑ์ที่ดีที่สุดเป็นตัวเลือกจากผู้เข้ามาสมัครงาน ผลงานที่เด่นที่สุดอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นยอมทำให้ผู้สมัครได้รับเลือกเข้าทำงาน เช่น จบการศึกษาปริญญาตรี แต่มีความรู้ทางภาษาอังกฤษดีเป็นพิเศษ ยอมได้รับเลือกเข้ามาทำงาน เป็นต้น

บุญทัน ดอกโรสง (2523: 336-337) สรุปไว้ว่า รูปแบบการตัดสินใจส่วนบุคคลนั้นแบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1.1 รูปแบบของ adaptation decision model

1.2 รูปแบบของ equity decision model

1.3 รูปแบบของ inequity decision model (การตัดสินใจแบบแสวงหาข้อเท็จจริง)

2. ขั้นตอนการตัดสินใจระดับบุคคล

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการรับข่าวสารต่อการเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติด ดังนั้นจึงนำรูปแบบการตัดสินใจส่วนบุคคลชนิด adaptation decision model ที่บุญทัน ดอกโรสง (2523: 337-339) อธิบายไว้ว่า การตัดสินใจที่ไม่ใช่ตัวเลขหรือการตัดสินใจเชิงปริมาณแต่อาศัยธรรมชาติของตนเองเพื่อการตัดสินใจคือ

2.1 สำนึกถึงความรู้ด้วยปัญญาของตนเอง

2.2 อาศัยข้อมูลต่างๆ ในการตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลที่เหมาะสม

2.3 อาศัยความชำนาญ คือ การพัฒนาความสามารถโดยอาศัยความชำนาญจากอดีตหรือความชำนาญที่เคยผ่านเหตุการณ์เช่นนั้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ

2.4 พิจารณาตามความคิด คือ เป็นผู้จัดการให้ความเห็นใจต่อกลุ่มและตัดสินใจปัญหาตามแนวคิดและความเห็นของกลุ่มเป็นสำคัญ

รูปแบบ adaptation decision model มีความแตกต่างในระยะเวลาตามขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจสามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วงเวลา ดังนี้คือ

ระยะเวลาที่ 1 (period I) เป็นรูปที่มีเป้าหมายกำหนดไว้ จะมีความแตกต่างกันตามความชำนาญของแต่ละคน ผู้ตัดสินใจสามารถวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมกับตนได้

ระยะเวลาที่ 2 (period II) ผู้ตัดสินใจเริ่มต้นที่จะเปรียบเทียบทางเลือกเพื่อการปฏิบัติโดยใช้การคิดเพื่อการตัดสินใจความใกล้เคียงระหว่างความได้เปรียบและเสียเปรียบในทางเลือกแต่ละอัน ผลของการตัดสินใจถือว่าเป็นไปตามอวัสัยหรือเป็นความพอใจของแต่ละคน

ระยะเวลาที่ 3 (period III) เป็นระยะวิกฤติเพราะผู้ตัดสินใจจะใช้เป้าหมายทางเลือกและทำการเปรียบเทียบคุณค่าและผลการปฏิบัติงานมาช่วยในการตัดสินใจโดยมีการประเมินผลการเป็นระยะ ๆ หากผลที่ได้ไม่เป็นตามเป้าหมายที่วางไว้ จะทำการปรับเป้าหมายหรือวิธีการ

3. ปัญหาการตัดสินใจในระดับบุคคล

Odiorn (1974 อ้างใน ธงชัย สันติวงษ์, 2537: 208-209) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่าการตัดสินใจในระดับบุคคลนั้นมักมีความเกี่ยวข้องกับอารมณ์ จนส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงได้กล่าวถึงปัญหาการตัดสินใจในระดับบุคคล ดังนี้

- 3.1 บุคคลมักจะยึดหรือผูกติดอยู่กับการโกหกหลอกลวงและเชื่อตามทุกอย่าง
- 3.2 บุคคลมักจะถูกลอกให้เชื่อในเรื่องที่ล้าลือกันในทางต่าง ๆ และถูกโน้มน้าวให้มีการให้ความสำคัญกับเรื่องที่ถูกลอกโน้มนำนั่นมากขึ้น
- 3.3 บุคคลมักจะไม่เชื่อในข้อเท็จจริงในอีกด้านหนึ่ง และเห็นว่าเป็นเพียงเรื่องธรรมดาไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร
- 3.4 บุคคลมักจะมองข้ามทุกสิ่งทุกอย่างที่ไม่ใช่ประโยชน์ของตนเอง
- 3.5 บุคคลมักยึดกับคำป้อยอ และให้ความสำคัญกับเรื่องนั้นสูงกว่าเรื่องที่เห็นจริงและชัดเจนก็ตาม

3. แนวสารถับกระบวนการตัดสินใจ

การตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น เกิดขึ้นจากสภาพการดำเนินการตัดสินใจที่บรรลุผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการของการแก้ปัญหา นั้น ถ้าบุคคลใดสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่จำเป็นจะต้องตัดสินใจและมีวิธีการเลือกกระบวนการตัดสินใจซึ่งจะทำให้ผลของการ

ความสนใจเกี่ยวกับข่าวสารกับกระบวนการตัดสินใจว่ามีความเกี่ยวข้องและเกี่ยวข้องกันเช่นใด วันทนา เมืองจันทร์ (2547) ได้อธิบายให้เห็นว่า ในการตัดสินใจนั้นข้อมูลข่าวสารมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่เสมอ การตัดสินใจจะได้ผลดีเพียงใดนั้นจึงขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสารมีความถูกต้องเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าแม้จะมีข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือหรือมีความสมบูรณ์มากเพียงใด ปัจจัยส่วนบุคคลก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้น ๆ ด้วยเช่นกัน คือ หากบุคคลมีทักษะและความชำนาญในการตีความเนื้อหาข้อมูลข่าวสารสูงก็จะมีผลทำให้การตัดสินใจมีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์

บุญทัน ดอกไธสง (2523: 334) ระบุว่า กระบวนการตัดสินใจนั้น คือวิธีการเป็นขั้น ๆ ที่เริ่มด้วยการวิเคราะห์ข่าวสาร โดยการหาคำตอบที่ถูกต้องโดยเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลายทางและเลือกทางที่ดีที่สุด เช่น เลือกขณะนี้หรือในอนาคต เมื่อแก้ไขปัญหาพื้นฐานของกระบวนการตัดสินใจซึ่งมีลักษณะอยู่ 2 ประการ คือ การตัดสินใจโดยสัญชาตญาณ (intuitive approach) และการตัดสินใจเชิงกระบวนการ (systematic intuitive)

บุญทัน ดอกไธสง (2523: 334-335) ได้อธิบายวิธีการตัดสินใจเชิงระบบและสัญชาตญาณ (systematic-intuitive approach) ไว้ว่า เป็นการตัดสินใจที่เป็นกระบวนการของแต่ละบุคคลซึ่งได้รวบรวมข่าวสารและที่ได้พบเห็นจากสิ่งแวดล้อมแล้วนำมาเป็นนิสัย และยุทธวิธีในการคิด รูปแบบนี้มีพื้นฐานมาจากการรวบรวมข่าว และการสำรวจข่าว เพราะการรวบรวมข่าวและสำรวจตรวจสอบข่าวสารนั้นโดยอาศัยปัญหา ค้นหาวิธีการตัดสินใจที่ถูกต้องและวิธีการตัดสินใจอีกแบบหนึ่งคือ thinking and feeling approach ซึ่งการคิด คือฐานของการตัดสินใจโดยอาศัยความมีเหตุผลตามหลักตรรก การคิดนั้นเมื่อผ่านการวิเคราะห์แล้วย่อมเป็นแนวทางในการตัดสินใจ ส่วนความรู้สึกนั้นเป็นการตัดสินใจตามการพิจารณาของแต่ละบุคคล ในแต่ละความรู้สึกละแต่ละกรณี การตัดสินใจแบบความคิดไม่ขึ้นอยู่กับคน แต่สามารถอธิบายถึงเหตุผล แต่ความรู้สึกนั้นเป็นเรื่องของส่วนบุคคล

ธงชัย สันติวงษ์ (2537: 203) อธิบายว่า ปัญหาที่พบอยู่ทั่วไปในปัจจุบันคือการขาดข้อมูลที่นำมาใช้สำหรับการตัดสินใจ กิจกรรมที่มีความซับซ้อนมากจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากตามไปด้วย คุณภาพของการตัดสินใจสามารถยกระดับให้ดีขึ้นได้ย่อมต้องอาศัยข้อมูลที่มีความถูกต้องและเพียงพอ การได้ข้อมูลมาหลังการตัดสินใจแล้วย่อมไม่ก่อประโยชน์อันใดเลย ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญคือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง (กรณีขององค์การคือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานภายใน (internal operations) และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม (environment component) นอกจากนี้ ธงชัย สันติวงษ์ (2537: 197-201) ได้อธิบายประเภทของข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ซึ่งพอสรุปได้ว่าข่าวสารแต่ละประเภทผลต่อการตัดสินใจในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการตัดสินใจแตกต่างกัน คือ

สันติวงษ์ (2537: 197-201) ได้อธิบายประเภทของข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ซึ่งพอสรุปได้ว่า ข่าวสารแต่ละประเภทผลต่อการตัดสินใจในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการตัดสินใจแตกต่างกัน คือ

1. ขั้นการค้นหาปัญหา เป็นขั้นตอนที่จำเป็นต้องหาปัญหาที่แท้จริงเสียก่อนว่า เป็นอย่างไร ในเชิงการบริหารข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นในขั้นตอนนี้ก็คือ การหาปัญหาจากการปฏิบัติงานประจำตามปกติ การตรวจสอบหรือจากการควบคุม อย่างไรก็ตามการค้นหาปัญหานี้ตามข้อเท็จจริงแล้วปัญหามักมีหลากหลายอาจทำให้ไม่สามารถแยกแยะได้ว่าปัญหาใดมีความสำคัญกว่ากัน จนทำให้พบว่าปัญหาที่ไม่สำคัญมักได้รับความสนใจค้นหาจนกว่าปัญหาที่มีความสำคัญกว่า สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ข้อมูลข่าวสาร ควรเป็นข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่ได้จากแหล่งข่าวสารหลายประเภทที่นำเสนอผ่านสื่อทั่วไปซึ่งผู้ติดยาเสพติดก็สามารถแสวงหาข้อมูลข่าวสารได้ง่าย

2. ขั้นการค้นหาและประเมินทางเลือก เมื่อบุคคลทราบถึงปัญหาที่แท้จริงแล้ว จำเป็นต้องแสวงหาเพื่อนำไปประเมินเป็นทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหา ในขั้นตอนนี้อาจจำเป็นต้องแสวงหามุคกลอื่นใกล้เคียงซึ่งมีความใกล้ชิดและคู่เคียงกับปัญหามาช่วยคิดหาทางแก้ไข แสดงว่าการค้นหาทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหานั้นจำเป็นต้องพึ่งพาข้อมูลข่าวสารจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญจริง แต่การเลือกได้รับข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มีส่วนทำให้ช่องทางสำหรับการแก้ไขปัญหาลหลายช่องทาง จึงจำเป็นต้องเลือกทางแก้ไขปัญหาลช่องทางใดช่องทางหนึ่ง ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทางเลือกจึงต้องออกไปในแนวทางเชิงวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ซึ่งมีตรรกะ แต่ละบุคคลจะเลือกทางเลือกใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับเหตุผลเกี่ยวกับความเสี่ยงภัยของปัญหาที่เกี่ยวข้อง เป็นทางเลือกที่ง่ายสำหรับการปฏิบัติ มีจังหวะเวลาที่เหมาะสมเพียงพอสำหรับการตัดสินใจเลือกทางเลือกมาน้อยเพียงใด และทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในทางเลือกนั้น ๆ จากแนวคิดของขั้นตอนนี้ที่สามารถนำมาใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารประกอบกระบวนการตัดสินใจ คือ ต้องเป็นข่าวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ และการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของทางราชการ ซึ่งผู้ติดยาเสพติดสามารถติดตามได้จากแหล่งข่าวสารทั่ว ๆ ไปการได้วิธีการบำบัดรักษาหลายวิธี ซึ่งผู้ติดยาเสพติดจำเป็นต้องตัดสินใจเลือกวิธีการบำบัดรักษาวิธีใดวิธีหนึ่งในขั้นตอนต่อไป

3. ขั้นการตัดสินใจเลือกทางเลือก เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งบุคคลที่ประสบปัญหาจำเป็นต้องมีการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการแก้ไขปัญหาล ในขั้นตอนนี้บุคคลที่ตัดสินใจจำเป็นต้องใช้เวลาอย่างมากในการติดตามสภาพปัญหาลจากการปฏิบัติงาน ต้องพยายามสร้างความเข้าใจให้ทุกคนที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาลได้เข้ามาให้การสนับสนุนและปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ ดังนั้นแนวคิดของขั้นตอนนี้สามารถ

นำไปใช้สำหรับการวิจัยเกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารที่ต้องเน้นความหลากหลายจากสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงเสมือนเป็นการรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ข้อมูลการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และการบำบัดรักษายาเสพติด ซึ่งข้อมูลทั้งหมดผู้ติดยาเสพติดสามารถนำมาประมวลเพื่อตัดสินใจเลือกทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหาของตนเอง

การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นอีกมาตรการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาเสพติด ซึ่งมีรูปแบบการบำบัดรักษาที่หลากหลายแตกต่างกันไป ทั้งในรูปแบบการแพทย์แผนโบราณ ซึ่งเป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายไม่รองรับความถูกต้อง ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงขอกำหนดรูปแบบการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดตามแนวทางแพทย์แผนปัจจุบัน ซึ่งมีกฎหมายรับรองความถูกต้อง มีหลักการดำเนินงานที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2544: 1 – 7) ให้สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดไว้ดังนี้

1. ความหมาย

การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด หมายถึง การดำเนินงานเพื่อแก้ไขสภาพร่างกาย และ จิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้เลิกจากการเสพ และสามารถกลับไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข การรักษาการเสพติดทางกาย เป็นจุดเริ่มต้นของการบำบัดรักษา แต่มิได้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดและแก้ไขคนที่ตกเป็นทาสของยาเสพติดได้อย่างถาวร

2. การติดยาเสพติด

การติดยาเสพติด คือ ความต้องการยาเสพติดที่ต้องแสวงหายาเสพติด แม้ว่าจะเกิดผลเสียแก่ร่างกาย จิตใจหรือสังคม แต่ก็ยังคงใช้ยาเสพติดเพื่อตอบสนองความต้องการของร่างกาย ซึ่งการติดยาเสพติดเป็นการติดทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีลักษณะดังนี้

1. การติดทางร่างกาย (physical dependence) เป็นภาวะของร่างกายที่ปรับตัวต่อยาเสพติดเกิดการดื้อยา (tolerance) และต่อมาหากหยุดหรือลดการเสพยาเสพติดนั้นทันทีจะมีอาการถอนพิษยา (withdrawal symptoms) และอาการอยากยาหรือเสียนยา (craving) สำหรับอาการถอนพิษยาเสพติดเฮโรอีนก็คือ “อาการลงแดง” ผู้ติดยาเสพติดจะทรมาณจากอาการปวดกระดูก รุนแรง ท้องเสียเหงื่อแตก น้ำมูก น้ำตาไหล เป็นต้น ซึ่งผู้ติดยาเสพติดสามารถหยุดใช้ยาเสพติด

ได้ด้วยตนเองภายใน 7-10 วัน โดยวิธีการ “หักดิบ” คือการหยุดใช้ยาเสพติดในทันที ซึ่งจะทำให้เกิดความทรมานทางร่างกายอย่างรุนแรงใน 3-4 วันแรก และทุเลาลงภายใน 10 วัน โดยไม่มีอันตรายถึงชีวิต หากบุคคลนั้นไม่มีโรคแทรกซ้อน ซึ่งอาการทรมานต่าง ๆ จะสามารถลดลงได้ โดยการอาบน้ำหรือนอนแช่น้ำ ที่เรียกกันในหมู่ผู้ติดยาเสพติดว่า “ชนน้ำ” หรือเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลของภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ จำนวน 710 แห่งโดยแพทย์จะให้ยาทดแทนยาเสพติด เพื่อลดอาการทรมานที่เกิดจากการถอนพิษยาจะใช้เวลาในการรักษาประมาณ 7-21 วัน

สำหรับผู้ติดยาเสพติดประเภทยาบ้า เมื่อหยุดเสพทันทีจะมีอาการกระวนกระวาย อ่อนเพลีย หิวบ่อย กิณจู้ และมีจิตใจหดหู่ บางรายอาจมีอาการถึงขนาดอยากฆ่าตัวตาย ในระยะนี้ผู้ติดยาจะอยากนอนและจะนอนเป็นเวลานาน ซึ่งผู้ติดยาสามารถจะเลิกเสพได้ด้วยตนเองหรือเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลของภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ โดยแพทย์จะให้การรักษาตามอาการที่เกิดขึ้น

2. การติดทางจิตใจ (psychological dependence) เป็นความรู้สึกพอใจที่ต้องการใช้ยาเสพติดเนื่องจากความต้องการผลของยาเสพติด และเพื่อให้พ้นจากอาการที่ไม่สบายเมื่อหยุดใช้ยาเสพติดความต้องการนี้มีความซับซ้อนและยากที่จะจำแนกและวัดเป็นปริมาณได้ซึ่งเรียกว่า “อาการอยากยา” (craving symptoms) การติดทางจิตใจนั้นไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ในระยะเวลาอันสั้น เนื่องจากผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ยังมีปัญหาทางด้าน จิตใจ อารมณ์ และสังคม เป็นพื้นฐานเบื้องต้น และไม่สามารถหาทางออกได้ เมื่อได้รู้จักกับเพื่อนที่แนะนำให้ใช้ยาเสพติดจึงหลงเชื่อ ประกอบกับฤทธิ์ของยาเสพติดที่มีผลต่อร่างกายและจิตใจจึงทำให้บุคคลนั้นเชื่อว่าการใช้ยาเสพติดจะทำให้จิตใจสบาย ลืมความทุกข์ หลังจากเสพยาเสพติดมาระยะหนึ่งแล้วจะเกิดการเรียนรู้และสร้างพฤติกรรมใหม่ที่ไม่ถูกต้องขึ้นที่ละน้อยจนกระทั่งเกิดความเคยชินเป็นนิสัย เช่น โกหก ขวยโอภาสพูดเท็จ ขาดความรับผิดชอบ เอาแต่ใจตนเอง เอาเปรียบผู้อื่น ฯลฯ จนกระทั่งไม่สามารถหยุดยั้งพฤติกรรมเหล่านั้นได้ เนื่องจากอยู่ในสภาพติดยาเสพติดมีความจำเป็นที่บังคับให้ต้องโกหก พูดเท็จ หรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องอื่น ๆ เพื่อให้ได้ซึ่งยาเสพติด รวมทั้งความอ่อนแอทางจิตใจของผู้ติดยาเสพติดเองก็ยิ่งทำให้การบำบัดรักษาให้หายขาดนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะถึงแม้จะได้รับการบำบัดรักษาทางร่างกายจนสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ แต่เมื่อเขากลับไปสู่สังคมเดิม ๆ และต้องเผชิญกับปัญหาเก่า ๆ ทำให้เขาเหล่านั้นมีโอกาสที่จะหวนกลับไปใช้ยาเสพติดได้สูง รูปแบบของการให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

3. การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดด้วยการแพทย์แผนปัจจุบัน

การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดแบบสมัยใหม่ของประเทศไทยได้เกิดขึ้นจากการที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้มีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 37 ลงวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2501 ได้มีคำสั่งให้เลิกการค้าและการสูบฝิ่นทั่วประเทศ ได้มีการเผาทำลายอุปกรณ์ต่าง ๆ และทำการสำรวจผู้ติดยาเสพติดทั่วประเทศมีผู้ติดยาเสพติดจำนวน 70,985 คน ได้มาจดทะเบียนไว้กับทางราชการและจัดตั้งสถานสงเคราะห์ผู้ติดยาเสพติด สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทยขึ้น เพื่อให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ซึ่งต่อมาได้โอนให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ดำเนินการ ผลปรากฏว่าหนึ่งปีเศษหลังจากนั้นมีการแพร่ระบาดของเฮโรอีนเบอร์ 3 เข้ามาแทนที่ทำให้ปัญหาเสพติดในประเทศไทยทวีความรุนแรงและซับซ้อนขึ้น ดังนั้นในปี 2509 ได้ก่อตั้งโรงพยาบาลยาเสพติดแห่งแรกของประเทศไทย “โรงพยาบาลธัญญารักษ์” สังกัดกระทรวงสาธารณสุข และเปิดทำการตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2510 เพื่อดำเนินการให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดแผนปัจจุบันแต่ปัญหาเสพติดก็มิได้หมดสิ้นไป กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ขยายการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดออกไปยังโรงพยาบาลต่าง ๆ ในสังกัดของกระทรวง ให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในระบบสมัครใจ

4. การบำบัดรักษายาเสพติดในระบบสมัครใจ

เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ติดยาเสพติดที่ต้องการจะเลิกยาเสพติดโดยสมัครใจสามารถขอรับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในซึ่งปัจจุบันมีสถานพยาบาลทั่วประเทศ จำนวน 710 แห่ง แบ่งเป็นสถานพยาบาลภาครัฐจำนวน 627 แห่ง และภาคเอกชนจำนวน 83 แห่ง สามารถแบ่งสถานพยาบาลออกตามสังกัดและภาคได้ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนสถานพยาบาลของภาครัฐและเอกชนที่รับบำบัดยาเสพติดแก่ผู้ติดยาเสพติด
จำแนกตามภาคต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร

สังกัด	รวม	กทม.	ภาคกลาง	ภาค อีสาน	ภาค เหนือ	ภาคใต้
ภาครัฐ	627	30	150	179	171	97
1. กระทรวงสาธารณสุข	588	3	146	177	167	95
2. กระทรวงกลาโหม	15	5	3	2	3	2
3. กระทรวงมหาดไทย	2	1	1	-	-	-
4. กรุงเทพมหานคร	20	20	-	-	-	-
5. ทบวงมหาวิทยาลัย	2	1	-	-	1	1
ภาคเอกชน	83	37	18	7	15	6
1. โรงพยาบาล	29	18	4	-	6	1
2. คลินิก	38	18	6	2	8	4
3. อื่น ๆ	16	1	8	5	1	1
รวม	710	67	168	186	186	103

ที่มา: สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (2544: 5)

5. ขั้นตอนการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดของกระทรวงสาธารณสุข

การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นการดำเนินการเพื่อให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถเลิกยาเสพติดได้และกลับสู่สังคม สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข การที่จะให้ผู้ติดยาเสพติดเลิกยาเสพติดได้ จำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษาให้ครบทุกขั้นตอน โดยยึดตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขที่ได้แบ่งขั้นตอนการบำบัดรักษาออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการก่อนการรักษา (pre – admission)

ก่อนที่จะเริ่มต้นในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดนั้น ผู้ป่วยต้องมีความพร้อมที่จะเข้ารับการบำบัดรักษาโดยเจ้าหน้าที่ ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา แพทย์ หรือพยาบาล

ต้องร่วมกันซักถาม แนะนำให้ผู้ติดยาเสพติดเต็มใจเข้ารับการบำบัดรักษา ขึ้นเตรียมการเป็นระยะแรกของการรักษาที่เตรียมผู้ป่วยให้มีความพร้อม ความตั้งใจที่จะเข้ารับการบำบัดรักษา เข้าใจวิธีการรักษา ขอมรับความจริงว่าการติดยาเสพติดมีโทษร้ายแรง ขอมรับว่าตนมีปัญหาอะไร ขอมรับที่จะแก้ไขพฤติกรรมของตนเอง โดยสมัครใจที่จะเข้ารับการบำบัดรักษาครบตามระยะเวลาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการเตรียมความพร้อมให้กับครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญห และให้กำลังใจแก่ผู้ป่วย จะใช้เวลาประมาณ 1-7 วัน โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น

- การสัมภาษณ์ประวัติส่วนตัวในอดีตและปัจจุบัน ประวัติการติดยาเสพติด ประวัติการเจ็บป่วย การลงทะเบียน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ทำความรู้จักและเข้าใจผู้ป่วยโดยศึกษาประวัติจากผู้ป่วย ครอบครัวและญาติหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง การหาข้อมูลและข้อเท็จจริงจากผู้ป่วย เช่น ปัญหาทางจิตใจ (ความคิด อารมณ์ และความรู้สึก) ปัญหาบุคลิกภาพ ปัญหาทางครอบครัว ปัญหาทางเศรษฐกิจ

- การตรวจร่างกาย เพื่อตรวจสภาพร่างกายว่าทรุดโทรมมากน้อยเพียงใด เช่น การตรวจสภาพจิตว่าปกติหรือมีอาการทางจิต การตรวจทางห้องปฏิบัติการ (การตรวจร่างกาย เอกซเรย์ การตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะหาหาเสพติด)

- การให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติเกี่ยวกับวิธีการบำบัดรักษาอย่างถูกต้อง รวมทั้งการซักถามแนะนำให้ผู้ป่วยตั้งใจเข้ารับการบำบัดรักษา และแนะนำให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการบำบัดรักษา

2. ขั้นตอนพิษยา (detoxification)

ขั้นตอนพิษยาเป็นขั้นตอนที่เน้นการบำบัดรักษาอาการทางร่างกายที่เกิดขึ้นจากการใช้ยาเสพติดด้วยการใช้ยาอื่นทดแทนอาการ เช่น เมธาโดน ฯลฯ เพื่อช่วยระงับความต้องการยา หรือให้เลิกยาเสพติด ตลอดจนการใช้ยาอื่น ๆ ขั้นตอนนี้จะใช้ยาหรือไม่ใช้ยาก็สามารถถอนพิษได้ทุกราย หากผู้เข้ารับการบำบัดยอมอยู่เข้ารับการรักษาดำเนินการตามวิธีจนครบกำหนดก็สามารถถอนยาได้ทุกคน ขั้นตอนนี้โดยทั่วไปจะให้การถอนพิษยาตามอาการสภาพร่างกาย และยาเสพติดที่ใช้เพื่อบำบัดรักษาอาการขาดยา/เสียนยา ภาวะแทรกซ้อนทางกายและทางจิต ทางประสาท เป็นต้น แต่คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าขั้นตอนนี้เป็นการรักษาผู้ติดยาเสพติดให้หายขาดได้เพียงขั้นตอนเดียว ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง เพราะผู้เลิกยาเสพติดได้รับการบำบัดรักษาอาการทางร่างกายเพียงอย่างเดียว เมื่อกลับสู่สังคมไม่นานก็กลับไปติดยาเสพติดซ้ำอีกเนื่องจากยังไม่ได้รับการบำบัดรักษาทางจิตใจ

3. ขั้นการฟื้นฟูสมรรถภาพ (rehabilitation)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเพื่อให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถเลิกยาเสพติดได้อย่างแท้จริง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างกำลังใจให้ผู้ติดยา

เสพติดมีจิตใจที่เข้มแข็งพอที่จะละเว้นการใช้อาเสพติด และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ขั้นตอนนี้ใช้ระยะเวลาการรักษาต่อเนื่องอย่างน้อย 6 เดือนขึ้นไป ที่จะทำให้ผู้เสพยาเสพติดมีความเข้มแข็ง พอที่จะต่อสู้กับสังคมที่ยังคงมียาเสพติดอยู่ เป็นการสร้างเสริมสุขภาพที่สมบูรณ์และเป็นการแก้ไขปรับปรุงนิสัย ความประพฤติปฏิบัติที่เปลี่ยนไป เนื่องจากการไปเสพยาเสพติด แนะนำแนวทางในการปรับตนเองให้ดีขึ้น โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้ให้การบำบัดในหลาย ๆ ฝ่ายร่วมกันไม่ว่าจะเป็นแพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ครู อาชีวบำบัด พระภิกษุ เป็นต้น โดยใช้รูปแบบต่าง ๆ เช่น ศาสนบำบัด กลุ่มบำบัด ชุมชนบำบัด อาชีวบำบัด เป็นต้น

4. ขั้นตอนติดตามหลังรักษา (follow up and aftercare)

เมื่อผู้ติดยาเสพติดที่เข้าบำบัดรักษามีสภาพจิตใจเข้มแข็งพอจะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมภายนอกได้ด้วยตนเองแล้ว สถานบำบัดรักษา/ สถานพักฟื้นจะให้กลับไปอยู่กับครอบครัว เพื่อเริ่มต้นทดลองใช้ชีวิตโดยไม่ต้องพึ่งยาเสพติดต่อไป ผู้บำบัดได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา เป็นต้น มีหน้าที่ต้องติดตามผู้ป่วย เพื่อประเมินผลการบำบัดรักษา การดูแลติดตามหลังรักษานี้ เป็นการช่วยให้กำลังใจและแนะแนวทางปฏิบัติตนให้กับผู้เสพยาเสพติด เพื่อให้หลีกเลี่ยงปัญหาทางจิตใจและทางกายต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดเป็นสาเหตุของการติดยาเสพติดและให้อยู่ห่างไกลจากสิ่งแวดล้อมที่จะชักนำโดยเฉพาเสพติด โดยใช้ระยะเวลาในการติดตามหลังรักษา 1-5 ปี ซึ่งวิธีการติดตามหลังรักษาสามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

4.1 การติดตามผลทางตรง คือ ผู้ติดตามผลได้พบกับผู้ป่วยโดยตรง ทำให้สามารถซักถามผลการบำบัดรักษาได้ลึกซึ้ง พร้อมกับตรวจหาสารเสพติดได้ ให้คำแนะนำช่วยแก้ปัญหาได้โดยตรง เช่น

- นัดผู้ป่วยมาพบที่สถานพยาบาลตามกำหนดซึ่งพบปัญหาว่าผู้ป่วยไม่มาตามนัด
- การเยี่ยมเยียนผู้ป่วยที่บ้าน วิธีการนี้สามารถทำได้ทั้งแบบนัดหมายล่วงหน้าหรือไม่ได้นัดหมาย ทำให้เห็นสภาพที่แท้จริงของผู้ป่วย แต่วิธีการนี้จะสิ้นเปลืองทั้งเวลา บุคลากรและงบประมาณ

4.2 การติดตามผลทางอ้อม คือ ผู้ติดตามผลไม่ได้พบกับผู้ป่วยโดยตรงเป็นการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ การพูดคุยทางโทรศัพท์ การติดต่อผ่านบุคคลที่สาม แต่จะได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ไม่สามารถให้คำปรึกษาได้โดยสมบูรณ์

จากสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดที่กล่าวมานี้ นั้น เป็นประเด็นที่ผู้วิจัยจะนำมาคำนึงถึงในการจัดกรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการเปิดรับข่าวสารของกลุ่มผู้ติดยาเสพติดแล้ว ปรากฏว่าไม่มีผู้ใดศึกษาไว้โดยตรง แต่มีผู้วิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสารของกลุ่มบุคคลอื่น ๆ และองค์ความรู้ในด้านอื่น เช่น ในด้านการศึกษา ซึ่งมีผลการวิจัยที่ค้นพบในเรื่องของการสื่อสารที่เกี่ยวข้องอยู่บ้าง จึงขอสรุปไว้ดังนี้

ชูเกียรติ ลิสุวรรณ (2535: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องระบบการเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นภาคเหนือ พบว่ามีการ ถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้กันในครอบครัวและชุมชน โดยใช้สื่อที่มีอยู่ในชุมชน โดยเฉพาะสื่อบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่หรือผู้มีประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ เป็นผู้ส่งข่าวสาร ข้อมูล ความรู้และมีบุตรหลานหรือเครือญาติที่มีแรงจูงใจจากตัวอย่างความสำเร็จของคนรุ่นก่อน นอกจากนี้ยังพบว่ามีแหล่งข่าวสาร ข้อมูล ความรู้อื่น ๆ ในท้องถิ่น เช่น การรับข่าวสารจากเสียงตามสายประจำหมู่บ้านที่อ่านหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

อรนุช เลิศจรยรักษ์ (2539: ก-ง) ได้ศึกษาการประเมินผลโครงการ การใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนปี 2532 – 2536 พบว่า การเปิดรับสื่อทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ โดยใช้สื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมมากที่สุด จากคุณลักษณะเด่นของสื่อโดยเฉพาะการสาธิตทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ ในขณะที่วิทยุได้รับความนิยมเป็นอันดับสอง เนื่องจากไม่มีขีดจำกัดด้านการศึกษาและความสะดวกในการฟัง

นพดล ทองมัน (2541: 3-4) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรศาสตร์และการเปิดรับสื่อที่มีต่อความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมต่อเรื่องการบริจาคอวัยวะของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การที่บุคคลตัดสินใจบริจาคอวัยวะของตนเองนั้น ส่วนหนึ่งมีแบบอย่างที่เป็นบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวและญาติ

ภาคสรุป

เป็นที่ยอมรับกันว่าผู้ติดยาเสพติดนั้นเป็นผู้มีปัญหาทางอารมณ์และด้านจิตใจซึ่งเป็นผลกระทบมาจากสังคมรอบข้างที่ไม่ยอมรับผู้ติดยาเสพติดเหล่านี้ เพราะผู้ติดยาเสพติดมักเป็นผู้ที่ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ไม่ยอมรับว่าตนเองเป็นผู้เสพติดฯ ตลอดจนไม่ยอมรับความผิดพลาดของตนเองแต่บุคคลกลุ่มนี้จะสามารถย้อนกลับไปอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้ จำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษาเสพติดและไม่ย้อนไปกลิ้งกลิ้งกับสิ่งเหล่านั้นอีก

ผู้วิจัยในฐานะนักนิเทศศาสตร์ เห็นว่าสิ่งที่จะสามารถช่วยเปลี่ยนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้ติดยาเสพติดเหล่านี้ได้คือ การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด เกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติด จากสื่อประเภทต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เมื่อผู้ติดยาเสพติดได้รับข่าวสารอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคมรอบข้าง สุดท้ายก็พยายามหาทางเลือกสำหรับการแก้ปัญหาของตนเองด้วยการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด แต่การจะตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือไม่ รวดเร็วหรือไม่ และตัดสินใจเข้ารับบำบัดด้วยวิธีการใด ๆ จึงขึ้นอยู่กับลักษณะทางประชากรศาสตร์หรือลักษณะส่วนบุคคล และพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของผู้ติดยาเสพติด ซึ่งลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การคบเพื่อน การใช้เวลาว่างและความสัมพันธ์ในครอบครัว ส่วนพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารนั้นก็มีส่วนสำคัญยิ่งเกี่ยวกับการรับรู้ในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารประกอบด้วย แหล่งข่าวสาร เนื้อหาข่าวสาร ความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร ช่วงเวลาการเปิดรับข่าวสาร ความน่าเชื่อถือของข่าวสารและการนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีการสื่อสาร ที่ประกอบด้วย ทฤษฎีความแตกต่างของเอกบุคคล ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม ทฤษฎีบรรทัดฐานทางสังคม ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (ในครอบครัว) และทฤษฎีความไม่สอดคล้องของการกระทำกับการรับรู้ แนวคิดการเปิดรับข่าวสาร แนวคิดกระบวนการตัดสินใจ ตลอดจนงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดสำหรับวิจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด ดังปรากฏในภาพ 1

กรอบความคิดในการวิจัย
(Conceptual Framework)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาถึงการเปิดรับข่าวสารของผู้ติดยาเสพติดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ผู้วิจัยศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกประชากรเป้าหมายเป็นผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดและเป็นผู้ป่วยใน ที่ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ และต้องเข้ารับการบำบัดรักษาในศูนย์มาแล้วไม่ต่ำกว่า 21 วัน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 240 คน

กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างจากประชากร ดังนี้

1. ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 240 คน โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (1970 อ้างในยุทธ ไกยวรรณ, 2545: 55) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 148 คน
2. ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยการนำรายชื่อผู้ป่วยทั้งหมดจำนวน 240 คน มารวมกันเพื่อจับสลากให้ครบจำนวน 148 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของการศึกษานี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวของวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มีลักษณะคำถามปลายปิดและปลายเปิด โดยในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้บำบัดรักษาเสพติด เป็นคำถามกำหนดตัวเลือกให้ทำเครื่องหมายลงในข้อที่ต้องการ คำถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การคบเพื่อน การใช้เวลาว่างและความสัมพันธ์ในครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรม的开รับข่าวสารเรื่องยาเสพติดจากสื่อและมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติด เป็นคำถามกำหนดตัวเลือก และเติมคำตอบในช่องว่าง คำถามประกอบด้วย แหล่งข่าวสาร เนื้อหาข่าวสาร ความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร ช่วงเวลาในการเปิดรับข่าวสาร ความน่าเชื่อถือของข่าวสาร และการนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์

แบบสอบถามความน่าเชื่อถือของข่าวสารและการนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์นั้น คำตอบเป็นลักษณะการประมาณค่า (rating scale) กำหนดไว้ 3 ระดับ และกำหนดคะแนนไว้ดังนี้ คือ

ไม่เชื่อถือข่าวสาร	มีคะแนนเท่ากับ 0
เชื่อถือปานกลาง	มีคะแนนเท่ากับ 1
เชื่อถือมาก	มีคะแนนเท่ากับ 2

สำหรับแบบสอบถามนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ คำตอบเป็นลักษณะประมาณค่า กำหนดไว้ 3 ระดับ และกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	มีคะแนนเท่ากับ 0
ใช้ประโยชน์ปานกลาง	มีคะแนนเท่ากับ 1
ใช้ประโยชน์มาก	มีคะแนนเท่ากับ 2

ตอนที่ 3 แบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดโดยเลือกตอบแบบสอบถามเป็นลักษณะการประมาณค่า (rating scale) กำหนดให้แบ่งระดับของการประเมินระดับผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดออกเป็น 5 ระดับ และกำหนดคะแนนระดับอิทธิพลไว้ดังนี้

มีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด	มีคะแนนเท่ากับ 5
มีผลต่อการตัดสินใจมาก	มีคะแนนเท่ากับ 4
มีผลต่อการตัดสินใจปานกลาง	มีคะแนนเท่ากับ 3
มีผลต่อการตัดสินใจน้อย	มีคะแนนเท่ากับ 2
มีผลต่อการตัดสินใจน้อยที่สุด	มีคะแนนเท่ากับ 1

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาจากแนวทางในการตรวจสอบเอกสารเพื่อพิจารณาและแก้ไขปรับปรุงให้มีความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

การทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดที่โรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดเชียงใหม่ ให้กรบจำนวน 30 คน โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach กับแบบสอบถามตอนที่ 3 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้อำนวยการศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ แล้วนำแบบสอบถามพร้อมไปมอบให้กับเจ้าหน้าที่ของศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด ตามจำนวนที่กำหนด และนัดแนะเกี่ยวกับวิธีการจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัยที่กำหนด หลังจากนั้นได้นัดวันสำหรับเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ และใช้สถิติต่างๆ ตามลักษณะของข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะเฉพาะทางประชากรศาสตร์ ใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
2. การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ใช้สถิติค่าความถี่สะสม ค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลความเชื่อถือข่าวสาร และการนำข่าวสารมาใช้ประโยชน์ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยกำหนดเกณฑ์การแปลคะแนนความ เชื่อถือของข่าวสาร และการนำข่าวสารมาใช้ประโยชน์ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.51 – 2.00	เชื่อถือหรือนำไปใช้ประโยชน์มาก
0.51 – 1.50	เชื่อถือหรือนำไปใช้ประโยชน์ปานกลาง
0.00 – 0.50	เชื่อถือหรือสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย

3. การวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดใช้ สถิติค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบ คำบรรยายด้วยการแปลคะแนนกระบวนการตัดสินใจจากค่าเฉลี่ย ด้วยเกณฑ์ของประคอง กรรณสูตร (2542: 108) ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีผลต่อการตัดสินใจมาก
2.51 – 3.50	มีผลต่อการตัดสินใจปานกลาง
1.51 – 2.50	มีผลต่อการตัดสินใจน้อย
1.00 – 1.50	ไม่มีผลต่อการตัดสินใจ

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

การวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ ทำการรวบรวมข้อมูลจากผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดและเป็นผู้ป่วยใน ที่ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดเชียงใหม่ และต้องเข้ารับการบำบัดรักษาในศูนย์มาแล้วไม่ต่ำกว่า 21 วัน จำนวน 148 คน ด้วยแบบสอบถาม ผลการศึกษานำรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลมาแสดงจำนวนทั้งหมด 3 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ของผู้ติดยาเสพติด

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด

ตอนที่ 3 ผลของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดต่อกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ของผู้ติดยาเสพติด

ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับบำบัดรักษาในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ ลักษณะการคบเพื่อน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และความสัมพันธ์ในครอบครัว มีรายละเอียดแสดงในตาราง 2

เพศ

ผู้ติดยาเสพติด เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 77.0 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 23.0

อายุ

ผู้ติดยาเสพติด มีอายุเฉลี่ย 30.96 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.08 ปี อายุต่ำสุด 15 ปี และอายุสูงสุด 60 ปี เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า ผู้ติดยาเสพติดส่วนมากมีอายุระหว่าง 21 – 30

ปี คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.4 อายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.6 และมีอายุไม่เกิน 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.5

ระดับการศึกษาสูงสุด

ผู้ติดตามเสฟติด ส่วนมากมีการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 39.2 รองลงมา มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.8 มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. หรือ ปวส.) คิดเป็นร้อยละ 14.8 มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 4.7 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 4.1 และไม่มีการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 3.4

อาชีพ

ผู้ติดตามเสฟติด ส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 35.1 รองลงมาว่างงานหรือไม่มีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 23.0 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 14.2 อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 11.8 อาชีพนักเรียน หรือนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 8.8 เป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 5.4 และเป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 2.0

ลักษณะการคบเพื่อน

ผู้ติดตามเสฟติดส่วนใหญ่มีลักษณะคบเพื่อนในรูปแบบพากันดื่มสุรา หรือสูบบุหรี่ คิดเป็นร้อยละ 39.2 รองลงมา คบกันในรูปแบบพากันไปเที่ยวเตร่เตร่ทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 23.7 พากันไปติดยาเสฟติด คิดเป็นร้อยละ 16.2 พากันใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 10.1 และแนะนำการลองเสฟยา คิดเป็นร้อยละ 8.1 และพากันไปอ่านหนังสือและเล่าเรียน คิดเป็นร้อยละ 2.7

วิธีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ผู้ติดตามเสฟติดเคยใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์หลายวิธี เรียงตามลำดับความถี่ คือ การพบปะกับกลุ่มเพื่อนฝูง มีความถี่มากเป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 60.8 การพักผ่อน นอนหลับ มีความถี่มากเป็นอันดับที่สอง คิดเป็นร้อยละ 45.9 ท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ มีความถี่มากเป็นอันดับสาม คิดเป็นร้อยละ 32.4 เล่นกีฬา มีความถี่มากเป็นอันดับสี่ คิดเป็นร้อยละ 25.0 ไปเที่ยวตามศูนย์การค้า มีความถี่มากเป็นอันดับที่ห้า คิดเป็นร้อยละ 23.7 เลี้ยงสัตว์ มีความถี่มากเป็นอันดับที่หก คิดเป็นร้อยละ 22.3 อ่านหนังสือ มีความถี่มากเป็นอันดับที่เจ็ด คิดเป็นร้อยละ 19.6 และอื่น ๆ (ทำการเกษตร ปลูกต้นไม้ ฯลฯ) มีความถี่มากเป็นอันดับที่แปด คิดเป็นร้อยละ 15.5

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

ผู้ติดยาเสพติดมีความสัมพันธ์ในครอบครัวหลายลักษณะความสัมพันธ์เรียงตามลำดับความถี่ คือ พ่อแม่อยู่ด้วยกัน มีความถี่มากเป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 44.6 ครอบครัวมีความเป็นกันเองดี มีความถี่มากเป็นอันดับที่สอง คิดเป็นร้อยละ 34.5 พ่อหรือแม่เสียชีวิตไปแล้ว มีความถี่มากเป็นอันดับที่สาม คิดเป็นร้อยละ 19.6 พ่อและแม่มีภาระงานมากไม่มีเวลาดูแลบุตร มีความถี่มากเป็นอันดับที่สี่ คิดเป็นร้อยละ 18.2 พ่อและแม่แยกกันอยู่หรือพ่อและแม่หย่าร้าง มีความถี่มากเป็นอันดับที่ห้า คิดเป็นร้อยละ 15.5 พ่อและแม่ดูแลค่อนข้างเข้มงวด มีความถี่มากเป็นอันดับที่หก คิดเป็นร้อยละ 15.5 พ่อและแม่ขาดการเอาใจใส่ดูแลบุตร มีความถี่มากเป็นอันดับที่เจ็ด คิดเป็นร้อยละ 10.8 พ่อและแม่เสียชีวิตแล้วทั้งหมด มีความถี่มากเป็นอันดับที่แปด คิดเป็นร้อยละ 9.5 อื่น ๆ (บุตรเสียชีวิต พ่อและแม่ ไปทำงานต่างจังหวัด พี่น้อง ทะเลาะกันบ่อย ฯลฯ) มีความถี่มากเป็นอันดับที่เก้า คิดเป็นร้อยละ 4.7 และเคยเป็นเด็กเร่ร่อนมาก่อน มีความถี่มากเป็นอันดับที่สิบ คิดเป็นร้อยละ 4.1

สรุป

ผู้ติดยาเสพติดประมาณ 4 ใน 5 คนเป็นเพศชาย ประมาณครึ่งหนึ่งมีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี หรือมีอายุเฉลี่ย 30.96 ปี ประมาณ 2 ใน 3 คน มีการศึกษาไม่เกินระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 ใน 3 ประกอบอาชีพรับจ้าง

ลักษณะการคบเพื่อนของผู้ติดยาเสพติด ปรากฏว่าคบกันในลักษณะพากันดื่มสุรา สูบบุหรี่กัน รองลงมา คือ การพากันไปเที่ยวเตร่เตร่ทั่วไป ก่อนมาเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดประมาณ 2 ใน 3 ใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ไปกับการพบปะกลุ่มเพื่อน ส่วนความสัมพันธ์ในครอบครัวของผู้ติดยาเสพติด ปรากฏว่าประมาณครึ่งหนึ่งพ่อแม่อยู่ด้วยกัน

วิจารณ์ผลการวิจัย

ผลการวิจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ติดยาเสพติด พบว่า เพศชายเป็นกลุ่มที่เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจำนวนมากกว่าเพศหญิง ผู้ติดยาเสพติดมีอายุเฉลี่ย 30.96 ปี ถือว่าเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยทำงานสร้างรายได้และความมั่นคงให้แก่ตนเอง และครอบครัว นอกจากนี้กลุ่มผู้ติดยาเสพติดใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ไปกับการคบเพื่อนที่เสี่ยงต่อการชักนำให้เข้าไปกลายาเสพติดได้ง่าย จึงมีข้อสังเกตว่ากลุ่มผู้ติดยาเสพติดเหล่านี้มีการศึกษาไม่สูงนักคือระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้างและคบเพื่อนที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด และสอดคล้องกับการศึกษาของ บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2540 อ้างใน สำนักงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด,

2542: 59) พบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้างที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี และมีการศึกษาระดับประถมศึกษา จึงใกล้เคียงกับลักษณะทางประชากรศาสตร์กับผลการวิจัยครั้งนี้ค่อนข้างมาก รวมทั้งบุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2540 อ้างใน สำนักงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2542: 60) พบว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานเหล่านี้ติดยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อม คือ กลุ่มผู้ใช้แรงงานด้วยกันนิยมใช้ยาเสพติดเมื่อใช้ต่อเนื่องก็มีผลต่อการติดยาเสพติด ประกอบการมีความเครียดกับการทำงานแสวงหารายได้ทำให้หันมาลองใช้ยาเสพติดเหมือนกันกับกลุ่มเพื่อน

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

(n = 148 คน)

ลักษณะประชากรศาสตร์		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	114	77.0
	หญิง	34	23.0
อายุ	ไม่เกิน 20 ปี	20	13.5
	21 – 30 ปี	63	42.5
	31 – 40 ปี	39	26.4
	ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป	26	17.6

หมายเหตุ: อายุเฉลี่ย 30.96 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.08 ปี อายุต่ำสุด 15 ปี และสูงสุด 60 ปี

ระดับการศึกษาสูงสุด

ประถมศึกษา	50	33.8
มัธยมศึกษา	58	39.2
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. ปวส.)	22	14.8
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	7	4.7
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	6	4.1
ไม่มีการศึกษา	5	3.4

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
นักเรียน นักศึกษา	13	8.8
เกษตรกร	17	11.5
ค้าขาย	21	14.2
รับจ้าง	52	35.1
พนักงานบริษัทเอกชน	3	2.0
บุคลากรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ	8	5.4
ว่างงาน	34	23.0
ลักษณะการคบเพื่อน		
พากันดื่มสุรา สูบบุหรี่	58	39.2
พากันไปเที่ยวเตร่เตร่ทั่วไป	35	23.7
พากันไปติดยาเสพติด	24	16.2
ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	15	10.1
แนะนำการลองเสพยา	12	8.1
พากันไปอ่านหนังสือและเล่าเรียน	4	2.7

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วิธีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์*		
การพบปะกับกลุ่มเพื่อนฝูง	90	60.8
พักผ่อน นอนหลับ	68	45.9
ท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ	48	32.4
เล่นกีฬา	37	25.0
ไปเที่ยวตามศูนย์การค้า	35	23.7
เลี้ยงสัตว์	33	22.3
อ่านหนังสือ	29	19.6
อื่น ๆ (ทำการเกษตร ปลูกต้นไม้)	23	15.5
ทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคม	22	14.9
ความสัมพันธ์ในครอบครัว*		
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	66	44.6
ครอบครัวมีความเป็นกันเองดี	51	34.5
พ่อ หรือแม่เสียชีวิต	29	19.6
พ่อ และแม่มีภาระงานมาก	27	18.2
พ่อแม่แยกกันอยู่หรือหย่าร้าง	23	15.5
ถูกดูแลอย่างเข้มงวด	23	15.5
พ่อ และแม่ขาดการเอาใจใส่ดูแลลูก	16	10.8
พ่อและแม่เสียชีวิต	14	9.5
อื่น ๆ (บุตรเสียชีวิตหมด)	7	4.7
เคยเป็นเด็กเร่ร่อนมาก่อน	6	4.1

หมายเหตุ: * ตอบได้หลายข้อ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด

1. การติดตามสาระของข่าวสาร

การวิเคราะห์การติดตามสาระของข่าวสาร ประกอบด้วยการติดตามสาระทั่วไปของข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และการติดตามสาระทั่วไปของข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติด ดังตาราง 3

การติดตามสาระทั่วไปของข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ผู้ติดยาเสพติดได้ติดตามสาระทั่วไปของข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดหลายเรื่องเรียงตามลำดับความถี่ คือ ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานภาครัฐ เป็นอันดับแรกหรือคิดเป็นร้อยละ 65.5 สาระเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอันดับที่สอง หรือคิดเป็นร้อยละ 47.3 สาระเกี่ยวกับผลกระทบของยาเสพติดที่มีต่อผู้เสพยาเป็นอันดับที่สาม หรือคิดเป็นร้อยละ 45.9 และเพื่อหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในแต่ละชนิดเป็นอันดับที่สี่หรือคิดเป็นร้อยละ 39.9

การติดตามสาระที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติด

ผู้ติดยาเสพติดได้ติดตามสาระที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดหลายเรื่องเรียงตามลำดับความถี่ คือ สาระเกี่ยวกับโทษที่ได้รับจากการเสพยาเสพติดเป็นอันดับแรก หรือคิดเป็นร้อยละ 58.8 สาระเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการบำบัดรักษายาเสพติด เป็นอันดับที่สอง คิดเป็นร้อยละ 47.3 สาระเกี่ยวกับการปรับตัวหลังการเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นอันดับที่สาม หรือคิดเป็นร้อยละ 43.9 สาระเกี่ยวกับสถานพยาบาลหรือศูนย์ที่รับบำบัดรักษายาเสพติดเป็นอันดับที่สี่ หรือคิดเป็นร้อยละ 34.5 สาระเกี่ยวกับผลต่อสุขภาพที่เกิดขึ้นหลังจากเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติด เป็นอันดับที่ห้าหรือคิดเป็นร้อยละ 33.1 และสาระเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายระหว่างการบำบัดรักษาเสพติด เป็นอันดับที่หก หรือคิดเป็นร้อยละ 23.0

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามการติดตามสารเข้าสาร

(n = 148 คน)

สารเข้าสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกี่ยวข้องกับยาเสพติด*		
การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	97	65.5
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด	70	47.3
ผลกระทบของยาเสพติด	68	45.9
ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในแต่ละประเภท	59	39.9
เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติด*		
โทษที่ได้รับจากการเสพยาเสพติด	87	58.8
วิธีการที่ใช้ในการบำบัดรักษายาเสพติด	70	47.3
การปรับตัวหลังการเข้ารับการบำบัดรักษา	65	43.9
สถานพยาบาลหรือศูนย์ที่รับบำบัดรักษา	51	34.5
ผลต่อสุขภาพที่เกิดจากการรับบำบัดรักษา	49	33.1
ค่าใช้จ่ายระหว่างการบำบัดรักษา	34	23.0

หมายเหตุ: * ตอบได้หลายข้อ

สรุป

การติดตามข่าวสารของผู้ติดยาเสพติด ปรากฏว่า การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด ประมาณ 2 ใน 3 ติดตามข่าวสารเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และประมาณครึ่งหนึ่ง ติดตามข่าวสารเรื่องความรู้ทั่วไปของยาเสพติด ส่วนการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดประมาณ 3 ใน 5 ติดตามเรื่องโทษของยาเสพติดที่มีต่อผู้เสพ และประมาณครึ่งหนึ่งติดตามเกี่ยวกับเรื่องวิธีที่ใช้ในการบำบัดรักษายาเสพติด

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดมีพฤติกรรมการรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การมีพฤติกรรมการรับข่าวสารในลักษณะนี้มีส่วนทำให้ผู้ติดยาเสพติดพยายามหลีกเลี่ยงปัญหาไม่让自己ติดยาเสพติดให้หนักขึ้นกว่าเดิมหรือพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้สถานการณ์การติดยาเสพติดของตนเองเพิ่มรุนแรงมากขึ้น ดังเช่นกรณีการวิจัยของ เยาวภา ปิ่นทพพันธ์ และคณะ (2540 อ้างใน สำนักงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2542: 96) พบว่า การไม่เสพยาบ้าของประชาชนกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด คือ เด็กและคนขับรถส่งสินค้าข้ามจังหวัด ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการรับรู้เกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดของทางราชการ และความรุนแรงของบทลงโทษตามกฎหมาย นอกจากนี้การโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับยาเสพติดก็มีส่วนทำให้กลุ่มเสี่ยงเหล่านี้เกิดความตั้งใจจะไม่ใช้ยาบ้า

ส่วนพฤติกรรมการรับข่าวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด คือ เรื่องเกี่ยวกับโทษของยาเสพติด การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษาในประเด็นดังกล่าวมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดเหล่านี้ค่อนข้างมาก ดังจะเห็นได้จากการวิจัยของ ดุษฎี โยเหลา และคณะ (2540 อ้างใน สำนักงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2542: 91-92) ซึ่งพบว่าการรับรู้ความสามารถในการไม่ใช้สารยาเสพติด มีผลต่อทัศนคติในทางบวกของผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด แม้การวิจัยดังกล่าวจะไม่ได้ระบุว่ารับรู้เกิดขึ้นจากวิธีใด แต่โดยปกติแล้วการรับรู้สามารถเกิดขึ้นได้หลายทาง การมีพฤติกรรมเปิดรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการรับรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ดังเช่นผู้ติดยาเสพติดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นต้น เมื่อรับข่าวสารเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดทำให้เกิดการรับรู้ผลที่เกิดขึ้นจากการติดยาเสพติดทำให้ตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดได้ในที่สุด

2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

การวิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด ประกอบด้วย ความถี่ในการติดตาม ข่าวสาร เวลาที่ใช้สำหรับการติดตามข่าวสารต่อครั้ง ช่วงเวลาที่ติดตามข่าวสาร ความเชื่อถือของข่าวสาร และการนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ แสดงในตาราง 4 – ตาราง 8 ดังนี้

2.1 ความถี่ในการติดตามข่าวสาร

ผลการวิเคราะห์ความถี่ในการติดตามข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด แสดงในตาราง 4 ดังนี้

สื่อมวลชน

ผู้ติดยาเสพติด มีความถี่ในการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน ดังนี้คือ

1. วิชยุทธกระจายเสียง ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 59.5 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 23.0
2. โทรทัศน์ ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ 2 – 3 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 23.0
3. หนังสือพิมพ์ ผู้ติดยาเสพติดส่วนมาก ติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.9 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 24.3
4. วารสาร นิตยสาร ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ ติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 82.4 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ 4 – 5 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 6.8
5. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ ติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 84.4 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 6.8

สื่อกลุ่ม

ผู้ติดยาเสพติด มีความถี่ในการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทสื่อกลุ่ม ดังนี้คือ

1. ญาติพี่น้อง ผู้ติดยาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.6 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 31.8

2. พ่อ แม่ ผู้ติดยาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารด้วยความถื่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.7 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 32.4

3. ครู อาจารย์ ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารด้วยความถื่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 75.7 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 10.8

สื่อบุคคล

ผู้ติดยาเสพติด มีความถี่ในการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทสื่อบุคคล ดังนี้คือ

1. เพื่อนในโรงเรียน หรือเพื่อนบ้าน ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารด้วยความถื่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 60.8 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 20.9

2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารด้วยความถื่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 20.3

3. เจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชน ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารด้วยความถื่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 74.3 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 13.5

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ มีความถี่ในการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ อินเทอร์เน็ต ด้วยความถื่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 89.2 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ 2 – 3 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 4.7

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามความถี่ในการติดตามข่าวสาร
ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ

(n = 148 คน)

สื่อ	ความถี่ในการติดตามข่าวสาร				รวม
	ทุกวัน	2-3 วันต่อสัปดาห์	4-5 วันต่อสัปดาห์	นาน ๆ ครั้ง	
สื่อมวลชน					
1. วิทยุกระจายเสียง	34 (23.0)	19 (12.8)	7 (4.7)	88 (59.5)	148 (100.0)
2. โทรทัศน์	77 (52.0)	34 (23.0)	20 (13.5)	17 (11.5)	148 (100.0)
3. หนังสือพิมพ์	36 (24.3)	30 (20.3)	14 (9.5)	68 (45.9)	148 (100.0)
4. วารสาร นิตยสาร	9 (6.1)	7 (4.7)	10 (6.8)	122 (82.4)	148 (100.0)
5. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป	10 (6.8)	6 (4.1)	7 (4.7)	125 (84.4)	148 (100.0)
สื่อกลุ่ม					
1. ญาติพี่น้อง	47 (31.8)	19 (12.8)	10 (6.8)	72 (48.6)	148 (100.0)
2. พ่อแม่	48 (32.4)	17 (11.5)	11 (7.4)	72 (48.7)	148 (100.0)
3. ครู อาจารย์	16 (10.8)	13 (8.8)	7 (4.7)	112 (75.7)	148 (100.0)

ตาราง 4 (ต่อ)

สื่อ	ความถี่ในการติดตามข่าวสาร				รวม
	ทุกวัน	2-3 วันต่อสัปดาห์	4-5 วันต่อสัปดาห์	นาน ๆ ครั้ง	
สื่อบุคคล					
1. เพื่อนในโรงเรียน/บ้าน	31 (20.9)	19 (12.9)	8 (5.4)	90 (60.8)	148 (100.0)
2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน	30 (20.3)	12 (8.1)	9 (6.1)	97 (65.5)	148 (100.0)
3. เจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน	20 (13.5)	10 (6.8)	8 (5.4)	110 (74.3)	148 (100.0)
สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
1. อินเทอร์เน็ต	6 (4.1)	7 (4.7)	3 (2.0)	132 (89.2)	148 (100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

2.2 เวลาที่ใช้ติดตามข่าวสารต่อครั้ง

ผลการวิเคราะห์ระยะเวลาที่ผู้ติดตามเสพติดติดตามข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อแต่ละประเภทแต่ละครั้ง แสดงในตาราง 5 ดังนี้

สื่อมวลชน

ผู้ติดตามเสพติด ใช้เวลาสำหรับการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน ดังนี้คือ

1. วิทยูกระจายเสียง ผู้ติดตามเสพติดส่วนใหญ่ ใช้เวลาติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 75.5 รองลงมา ใช้เวลา 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.5

2. โทรทัศน์ ผู้ติดยาเสพติดส่วนมาก ใช้เวลาติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.2 รองลงมา ใช้เวลา 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.7

3. หนังสือพิมพ์ ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ ใช้เวลาติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 66.2 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.6

4. วารสาร นิตยสาร ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 77.7 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.5

5. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 87.2 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.4

สื่อกลุ่ม

ผู้ติดยาเสพติด ใช้เวลาสำหรับการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทสื่อกลุ่ม ดังนี้คือ

1. ญาติพี่น้อง ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 66.9 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.9

2. พ่อ แม่ ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 68.9 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.3

3. ครู อาจารย์ ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 79.0 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.2

สื่อบุคคล

ผู้ติดยาเสพติด ใช้เวลาสำหรับการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทสื่อบุคคล ดังนี้คือ

1. เพื่อนในโรงเรียนหรือเพื่อนบ้าน ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 79.0 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.5

2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 77.7 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.2

3. เจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชน ผู้ติดตามเสด็จส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 77.7 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.9

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้ติดตามเสด็จส่วนใหญ่ ใช้เวลาสำหรับการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ อินเทอร์เน็ต ไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.1 รองลงมาใช้เวลา 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.4

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของผู้ติดตามเสด็จ จำแนกตามระยะเวลาในการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ

(n = 148 คน)

สื่อ	ระยะเวลาติดตามข่าวสาร				รวม
	ไม่เกิน 30 นาที	31 – 60 นาที	61 – 120 นาที	มากกว่า 2 ชั่วโมง	
สื่อมวลชน					
1. วิทยุกระจายเสียง	112 (75.7)	20 (13.5)	7 (4.7)	9 (6.1)	148 (100.0)
2. โทรทัศน์	55 (37.2)	41 (27.7)	34 (22.9)	18 (12.2)	148 (100.0)
3. หนังสือพิมพ์	98 (66.2)	38 (25.6)	10 (6.8)	2 (1.4)	148 (100.0)
4. วารสาร นิตยสาร	115 (77.7)	23 (15.5)	8 (5.4)	2 (1.4)	148 (100.0)
5. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป	129 (87.2)	11 (7.4)	8 (5.4)	-	148 (100.0)

ตาราง 5 (ต่อ)

สื่อ	ระยะเวลาติดตามข่าวสาร				รวม
	ไม่เกิน 30	31 – 60	61 – 120	มากกว่า 2	
	นาที	นาที	นาที	ชั่วโมง	
สื่อกลุ่ม					
1. ญาติพี่น้อง	99 (66.9)	31 (20.9)	16 (10.8)	2 (1.4)	148 (100.0)
2. พ่อ แม่	102 (68.9)	30 (20.3)	13 (8.8)	3 (2.0)	148 (100.0)
3. ครู อาจารย์	117 (79.0)	18 (12.2)	8 (5.4)	5 (3.4)	148 (100.0)
สื่อบุคคล					
1. เพื่อนในโรงเรียน/บ้าน	117 (79.0)	14 (9.5)	8 (5.4)	9 (6.1)	148 (100.0)
2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน	115 (77.7)	18 (12.2)	9 (6.1)	6 (4.0)	148 (100.0)
3. เจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน	115 (77.7)	22 (14.9)	8 (5.4)	3 (2.0)	148 (100.0)
สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
1. อินเทอร์เน็ต	120 (81.1)	14 (9.4)	10 (6.8)	4 (2.7)	148 (100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

2.3 ช่วงเวลาที่ใช้ติดตามข่าวสาร

ผลการวิเคราะห์ช่วงเวลาที่ผู้ศึกษาเสพติดตามข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อแต่ละประเภทแต่ละครั้ง แสดงในตาราง 6 ดังนี้

สื่อมวลชน

ผู้ติดตามเสด็จ ติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเสด็จจากสื่อมวลชน ในแต่ละครั้ง ด้วยช่วงเวลาต่าง ๆ ดังนี้

1. วิฑูรย์กระจายเสียง ผู้ติดตามเสด็จส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลา 06.00 – 09.00 น. คิดเป็นร้อยละ 27.7 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 18.01 – 21.00 น. คิดเป็นร้อยละ 16.2
2. โทรทัศน์ ผู้ติดตามเสด็จส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลา 18.01 – 21.00 น. คิดเป็นร้อยละ 46.6 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 14.9
3. หนังสือพิมพ์ ผู้ติดตามเสด็จส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 31.8 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 12.01 – 15.00 น. คิดเป็นร้อยละ 23.6
4. วารสาร นิตยสาร ผู้ติดตามเสด็จส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 27.7 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 21.6
5. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป ผู้ติดตามเสด็จส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 25.7 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 22.3

สื่อกลุ่ม

ผู้ติดตามเสด็จ ติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเสด็จจากสื่อประเภทสื่อกลุ่มใน แต่ละครั้งด้วยช่วงเวลาต่าง ๆ ดังนี้

1. ญาติพี่น้อง ผู้ติดตามเสด็จส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลา 18.01 – 21.00 น. คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 15.01 – 18.00 น. คิดเป็นร้อยละ 16.9
2. พ่อ แม่ ผู้ติดตามเสด็จส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลา 18.01 – 21.00 น. คิดเป็นร้อยละ 33.1 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 26.3
3. ครู อาจารย์ ผู้ติดตามเสด็จส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 54.7 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 25.0

สื่อบุคคล

ผู้ติดตามเสด็จ ติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเสด็จจากสื่อประเภทสื่อบุคคลใน แต่ละครั้งด้วยช่วงเวลาต่าง ๆ ดังนี้

1. เพื่อนในโรงเรียนหรือเพื่อนบ้าน ผู้ติดตามเสด็จส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 23.0

2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน ผู้ติดยาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 35.1 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 12.01 – 15.00 น. คิดเป็นร้อยละ 26.4

3. เจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชน ผู้ติดยาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 29.0

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ ติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ อินเทอร์เน็ต ในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 12.01 – 15.00 น. เท่ากับช่วงเวลา 18.01 – 21.00 น. แต่ละช่วงเวลาคิดเป็นร้อยละ 8.1

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามช่วงเวลาในการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ

(n = 148 คน)

สื่อ	ช่วงเวลาติดตามข่าวสาร						
	06.00– 9.00 น.	09.01– 12.00 น.	12.01– 15.00 น.	15.01– 18.00 น.	18.01– 21.00 น.	21.01– 24.00 น.	ไม่ แน่นอน
สื่อมวลชน							
1. วิทยุกระจายเสียง	41 (27.7)	19 (12.8)	20 (13.5)	12 (8.1)	24 (16.2)	9 (6.1)	23 (15.6)
2. โทรทัศน์	18 (12.2)	22 (14.9)	18 (12.2)	14 (9.4)	69 (46.6)	4 (2.7)	3 (2.0)
3. หนังสือพิมพ์	27 (18.2)	47 (31.8)	35 (23.6)	17 (11.5)	9 (6.1)	1 (0.7)	12 (8.1)
4. วารสาร นิตยสาร	12 (8.1)	32 (21.6)	23 (15.6)	16 (10.8)	21 (14.2)	3 (2.0)	41 (27.7)
5. เอกสารเผยแพร่ ทั่วไป	13 (8.8)	33 (22.3)	31 (20.9)	17 (11.5)	12 (8.1)	4 (2.7)	38 (25.7)

ตาราง 6 (ต่อ)

สื่อ	ช่วงเวลาติดตามข่าวสาร						
	06.00–	09.01–	12.01–	15.01–	18.01–	21.01–	ไม่
	9.00 น.	12.00 น.	15.00 น.	18.00 น.	21.00 น.	24.00 น.	แน่นอน
สื่อกลุ่ม							
1. ญาติพี่น้อง	14 (9.4)	22 (14.9)	5 (3.4)	25 (16.9)	56 (37.8)	2 (1.4)	24 (16.2)
2. พ่อแม่	10 (6.8)	16 (10.8)	10 (6.8)	19 (12.8)	49 (33.1)	5 (3.4)	39 (26.3)
3. ครู อาจารย์	11 (7.4)	37 (25.0)	9 (6.1)	7 (4.7)	1 (0.7)	2 (1.4)	81 (54.7)
สื่อบุคคล							
1. เพื่อนในโรงเรียน	17 (11.4)	34 (23.0)	15 (10.1)	10 (6.8)	16 (10.8)	6 (4.1)	50 (33.8)
เพื่อนบ้าน							
2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน	10 (6.8)	29 (19.5)	39 (26.4)	9 (6.1)	4 (2.7)	5 (3.4)	52 (35.1)
3. เจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน	13 (8.8)	53 (35.8)	18 (12.2)	14 (9.4)	5 (3.4)	2 (1.4)	43 (29.0)
สื่ออิเล็กทรอนิกส์							
1. อินเทอร์เน็ต	6 (4.1)	9 (6.1)	12 (8.1)	8 (5.4)	12 (8.1)	4 (2.7)	97 (65.5)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

2.4 ความเชื่อถือข่าวสาร

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อถือข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทต่าง ๆ ของผู้ติดยาเสพติด แสดงในตาราง 7 ดังนี้

สื่อมวลชน

ผู้ติดยาเสพติดมีความเชื่อถือข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ได้รับจากสื่อมวลชนในระดับปานกลางทุกชนิด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ โทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 1.30) หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 1.15) วิทยุกระจายเสียง (ค่าเฉลี่ย 1.00) เอกสารเผยแพร่ทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 0.89) และวารสาร นิตยสาร (ค่าเฉลี่ย 0.86)

สื่อกลุ่ม

ผู้ติดยาเสพติดมีความเชื่อถือข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทสื่อกลุ่มในระดับปานกลางทุกชนิด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ พ่อ แม่ (ค่าเฉลี่ย 1.00)ญาติพี่น้อง (ค่าเฉลี่ย 0.94) และครู อาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 0.57)

สื่อบุคคล

ผู้ติดยาเสพติดมีความเชื่อถือข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทสื่อบุคคลในระดับปานกลางทุกชนิด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ เจ้าหน้าที่รัฐ หรือเอกชน (ค่าเฉลี่ย 0.87) เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน (ค่าเฉลี่ย 0.68) และเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 0.66)

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้ติดยาเสพติดมีความเชื่อถือข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทอิเล็กทรอนิกส์ในระดับน้อย ด้วยค่าเฉลี่ย 0.39

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเชื่อถือนำข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
ของผู้ติดยาเสพติดที่มีต่อสื่อประเภทต่าง ๆ

(n = 148 คน)

สื่อ	Mean	S.D.	ความเชื่อถือนำข่าวสาร
สื่อมวลชน			
1. โทรทัศน์	1.30	0.53	ปานกลาง
2. หนังสือพิมพ์	1.15	0.56	ปานกลาง
3. วิทยุกระจายเสียง	1.00	0.64	ปานกลาง
4. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป	0.89	0.65	ปานกลาง
5. วารสาร นิตยสาร	0.86	0.66	ปานกลาง
สื่อกลุ่ม			
1. พ่อ แม่	1.00	0.77	ปานกลาง
2.ญาติพี่น้อง	0.94	0.61	ปานกลาง
3. ครู อาจารย์	0.57	0.71	ปานกลาง
สื่อบุคคล			
1. เจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน	0.87	0.65	ปานกลาง
2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน	0.68	0.65	ปานกลาง
3. เพื่อนในโรงเรียน/บ้าน	0.66	0.59	ปานกลาง
สื่ออิเล็กทรอนิกส์			
1. อินเทอร์เน็ต	0.39	0.60	น้อย

2.5 การนำข่าวสารมาใช้ประโยชน์

ผลการวิเคราะห์การนำข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ของผู้ติดยาเสพติด แสดงในตาราง 8 ดังนี้

สื่อมวลชน

ผู้ติดยาเสพติดนำข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทสื่อมวลชนทุกชนิดไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ โทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย

1.04) หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 0.93) วิทยุกระจายเสียง (ค่าเฉลี่ย 0.82) เอกสารเผยแพร่ทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 0.70) และวารสาร นิตยสาร (ค่าเฉลี่ย 0.59)

สื่อกลุ่ม

ผู้ติดยาเสพติดนำข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทสื่อกลุ่มไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับปานกลาง 2 ชนิด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ พ่อ แม่ (ค่าเฉลี่ย 0.84)ญาติพี่น้อง (ค่าเฉลี่ย 0.84) และนำข่าวสารจากครูไปใช้ประโยชน์ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 0.48)

สื่อบุคคล

ผู้ติดยาเสพติดนำข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทสื่อมวลชนทุกชนิดไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ เจ้าหน้าที่รัฐหรือเอกชน (ค่าเฉลี่ย 0.70) เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน (ค่าเฉลี่ย 0.58) และเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 0.57)

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้ติดยาเสพติดไม่สามารถนำข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ประโยชน์น้อย ด้วยค่าเฉลี่ย 0.32

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการนำข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจาก
สื่อประเภทต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ของผู้ติดยาเสพติด

(n = 148 คน)

สื่อ	Mean	S.D.	นำไปใช้ประโยชน์
สื่อมวลชน			
1. โทรทัศน์	1.04	0.58	ปานกลาง
2. หนังสือพิมพ์	0.93	0.67	ปานกลาง
3. วิทยุกระจายเสียง	0.82	0.65	ปานกลาง
4. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป	0.70	0.67	ปานกลาง
5. วารสาร นิตยสาร	0.59	0.60	ปานกลาง
สื่อกลุ่ม			
1. ญาติพี่น้อง	0.84	0.67	ปานกลาง
2. พ่อ แม่	0.84	0.75	ปานกลาง
3. ครู อาจารย์	0.48	0.65	น้อย
สื่อบุคคล			
1. เจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน	0.70	0.62	ปานกลาง
2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน	0.58	0.67	ปานกลาง
3. เพื่อนในโรงเรียน/บ้าน	0.57	0.60	ปานกลาง
สื่ออิเล็กทรอนิกส์			
1. อินเทอร์เน็ต	0.32	0.55	น้อย

สรุป

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้านความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร ผู้ติดยาเสพติด เปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ด้วยความถี่ทุกวันกับสื่อโทรทัศน์ ส่วนสื่ออื่น ๆ มีความถี่ในการติดตามข่าวสารระดับนาน ๆ ครั้ง เปิดรับข่าวสารจากสื่อกลุ่ม คือ ญาติพี่น้อง พ่อแม่ และครู อาจารย์ จากสื่อบุคคล คือ เพื่อนในโรงเรียน เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชน และจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยความถี่ระดับนาน ๆ ครั้ง

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้านเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารต่อครั้ง ผู้ติดยาเสพติดใช้เวลาในการติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และเอกสารเผยแพร่ทั่วไป จากสื่อกลุ่ม คือ ญาติพี่น้อง พ่อแม่ และครู อาจารย์ จากสื่อบุคคล คือ เพื่อนในโรงเรียน เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชน และใช้เวลาในการติดตามข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นาน ไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้านช่วงเวลาที่ใช้ติดตามข่าวสาร ผู้ติดยาเสพติด ติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ จากวิทยุกระจายเสียงในช่วง 06.00 - 09.00 น. จากโทรทัศน์ ในช่วง 18.01 - 21.00 น. จากหนังสือพิมพ์ในช่วง 09.00 - 12.00 น. และติดตามจากวารสาร นิตยสาร และเอกสารเผยแพร่ทั่วไปในช่วงเวลาไม่แน่นอน ติดตามข่าวสารจากสื่อกลุ่ม คือ ติดตามจากญาติพี่น้อง และพ่อแม่ ในช่วงเวลา 08.01 - 21.00 น. และจากครู และอาจารย์ ในช่วงเวลาไม่แน่นอน ติดตามข่าวสารจากสื่อบุคคล คือ ติดตามจากเพื่อนในโรงเรียน หรือเพื่อนบ้านในช่วงเวลา 09.01 - 12.00 น. ติดตามจากเพื่อนร่วมสถานที่ทำงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชนในช่วงเวลาไม่แน่นอน และติดตามข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในช่วงเวลาไม่แน่นอน

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้านความเชื่อถือข่าวสาร ผู้ติดยาเสพติด มีความเชื่อถือข่าวสารโดยรวมที่ได้รับจากสื่อมวลชน จากสื่อกลุ่ม และสื่อบุคคล ในระดับปานกลาง แต่เชื่อถือข่าวสารที่ได้รับจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อย

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้านการนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ ผู้ติดยาเสพติดนำข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และเอกสารเผยแพร่ทั่วไป ไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง นำข่าวสารจากสื่อกลุ่ม คือ ญาติพี่น้อง และพ่อแม่ ไปใช้ประโยชน์ระดับปานกลางแต่นำข่าวสารจากครู และอาจารย์ ไปใช้ประโยชน์น้อย นำข่าวสารจากสื่อบุคคล คือ เพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชน ไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง และนำข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ประโยชน์น้อย

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของผู้ยาเสพติดในด้านต่าง ๆ คือ ด้านความถี่ด้านการเปิดรับข่าวสาร ผู้ติดยาเสพติดรับข่าวสารในระดับนาน ๆ ครั้งเท่านั้น ด้านเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภทส่วนใหญ่ไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง ส่วนช่วงเวลาสำหรับการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อแต่ละประเภทก็ปรากฏว่าแต่

ละสื่อผู้ติดตามเสพติดติดตามในช่วงเวลาที่แตกต่างกันไป เช่น ติดตามจากวิทยุกระจายเสียงในช่วงเช้า ติดตามจากโทรทัศน์ในช่วงเย็น และติดตามจากหนังสือพิมพ์ในช่วงเวลากลางวัน เป็นต้น แสดงว่าการติดตามข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภทด้วยความถี่ ระยะเวลา และช่วงเวลาต่าง ๆ แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะความสะดวกในการติดตามข่าวสารจากสื่อแต่ละสื่อเป็นสำคัญ

ด้านความเชื่อถือข่าวสารจากสื่อแต่ละชนิดปรากฏว่าผู้ติดตามเสพติดให้ความเชื่อถือข่าวสารจากทุกสื่อในระดับปานกลางทุกสื่อยกเว้นเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ติดตามเสพติดส่วนใหญ่ให้ความเชื่อถือน้อย เช่นเดียวกับการนำข่าวสารที่ได้รับจากสื่อแต่ละชนิดแต่ละประเภทไปใช้ประโยชน์ก็อยู่ในระดับระดับปานกลางแทบทุกสื่อ ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ติดตามเสพติดให้ความสนใจข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในระดับนาน ๆ ครั้ง และมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการรักษาเสพติด กรณีการรับข่าวสารของผู้ติดตามเสพติดสอดคล้องกับการติดตามข่าวสารของผู้เข้ารับการรักษาเสพติดของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในจังหวัดเชียงใหม่ ที่แสดงไว้ใน การวิจัยของจร ผกเผ่า (2541 อ้างใน สำนักงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2542: 116) ที่ระบุว่าประชาชนให้ความสนใจติดตามรับข่าวสารยาเสพติดผ่านสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อมวลชน (โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และสื่อสิ่งพิมพ์) 6 ครั้งในรอบ 3 เดือน แต่ผลการวิจัยมีความแตกต่างจากการวิจัยครั้งนี้ ประชาชนให้ความสนใจการติดตามข่าวสารจากสื่อบุคคลน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากเงื่อนไขของสภาพการส่งเสริมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่นั้น ๆ เช่น ประชาชนมีโอกาสพบปะเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. น้อยเพราะ ป.ป.ส. มีโครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อื่น ๆ ที่เป็นชุมชนนาร่อง เป็นต้น

3. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเสพติด

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านสาระของข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษาเสพติด ประกอบด้วย ความถี่การติดตามข่าวสาร เวลาที่ใช้สำหรับการติดตามข่าวสารต่อครั้ง ช่วงเวลาที่ติดตามข่าวสาร ความเชื่อถือของข่าวสาร และการนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ แสดงในตาราง 9 – ตาราง 13 ดังนี้

3.1 ความถี่ในการติดตามข่าวสาร

ผลการวิเคราะห์ความถี่ในการติดตามข่าวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเสพติดของผู้ติดตามเสพติด แสดงในตาราง 9 ดังนี้

สื่อมวลชน

ผู้ติดตามเสพติด มีความถี่ในการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทสื่อมวลชน ดังนี้คือ

1. วิทยุกระจายเสียง ผู้ติดตามเสพติดส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 64.2 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 23.0
2. โทรทัศน์ ผู้ติดตามเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 37.2 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.4
3. หนังสือพิมพ์ ผู้ติดตามเสพติดส่วนใหญ่ ติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 52.7 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 21.6
4. วารสาร นิตยสาร ผู้ติดตามเสพติดส่วนใหญ่ ติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 83.8 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ 2 – 3 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 4.7
5. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป ผู้ติดตามเสพติดส่วนใหญ่ ติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.8 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ 2 – 3 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 7.4

สื่อกลุ่ม

ผู้ติดตามเสพติด มีความถี่ในการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษา ยาเสพติดจากสื่อประเภทสื่อกลุ่ม ดังนี้คือ

1. ญาติพี่น้อง ผู้ติดตามเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 29.1
2. พ่อ แม่ ผู้ติดตามเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.3 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 29.7
3. ครู อาจารย์ ผู้ติดตามเสพติดส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 80.4 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 8.7

สื่อบุคคล

ผู้ติดตามเสพติด มีความถี่ในการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อประเภทสื่อบุคคล ดังนี้คือ

1. เพื่อนในโรงเรียน หรือเพื่อนบ้าน ผู้ติดตามเสพติดส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 69.6 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 17.5

2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 66.9 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 20.9

3. เจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชน ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 10.8

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ มีความถี่ในการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเสพติดจากสื่อประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ อินเทอร์เน็ต ด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 91.3 รองลงมา ติดตามด้วยความถี่ 2 – 3 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 4.7

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามความถี่ในการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ

(n = 148 คน)

สื่อ	ความถี่ในการติดตามข่าวสาร				รวม
	ทุกวัน	2-3 วันต่อสัปดาห์	4-5 วันต่อสัปดาห์	นาน ๆ ครั้ง	
สื่อมวลชน					
1. วิทยุกระจายเสียง	34 (23.0)	11 (7.4)	8 (5.4)	95 (64.2)	148 (100.0)
2. โทรทัศน์	55 (37.2)	32 (21.6)	19 (12.8)	42 (28.4)	148 (100.0)
3. หนังสือพิมพ์	32 (21.6)	25 (16.9)	13 (8.8)	78 (52.7)	148 (100.0)
4. วารสาร นิตยสาร	7 (4.7)	12 (8.1)	5 (3.4)	124 (83.8)	148 (100.0)
5. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป	9 (6.1)	11 (7.4)	7 (4.7)	121 (81.8)	148 (100.0)

ตาราง 9 (ต่อ)

สื่อ	ความถี่ในการติดตามข่าวสาร				รวม
	ทุกวัน	2-3 วันต่อสัปดาห์	4-5 วันต่อสัปดาห์	นาน ๆ ครั้ง	
สื่อกลุ่ม					
1. ญาติพี่น้อง	43 (29.1)	25 (16.9)	17 (11.5)	63 (42.5)	148 (100.0)
2. พ่อ แม่	44 (29.7)	22 (14.9)	15 (10.1)	67 (45.3)	148 (100.0)
3. ครู อาจารย์	13 (8.7)	10 (6.8)	6 (4.1)	119 (80.4)	148 (100.0)
สื่อบุคคล					
1. เพื่อนในโรงเรียน/บ้าน	26 (17.5)	13 (8.8)	6 (4.1)	103 (69.6)	148 (100.0)
2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน	31 (20.9)	9 (6.1)	9 (6.1)	99 (66.9)	148 (100.0)
3. เจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน	16 (10.8)	12 (8.1)	9 (6.1)	111 (75.0)	148 (100.0)
สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
1. อินเทอร์เน็ต	3 (2.0)	7 (4.7)	3 (2.0)	135 (91.3)	148 (100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

3.2 เวลาที่ใช้ติดตามข่าวสารต่อครั้ง

ผลการวิเคราะห์ระยะเวลาที่ผู้ศึกษาเสพติดตามข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากสื่อแต่ละประเภทแต่ละครั้ง แสดงในตาราง 10 ดังนี้

สื่อมวลชน

ผู้ติดตามเสด็จ ใช้เวลาสำหรับการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเสด็จจากสื่อประเภทสื่อมวลชน ดังนี้คือ

1. วิทยุกระจายเสียง ผู้ติดตามเสด็จส่วนใหญ่ ใช้เวลาติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 79.1 รองลงมา ใช้เวลา 31 - 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.1
2. โทรทัศน์ ผู้ติดตามเสด็จส่วนมาก ใช้เวลาติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมา ใช้เวลา 31 - 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.7
3. หนังสือพิมพ์ ผู้ติดตามเสด็จส่วนใหญ่ ใช้เวลาติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 76.3 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 - 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.6
4. วารสาร นิตยสาร ผู้ติดตามเสด็จส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 83.1 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 - 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.8
5. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป ผู้ติดตามเสด็จส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 88.5 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 - 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.8

สื่อกลุ่ม

ผู้ติดตามเสด็จ ใช้เวลาสำหรับการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเสด็จจากสื่อประเภทสื่อกลุ่ม ดังนี้คือ

- 1.ญาติพี่น้อง ผู้ติดตามเสด็จส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 66.9 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 - 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.6
2. พ่อ แม่ ผู้ติดตามเสด็จส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 70.3 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 - 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.6
3. ครู อาจารย์ ผู้ติดตามเสด็จส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 84.4 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 - 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.8

สื่อบุคคล

ผู้ติดตามเสด็จ ใช้เวลาสำหรับการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเสด็จจากสื่อประเภทสื่อบุคคล ดังนี้คือ

1. เพื่อนในโรงเรียนหรือเพื่อนบ้าน ผู้ติดตามเพศติดส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 80.4 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.1

2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน ผู้ติดตามเพศติดส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 77.0 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.2

3. เจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชน ผู้ติดตามเพศติดส่วนใหญ่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมา ใช้เวลาติดตาม 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.4

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้ติดตามเพศติดส่วนใหญ่ ใช้เวลาสำหรับการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเสพติดจากสื่อประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ อินเทอร์เน็ต ไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 87.2 รองลงมาใช้เวลา 31 – 60 นาทีต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.4

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของผู้ติดตามเพศติด จำแนกตามระยะเวลาในการติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ

(n = 148 คน)

สื่อ	ระยะเวลาติดตามข่าวสาร				รวม
	ไม่เกิน 30 นาที	31 – 60 นาที	61 – 120 นาที	มากกว่า 2 ชั่วโมง	
สื่อมวลชน					
1. วิทยุกระจายเสียง	117 (79.1)	15 (10.1)	7 (4.7)	9 (6.1)	148 (100.0)
2. โทรทัศน์	71 (48.0)	41 (27.7)	29 (19.6)	7 (4.7)	148 (100.0)
3. หนังสือพิมพ์	113 (76.3)	26 (17.6)	6 (4.1)	3 (2.0)	148 (100.0)

ตาราง 10 (ต่อ)

สื่อ	ระยะเวลาติดตามข่าวสาร				รวม
	ไม่เกิน 30 นาที	31 – 60 นาที	61 – 120 นาที	มากกว่า 2 ชั่วโมง	
4. วารสาร นิตยสาร	123 (83.1)	19 (12.8)	4 (2.7)	2 (1.4)	148 (100.0)
5. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป	131 (88.5)	13 (8.8)	3 (2.0)	1 (0.7)	148 (100.0)
สื่อกลุ่ม					
1.ญาติพี่น้อง	99 (66.9)	29 (19.6)	14 (9.4)	6 (4.1)	148 (100.0)
2. พ่อแม่	104 (70.3)	26 (17.6)	14 (9.4)	4 (2.7)	148 (100.0)
3. ครู อาจารย์	125 (84.4)	13 (8.8)	8 (5.4)	2 (1.4)	148 (100.0)
สื่อบุคคล					
1. เพื่อนในโรงเรียน/บ้าน	119 (80.4)	12 (8.1)	6 (4.1)	11 (7.4)	148 (100.0)
2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน	114 (77.0)	18 (12.2)	8 (5.4)	8 (5.4)	148 (100.0)
3. เจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน	97 (65.5)	39 (26.4)	9 (6.1)	3 (2.0)	148 (100.0)
สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
1. อินเทอร์เน็ต	129 (87.2)	11 (7.4)	3 (2.0)	5 (3.4)	148 (100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

3.3 ช่วงเวลาที่ใช้ติดตามข่าวสาร

ผลการวิเคราะห์ช่วงเวลาที่ผู้ศึกษาเสพติดติดตามข่าวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเสพติดจากสื่อแต่ละประเภทแต่ละครั้ง แสดงในตาราง 11 ดังนี้

สื่อมวลชน

ผู้ศึกษาเสพติด ติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเสพติดจากสื่อประเภทสื่อมวลชน ในแต่ละครั้งด้วยช่วงเวลาต่าง ๆ ดังนี้

1. วิทยุกระจายเสียง ผู้ศึกษาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลา 06.00 – 09.00 น. คิดเป็นร้อยละ 26.4 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 21.6
2. โทรทัศน์ ผู้ศึกษาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลา 18.01 – 21.00 น. คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 21.6
3. หนังสือพิมพ์ ผู้ศึกษาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 25.7 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 12.01 – 15.00 น. คิดเป็นร้อยละ 22.3
4. วารสาร นิตยสาร ผู้ศึกษาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 19.6
5. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป ผู้ศึกษาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 32.4 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 24.3

สื่อกลุ่ม

ผู้ศึกษาเสพติด ติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเสพติดจากสื่อประเภทสื่อกลุ่มในแต่ละครั้งด้วยช่วงเวลาต่าง ๆ ดังนี้

- 1.ญาติพี่น้อง ผู้ศึกษาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลา 18.01 – 21.00 น. คิดเป็นร้อยละ 28.4 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 21.6
2. พ่อ แม่ ผู้ศึกษาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 29.8 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 18.00 – 21.00 น. คิดเป็นร้อยละ 27.7
3. ครู อาจารย์ ผู้ศึกษาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 58.2 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 19.6

สื่อบุคคล

ผู้ศึกษาเสพติด ติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดจากสื่อประเภทสื่อบุคคลในแต่ละครั้งด้วยช่วงเวลาต่าง ๆ ดังนี้

1. เพื่อนในโรงเรียนหรือเพื่อนบ้าน ผู้ศึกษาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 15.5
2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน ผู้ศึกษาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 41.2 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 09.00 – 12.00 น. และช่วงเวลา 12.01 – 15.00 น. แต่ละช่วงเวลาคิดเป็นร้อยละ 16.9
3. เจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชน ผู้ศึกษาเสพติดส่วนมากติดตามข่าวสารในช่วงเวลา 09.01 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 20.9

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้ศึกษาเสพติดส่วนใหญ่ ติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดจากสื่อประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ อินเทอร์เน็ต ในช่วงเวลาไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 71.6 รองลงมา ติดตามในช่วงเวลา 12.01 – 15.00 น. คิดเป็นร้อยละ 6.8

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามช่วงเวลาในการติดตามข่าวสาร
ที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ

(n = 148 คน)

สื่อ	ช่วงเวลาติดตามข่าวสาร						
	06.00–	09.01–	12.01–	15.01–	18.01–	21.01–	ไม่
	9.00 น.	12.00 น.	15.00 น.	18.00 น.	21.00 น.	24.00 น.	แน่นอน
สื่อมวลชน							
1. วิทยุกระจายเสียง	39 (26.4)	22 (14.9)	13 (8.8)	14 (9.4)	23 (15.5)	5 (3.4)	32 (21.6)
2. โทรทัศน์	15 (10.1)	32 (21.6)	21 (14.2)	15 (10.1)	54 (36.5)	2 (1.4)	9 (6.1)
3. หนังสือพิมพ์	26 (17.6)	38 (25.7)	33 (22.3)	15 (10.1)	11 (7.4)	-	25 (16.9)
4. วารสาร นิตยสาร	12 (8.1)	29 (19.6)	22 (14.9)	16 (10.8)	14 (9.4)	1 (0.7)	54 (36.5)
5. เอกสารเผยแพร่ ทั่วไป	11 (7.4)	36 (24.3)	27 (18.3)	10 (6.8)	15 (10.1)	1 (0.7)	48 (32.4)
สื่อกลุ่ม							
1.ญาติพี่น้อง	18 (12.2)	19 (12.8)	12 (8.1)	23 (15.5)	42 (28.4)	2 (1.4)	32 (21.6)
2. พ่อแม่	15 (10.1)	18 (12.2)	12 (8.1)	15 (10.1)	41 (27.7)	3 (2.0)	44 (29.8)
3. ครู อาจารย์	12 (8.1)	29 (19.6)	11 (7.4)	7 (4.7)	3 (2.0)	-	86 (58.2)
สื่อบุคคล							
1. เพื่อนในโรงเรียน	18 (12.2)	23 (15.5)	13 (8.8)	17 (11.5)	16 (10.8)	4 (2.7)	57 (38.5)
เพื่อนบ้าน							

ตาราง 11 (ต่อ)

สื่อ	ช่วงเวลาติดตามข่าวสาร						
	06.00– 9.00 น.	09.01– 12.00 น.	12.01– 15.00 น.	15.01– 18.00 น.	18.01– 21.00 น.	21.01– 24.00 น.	ไม่ แน่นอน
2. เพื่อนร่วมสถานที่ ทำงาน	10 (6.8)	25 (16.9)	25 (16.9)	15 (10.1)	11 (7.4)	1 (0.7)	61 (41.2)
3. เจ้าหน้าที่รัฐ/ เอกชน	7 (4.7)	65 (43.9)	18 (12.2)	18 (12.2)	8 (5.4)	1 (0.7)	31 (20.9)
สื่ออิเล็กทรอนิกส์							
1. อินเทอร์เน็ต	5 (3.4)	8 (5.4)	10 (6.8)	7 (4.7)	7 (4.7)	5 (3.4)	106 (71.6)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

3.4 ความเชื่อถือข่าวสาร

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อถือข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทต่าง ๆ ของผู้ติดยาเสพติด แสดงในตาราง 12 ดังนี้

สื่อมวลชน

ผู้ติดยาเสพติดมีความเชื่อถือข่าวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทสื่อมวลชนในระดับปานกลางทุกชนิด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ โทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 1.18) หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 0.98) วิทยุกระจายเสียง (ค่าเฉลี่ย 0.82) เอกสารเผยแพร่ทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 0.79) และวารสาร นิตยสาร (ค่าเฉลี่ย 0.68)

สื่อกลุ่ม

ผู้ติดยาเสพติดมีความเชื่อถือว่าสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทสื่อกลุ่มในระดับปานกลางทุกชนิด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ พ่อ แม่ (ค่าเฉลี่ย 0.93) ญาติพี่น้อง (ค่าเฉลี่ย 0.92) และครู อาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 0.54)

สื่อบุคคล

ผู้ติดยาเสพติดมีความเชื่อถือว่าสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทสื่อบุคคลในระดับปานกลางทุกชนิด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ เจ้าหน้าที่รัฐ หรือ เอกชน (ค่าเฉลี่ย 1.05) เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน (ค่าเฉลี่ย 0.67) และเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 0.64)

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้ติดยาเสพติดมีความเชื่อถือว่าสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทยิเล็กทรอนิกส์ในระดับน้อย ด้วยค่าเฉลี่ย 0.32

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเชื่อถือน่าเชื่อถือที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษา
ยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มีต่อสื่อประเภทต่าง ๆ

(n = 148 คน)

สื่อ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความเชื่อถือน่าเชื่อถือ
สื่อมวลชน			
1. โทรทัศน์	1.18	0.56	ปานกลาง
2. หนังสือพิมพ์	0.98	0.60	ปานกลาง
3. วิทยุกระจายเสียง	0.82	0.60	ปานกลาง
4. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป	0.79	0.65	ปานกลาง
5. วารสาร นิตยสาร	0.68	0.59	ปานกลาง
สื่อกลุ่ม			
1. พ่อ แม่	0.93	0.79	ปานกลาง
2.ญาติพี่น้อง	0.92	0.67	ปานกลาง
3. ครู อาจารย์	0.54	0.70	ปานกลาง
สื่อบุคคล			
1. เจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน	1.05	0.68	ปานกลาง
2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน	0.67	0.66	ปานกลาง
3. เพื่อนในโรงเรียน/บ้าน	0.64	0.61	ปานกลาง
สื่ออิเล็กทรอนิกส์			
1. อินเทอร์เน็ต	0.32	0.56	ไม่น่าเชื่อถือ

3.5 การนำข่าวสารมาใช้ประโยชน์

ผลการวิเคราะห์การนำข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ของผู้ติดยาเสพติด แสดงในตาราง 13 ดังนี้

สื่อมวลชน

ผู้ติดยาเสพติดนำข่าวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทสื่อมวลชนทุกชนิดไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ โทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 0.96) หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 0.85) วิทยุกระจายเสียง (ค่าเฉลี่ย 0.72) เอกสารเผยแพร่ทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 0.66) และวารสาร นิตยสาร (ค่าเฉลี่ย 0.56)

สื่อกลุ่ม

ผู้ติดยาเสพติดนำข่าวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทสื่อกลุ่มไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับปานกลาง 2 ชนิด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ พ่อแม่ (ค่าเฉลี่ย 0.85) ญาติพี่น้อง (ค่าเฉลี่ย 0.85) และนำข่าวสารจากครูไปใช้ประโยชน์ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 0.48)

ส่วนบุคคล

ผู้ติดยาเสพติดนำข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทสื่อมวลชนทุกชนิดไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ เจ้าหน้าที่รัฐ หรือเอกชน (ค่าเฉลี่ย 0.90) เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน (ค่าเฉลี่ย 0.60) และเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 0.55)

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้ติดยาเสพติดไม่สามารถนำข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ได้รับจากสื่อประเภทอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ประโยชน์ได้ ด้วยค่าเฉลี่ย 0.26

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการนำข่าวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษา
ยาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ของผู้ติดยาเสพติด

(n = 148 คน)

สื่อ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	นำไปใช้ ประโยชน์
สื่อมวลชน			
1. โทรทัศน์	0.96	0.58	ปานกลาง
2. หนังสือพิมพ์	0.85	0.62	ปานกลาง
3. วิทยุกระจายเสียง	0.72	0.65	ปานกลาง
4. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป	0.66	0.60	ปานกลาง
5. วารสาร นิตยสาร	0.56	0.60	ปานกลาง
สื่อกลุ่ม			
1.ญาติพี่น้อง	0.85	0.72	ปานกลาง
2. พ่อ แม่	0.85	0.76	ปานกลาง
3. ครู อาจารย์	0.48	0.68	น้อย
สื่อบุคคล			
1. เจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน	0.90	0.65	ปานกลาง
2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน	0.60	0.65	ปานกลาง
3. เพื่อนในโรงเรียน/บ้าน	0.55	0.60	ปานกลาง
สื่ออิเล็กทรอนิกส์			
1. อินเทอร์เน็ต	0.26	0.51	น้อย

สรุป

พฤติกรรม的开รับข่าวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเสพติด ด้านความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร ผู้ติดยาเสพติด เปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ด้วยความถี่ทุกวันกับสื่อโทรทัศน์ ส่วนสื่ออื่น ๆ มีความถี่ในการติดตามข่าวสารระดับนาน ๆ ครั้ง เปิดรับข่าวสารจากสื่อกลุ่ม คือ ญาติพี่น้อง พ่อ แม่ และครู อาจารย์ จากสื่อบุคคล คือ เพื่อนในโรงเรียน เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชน และจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยความถี่ระดับนาน ๆ ครั้ง

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติด ด้านเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารต่อครั้ง ผู้ติดยาเสพติดใช้เวลาในการติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และเอกสารเผยแพร่ทั่วไป จากสื่อกลุ่ม คือ ญาติพี่น้อง พ่อ แม่ และครู อาจารย์ จากสื่อบุคคล คือ เพื่อนในโรงเรียน เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชน และใช้เวลาในการติดตามข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นานไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติด ด้านช่วงเวลาที่ติดตามข่าวสาร ผู้ติดยาเสพติด ติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ จากวิทยุกระจายเสียงในช่วง 06.00 - 09.00 น. จากโทรทัศน์ ในช่วง 18.01 - 21.00 น. จากหนังสือพิมพ์ในช่วง 09.00 - 12.00 น. และติดตามจากวารสาร นิตยสาร และเอกสารเผยแพร่ทั่วไปในช่วงเวลาไม่แน่นอน ติดตามข่าวสารจากสื่อกลุ่ม คือ ติดตามจากญาติพี่น้อง และพ่อแม่ ในช่วงเวลา 08.01 - 21.00 น. และจากครู อาจารย์ ในช่วงเวลาไม่แน่นอน ติดตามข่าวสารจากสื่อบุคคล คือ ติดตามจากเพื่อนในโรงเรียนหรือเพื่อนบ้านในช่วงเวลาเวลาไม่แน่นอน ติดตามข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชนในช่วงเวลา 09.01 - 12.00 น. และติดตามข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในช่วงเวลาไม่แน่นอน

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติด ด้านความเชื่อถือข่าวสาร ผู้ติดยาเสพติด มีความเชื่อถือข่าวสารโดยรวมที่ได้รับจากสื่อมวลชน จากสื่อกลุ่ม และสื่อบุคคล ในระดับปานกลาง แต่ไม่เชื่อถือข่าวสารที่ได้รับจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติด ด้านการนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ ผู้ติดยาเสพติดนำข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และเอกสารเผยแพร่ทั่วไป ไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง นำข่าวสารจากสื่อกลุ่ม คือ ญาติพี่น้อง และพ่อแม่ ไปใช้ประโยชน์ระดับปานกลางแต่นำข่าวสารจากครู และอาจารย์ ไปใช้ประโยชน์น้อย นำข่าวสารจากสื่อบุคคล คือ เพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชน ไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง และนำข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ประโยชน์น้อย

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษายาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด ในด้านความถี่ของการติดตามข่าวสาร เวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารต่อครั้ง ช่วงเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสาร ด้านความเชื่อถือข่าวสาร และด้านการนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ ปรากฏว่าความถี่ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดของผู้ติดยา

เสพติดมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดทุกด้าน กล่าวคือ มีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารกับสื่อทุกประเภทส่วนใหญ่ในระดับนาน ๆ ครั้ง ใช้เวลาติดตามข่าวสารแต่ละครั้งไม่เกิน 30 นาที ช่วงเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารจากสื่อแต่ละชนิดจากสื่อแต่ละประเภทขึ้นกับความสะดวกในการติดตามข่าวสารนั้น ๆ มีความเชื่อถือข่าวสารจากสื่อในระดับปานกลาง และนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การเปิดรับข่าวสารทั้งข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและการบำบัดรักษายาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดนั้น เป็นการเปิดรับข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภทตามความสะดวกของผู้ติดยาเสพติดเพราะแต่ละช่วงเวลามีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภทแตกต่างกัน หากพิจารณาจากแนวคิดการเปิดรับข่าวสารจากสื่อที่ McCombs and Becker (1979: 18-19) สามารถอธิบายได้ว่า การเปิดรับข่าวสารของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการนำข้อมูลข่าวสารนั้นไปตอบสนองความต้องการในด้านใดด้านหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น การเปิดรับข่าวสารอาจเกิดขึ้นเพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ สถานการณ์ในขณะนั้น เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของตนเอง เป็นต้น เช่นเดียวกับผู้ติดยาเสพติดที่ต้องการติดตามรับข่าวสารเกี่ยวข้องกับการยาเสพติดในแง่ของสถานการณ์ การป้องกันและปราบปรามจากหน่วยงานราชการ รวมทั้งแนวทางอื่น ๆ สำหรับการป้องกันตนเองโดยเฉพาะการนำไปตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด

อย่างไรก็ตามการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดจะได้ผลมากน้อยเพียงใดคงไม่ได้ขึ้นอยู่กับความถี่ ช่วงเวลา และระยะเวลาที่ใช้ติดตามข่าวสารจากแต่ละสื่อเท่านั้น สิ่งสำคัญคือความเชื่อถือในข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ และการนำข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ด้วย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ติดยาเสพติดระบุว่ามีความเชื่อถือข่าวสารที่ได้รับจากสื่อแต่ละประเภทในระดับปานกลางรวมทั้งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตหรือแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับปานกลางด้วยเช่นกัน แสดงว่าการติดตามรับข่าวสารยาเสพติดและการบำบัดรักษายาเสพติดมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดได้ในระดับดี ดังที่ Klapper (1960: 5) ได้อธิบายว่า การเลือกรับข่าวสารหรือการเลือกใช้อخبار (selective exposure) ถือเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการเลือกรับข่าวสาร การติดตามข่าวสารของบุคคลนั้นจะเลือกรับข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ตามความสนใจของตนเอง จะมีส่วนทำให้เกิดกระบวนการเลือกรับข่าวสารและนำไปใช้ประโยชน์ในขั้นตอนต่อ ๆ ไป และมีผลต่อการจดจำ (selective retention) หรือเป็นการช่วยย้ำสนับสนุนความรู้สึกรู้สึกให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งกระบวนการเลือกรับข่าวสารจึงมีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดให้สามารถเป็นคนดีเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เคยข้องเกี่ยวกับยาเสพติด

ตอนที่ 3 ผลของพฤติกรรม的开รับข่าวสารเรื่องยาเสพติด ต่อกระบวนการตัดสินใจ
เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด

1. กระบวนการตัดสินใจจากการรับข่าวสาร

1.1 การรับรู้และความตระหนักในปัญหา

1.1.1 ผลทางเศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในขั้นตอนการรับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลทางเศรษฐกิจจากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด ซึ่งแสดงในตาราง 14 พบว่า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดโดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.08) เมื่อวิเคราะห์ผลของการรับข่าวสารต่อกระบวนการตัดสินใจเป็นรายข้อ พบว่า ข่าวสารมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ ยาเสพติดทำให้ประเทศต้องสูญเสียเงินเพื่อใช้สำหรับบำบัดรักษาโดยไม่จำเป็น (ค่าเฉลี่ย 4.10) ยาเสพติดส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 4.09) และประเทศต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมากเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย 4.05)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด
จากการรับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลทางเศรษฐกิจ จากการรับข่าวสาร
เรื่องยาเสพติด

(n = 148 คน)

ผลทางเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ อิทธิพล
1. ยาเสพติดทำให้ประเทศต้องสูญเสียเงินเพื่อใช้สำหรับ บำบัดรักษาโดยไม่จำเป็น	4.10	0.75	มาก
2. ยาเสพติดส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัว	4.09	1.03	มาก
3. ประเทศต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมาก เพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	4.05	0.85	มาก
ผลเฉลี่ยรวม	4.08	0.67	มาก

1.1.2 ผลทางสังคม

ผลการวิเคราะห์ กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการรักษาพยาบาลในขั้นตอนการรับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลทางสังคมจากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด ซึ่งแสดงในตาราง 15 พบว่า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับการรักษาพยาบาลโดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.09) เมื่อวิเคราะห์ผลของการรับข่าวสารต่อกระบวนการตัดสินใจเป็นรายข้อ พบว่า ข่าวสารมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการรักษาพยาบาลระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ยาเสพติดเพิ่มปัญหาอาชญากรรมของสังคม (ค่าเฉลี่ย 4.29) เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.14) การเสพยาเสพติดทำให้ผู้เสพไม่สนใจปัญหาอื่นของสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.97) และมีการมั่วสุมของผู้เสพยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย 3.96)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการตัดสินใจเข้ารับการรักษาพยาบาลจากการรับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลทางสังคม จากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด

(n = 148 คน)			
ผลทางสังคม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับอิทธิพล
1. ยาเสพติดเพิ่มปัญหาอาชญากรรมของสังคม	4.29	0.67	มาก
2. เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากขึ้น	4.14	0.74	มาก
3. การเสพยาเสพติดทำให้ผู้เสพไม่สนใจปัญหาอื่นของสังคม	3.97	0.88	มาก
4. มีการมั่วสุมของผู้เสพยาเสพติด	3.96	0.98	มาก
ผลเฉลี่ยรวม	4.09	0.61	มาก

1.1.3 ผลกระทบทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการรักษาพยาบาลในขั้นตอนการรับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลกระทบทั่วไปจากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด ซึ่งแสดงในตาราง 16 พบว่า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับการรักษาพยาบาลโดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97) เมื่อวิเคราะห์ผลของการรับข่าวสารต่อกระบวนการตัดสินใจ

เป็นรายชื่อ พบว่า ชาวสารมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ย คือทำให้รู้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย (ค่าเฉลี่ย 4.16) ทำให้รับรู้ถึงโทษของการเสพยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย 4.11) ทราบถึงผลกระทบความสัมพันธ์ในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 4.05) ผู้ติดยาเสพติดจะไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลในสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.86) และการเสพยาเสพติดทำให้เพื่อนหลบหนีไม่คบค้าสมาคมด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.66)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด จากการรับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลกระทบทั่วไป จากการรับข่าวสาร เรื่องยาเสพติด

(n = 148 คน)

ผลกระทบทั่วไป	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ อิทธิพล
1. ทำให้รู้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย	4.16	0.86	มาก
2. ทำให้รับรู้ถึงโทษของการเสพยาเสพติด	4.11	0.88	มาก
3. ทราบถึงผลกระทบความสัมพันธ์ในครอบครัว	4.05	0.86	มาก
4. ผู้ติดยาเสพติดจะไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคล ในสังคม	3.86	1.04	มาก
5. การเสพยาเสพติดทำให้เพื่อนหลบหนีไม่คบค้า สมาคมด้วย	3.66	1.12	มาก
ผลเฉลี่ยรวม	3.97	0.70	มาก

1.2 การค้นหาและประเมินทางเลือก

ผลการวิเคราะห์ กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในขั้นตอน การค้นหาและประเมินทางเลือกจากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด ซึ่งแสดงในตาราง 17 พบว่า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดโดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) เมื่อวิเคราะห์ผลของการรับข่าวสารต่อกระบวนการตัดสินใจเป็นรายชื่อ พบว่า ชาวสารมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเอง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (ค่าเฉลี่ย 4.29) การติดยาเสพติดทำให้ครอบครัว

ได้รับความเสียใจและอับอาย (ค่าเฉลี่ย 4.23) ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 4.20) ทำให้ทราบว่าการบำบัดรักษายาเสพติดผู้บำบัดรักษาต้องมีความมุ่งมั่น (ค่าเฉลี่ย 4.13) ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อประเทศชาติ (ค่าเฉลี่ย 4.09) เห็นปัญหาที่จะตามมาจากการติดยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย 3.96) การติดยาเสพติดทำให้ตนเองหมดอนาคต (ค่าเฉลี่ย 3.94) ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.91) ทำให้ทราบว่าการบำบัดรักษายาเสพติดมีเจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย 3.91) เห็นอาการของผู้ติดยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย 3.90)

ทำให้ทราบว่าการบำบัดรักษายาเสพติดมีวิธีการบำบัดรักษาที่เป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย 3.85) การติดยาเสพติดทำให้ประเทศชาติขาดกำลัง มั่นคง เพื่อการพัฒนาต่อไป (ค่าเฉลี่ย 3.83) เห็นการแสดงความรักเกื้อหนุนของผู้คนรอบข้าง (ค่าเฉลี่ย 3.76) ข่าวสารทำให้มีข้อมูลเพียงพอสำหรับการเลือกวิธีบำบัดรักษา (ค่าเฉลี่ย 3.73) การติดยาเสพติดทำให้สังคมประณาม และไม่ให้ความไว้วางใจ (ค่าเฉลี่ย 3.72) การติดยาเสพติดทำให้เพื่อนฝูงเลิกคบ (ค่าเฉลี่ย 3.69) ทำให้ทราบว่าการบำบัดรักษายาเสพติดไม่ได้ใช้เวลานานอย่างที่คิด (ค่าเฉลี่ย 3.66) เห็นว่าการติดยาเสพติดสามารถรับการบำบัดรักษาให้หายขาดได้ (ค่าเฉลี่ย 3.58) และเห็นช่องทางในการแก้ปัญหาของผู้ติดยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย 3.54) และมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ทำให้ทราบว่าการบำบัดรักษายาเสพติดมีศูนย์หรือสถานบำบัดตั้งอยู่ไม่ไกลจากบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.45) และเห็นว่าการบำบัดรักษายาเสพติดมีหลายวิธีให้เลือกตามความพอใจ (ค่าเฉลี่ย 3.39)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด
จากการค้นหาและประเมินทางเลือก จากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด

(n = 148 คน)

ค้นหาและประเมินทางเลือก	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ อิทธิพล
1. ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ	4.29	0.78	มาก
2. การติดยาเสพติดทำให้ครอบครัวได้รับความเสียใจ อับอาย	4.23	0.90	มาก
3. ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองต่อครอบครัว	4.20	0.85	มาก
4. ผู้บำบัดรักษาต้องมีความมุ่งมั่น	4.13	0.89	มาก
5. ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองต่อ ประเทศชาติ	4.09	1.00	มาก
6. เห็นปัญหาที่จะตามมาจากการติดยาเสพติด	3.96	0.78	มาก
7. การติดยาเสพติดทำให้ตนเองหมดอนาคต	3.94	1.07	มาก
8. ทำให้ทราบว่า การบำบัดรักษา ยาเสพติดมีเจ้าหน้าที่ ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี	3.91	0.94	มาก
9. ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองต่อสังคม และแวดล้อม	3.91	0.95	มาก
10. เห็นอาการของผู้ติดยาเสพติด	3.90	0.86	มาก
11. ทำให้ทราบว่า การบำบัดรักษา ยาเสพติดมีวิธีการ บำบัดรักษาที่เป็นระบบ	3.85	0.90	มาก
12. การติดยาเสพติดทำให้ประเทศชาติก็ขาดกำลัง มันสมอง เพื่อการพัฒนาต่อไป	3.83	0.94	มาก
13. เห็นการแสดงความรังเกียจของผู้คนรอบข้าง	3.76	0.83	มาก
14. ข่าวสารทำให้มีข้อมูลเพียงพอสำหรับการเลือก วิธีบำบัดรักษา	3.73	1.01	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

ค้นหาและประเมินทางเลือก	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ
		มาตรฐาน	อิทธิพล
15. การติดยาเสพติดทำให้สังคมประณาม และ ไม่ให้ความไว้วางใจ	3.72	0.93	มาก
16. การติดยาเสพติดทำให้เพื่อนฝูงที่ดี ๆ เลิกคบ	3.69	0.96	มาก
17. ทำให้ทราบว่าการบำบัดรักษายาเสพติดไม่ได้ ใช้เวลานานอย่างที่คิด	3.66	0.95	มาก
18. เห็นว่าการติดยาเสพติดสามารถรับการบำบัดรักษา ให้หายขาดได้	3.58	0.98	มาก
19. เห็นช่องทางในการแก้ปัญหาของผู้ติดยาเสพติด	3.54	0.95	มาก
20. ทำให้ทราบว่าการบำบัดรักษายาเสพติดมีศูนย์หรือ สถานบำบัดตั้งอยู่ไม่ไกลจากบ้าน	3.45	1.01	ปาน กลาง
21. เห็นว่าการบำบัดรักษายาเสพติดมีหลายวิธีให้เลือก ตามความพอใจ	3.39	0.96	ปาน กลาง
ผลเฉลี่ยรวม	4.02	0.60	มาก

1.3 การตัดสินใจเลือกทางเลือก

ผลการวิเคราะห์ กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในขั้นตอน การตัดสินใจเลือกทางเลือกจากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด ซึ่งแสดงในตาราง 18 พบว่า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดโดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) เมื่อ วิเคราะห์ผลของการรับข่าวสารต่อกระบวนการตัดสินใจเป็นรายข้อ พบว่า ข่าวสารมีผลต่อการ ตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ การเข้ารับการ บำบัดรักษายาเสพติดเป็นการกระทำเพื่ออนาคตของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.48) ต้องการกลับไปใช้ชีวิต เช่นเดียวกับคนปกติทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 4.33) เพื่อให้บิดา มารดา หรือญาติ สบายใจและยอมรับมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.30) การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดเมื่อเทียบกับวิธีการอื่น

(ค่าเฉลี่ย 4.06) กฎหมายกำหนดให้ผู้เสพติดคือคนไข้ควรเข้ารับการบำบัดรักษา (ค่าเฉลี่ย 3.91) การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 3.89)

การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นวิธีที่ได้รับการสนับสนุนจากบุคคลทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 3.79) และการเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดรัฐบาลช่วยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษา (ค่าเฉลี่ย 3.67) และมีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นวิธีที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.43) และต้องการกลับเข้าไปศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงกว่าเดิม (ค่าเฉลี่ย 3.31)

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด
จากการตัดสินใจเลือกทางเลือก จากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด

(n = 148 คน)

การตัดสินใจเลือกทางเลือก	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ อิทธิพล
1. การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นการกระทำ เพื่ออนาคตของตนเอง	4.48	0.80	มาก
2. ต้องการกลับไปใช้ชีวิตเช่นเดียวกับคนปกติทั่วไป	4.33	0.83	มาก
3. เพื่อให้บิดา มารดา หรือญาติ สบายใจและยอมรับ มากขึ้น	4.30	0.92	มาก
4. การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นทางเลือก ที่ดีที่สุดเมื่อเทียบกับวิธีการอื่น	4.06	0.87	มาก
5. กฎหมายกำหนดให้ผู้เสพยาเสพติดคือคนไข้ควรเข้ารับ การบำบัดรักษา	3.91	1.03	มาก
6. การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นวิธีที่ได้รับการ ยอมรับจากบุคคลทั่วไป	3.89	0.85	มาก
7. การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นวิธีที่ได้รับการ สนับสนุนจากบุคคลทั่วไป	3.79	0.89	มาก
8. การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดรัฐบาลช่วยสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษา	3.67	1.11	มาก
9. การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นวิธีที่เสีย ค่าใช้จ่ายน้อย	3.43	0.86	ปาน กลาง
10. ต้องการกลับเข้าไปศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงกว่าเดิม	3.31	1.44	ปาน กลาง
ผลเฉลี่ยรวม	3.91	0.59	มาก

สรุป

ผลการวิจัยกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด จากการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด พบว่า

กระบวนการตัดสินใจขึ้นการรับรู้และความตระหนักปัญหา การเปิดรับข่าวสารมีอิทธิพลต่อการรับรู้และตระหนักปัญหาผลทางเศรษฐกิจโดยรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.08) โดยเฉพาะยาเสพติดทำให้ประเทศต้องสูญเสียเงินเพื่อใช้สำหรับบำบัดรักษายาเสพติดโดยไม่จำเป็น มีผลต่อการรับรู้และตระหนักต่อปัญหาค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.10) การเปิดรับข่าวสารมีอิทธิพลต่อการรับรู้และตระหนักปัญหาผลทางสังคมโดยรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.09) โดยเฉพาะยาเสพติดเพิ่มปัญหาอาชญากรรมของสังคม มีผลต่อการรับรู้และตระหนักต่อปัญหาผลทางสังคมด้วยค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.29) การเปิดรับข่าวสารมีอิทธิพลต่อการรับรู้และตระหนักปัญหาผลกระทบทั่วไปโดยรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97) โดยเฉพาะการเปิดรับข่าวสารทำให้รู้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย ด้วยค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.11)

กระบวนการตัดสินใจขึ้นการค้นหาและประเมินทางเลือก การเปิดรับข่าวสารมีอิทธิพลต่อการค้นหาและประเมินทางเลือกโดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) โดยเฉพาะการทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ มีผลต่อการค้นหาและประเมินทางเลือกด้วยค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.29)

กระบวนการตัดสินใจขึ้นตัดสินใจเลือกทางเลือก การเปิดรับข่าวสารมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกโดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) โดยเฉพาะการเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นการกระทำเพื่ออนาคตของตนเอง มีผลต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกด้วยค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.48)

วิจารณ์ผลการวิจัย

กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด จากการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดในแต่ละชั้น อยู่ในระดับมากทุกชั้น โดยขึ้นขึ้นการรับรู้และความตระหนักปัญหาเกี่ยวข้องกับผลทางสังคม และผลทางเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ขึ้นการค้นหาและประเมินทางเลือก และขึ้นตัดสินใจเลือกทางเลือก ตามลำดับ

กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด เริ่มต้นจากขั้นตอนการรับรู้และความตระหนักในปัญหา โดยผู้ติดยาเสพติดมีความตระหนักในปัญหาที่เกี่ยวข้องว่าทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ และสังคม คือ การติดยาเสพติดมีส่วนทำให้ประเทศต้องสูญเสียเงินเพื่อใช้สำหรับการบำบัดรักษา ผลกระทบทางสังคม คือ การติดยาเสพติดหรือปัญหายาเสพติดทำให้สังคม

มีปัญหาด้านอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น หากพิจารณาตามรูปแบบการตัดสินใจที่ บุญทัน ดอกไธสง (2523: 336-337) อธิบายไว้ เป็นการขั้นตอนการตัดสินใจในระดับบุคคลเกิดขึ้นโดยใช้ความคิดเห็นของตนเองเป็นเครื่องตัดสินใจแต่การการอาศัยความคิดเห็นดังกล่าวผู้ติดยาเสพติดจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากสภาพแวดล้อมมาเป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจด้วย ซึ่ง Odion (1974 อ้างในธงชัย สันติวงษ์, 2537: 208-209) ได้กล่าวว่าการมองเห็นปัญหาหรือผลกระทบนั้นหากไม่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ของผู้ติดยาเสพติดแล้วการรับข่าวสารย่อมทำให้ผู้ติดยาเสพติดได้รับข้อเท็จจริงซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจที่ถูกต้องในขั้นตอนต่อ ๆ ไปของกระบวนการตัดสินใจ

กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ขั้นตอนค้นหาและประเมินทางเลือก ผู้ติดยาเสพติดได้ทำการค้นหาและประเมินทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหาการติดยาเสพติดของตนเอง เพราะข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดทำให้ผู้ติดยาเสพติดทราบถึงโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จึงทำให้เกิดการค้นหาและประเมินทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหา กระบวนการตัดสินใจในขั้นตอนนี้หากนำแนวคิดของ De Fleur (1970 อ้างใน ศิริวรรณ จุลวนิชรัตน, 2542: 27-29) มาอธิบาย ทำให้เห็นว่า การค้นหาทางเลือกและประเมินทางเลือกนั้นมาจากโครงสร้างทางจิตวิทยาของบุคคลที่กำลังอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยให้ตนเองอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข อยู่ในภาวะของการปราบปรามและป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดของรัฐบาลที่ดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่องดังนั้นความอ่อนแอของร่างกายและจิตใจนอกจากจะมาจากผลเสียที่เกิดขึ้นจากยาเสพติดแล้วยังมาจากสภาพแวดล้อมของกระบวนการทางสังคมในขณะนั้นเป็นสำคัญ ทำให้ผู้ติดยาเสพติดจำเป็นต้องหาช่องทางเลือกให้กับตนเองที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในขณะนั้น

กระบวนการตัดสินใจขั้นตัดสินใจเลือกทางเลือก การเปิดรับข่าวสารมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกก่อนการแก้ไขปัญหาการติดยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดได้ค่อนข้างสูง โดยผู้ติดยาเสพติดเห็นว่าการเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นการกระทำเพื่ออนาคตของตนเอง ขั้นตอนนี้ของกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดทำให้เห็นถึงอิทธิพลของสื่อและเนื้อหาของข่าวสารที่สื่อเข้ามาเสนอจนนำไปสู่การตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในที่สุด ตามแนวคิดของ De Fleur (1970 อ้างใน ศิริวรรณ จุลวนิชรัตน, 2542: 27-29) เชื่อว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล อิทธิพลดังกล่าวมาจากเนื้อหาของข่าวสารที่บุคคลได้รับจากสื่อทำให้เชื่อว่าหากตนเองต้องการอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขจำเป็นต้องได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง การได้รับฟังข่าวสารกระทั่งเกิดการตีความข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ ทำให้บุคคลเชื่อว่าสามารถเปลี่ยนแบบอย่างการดำเนินชีวิตได้ หากมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคือ ไม่

ข้องเกี่ยวกับยาเสพติดอีกต่อไปจะช่วยทำให้ตนเองสามารถเข้าไปอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติ รวมทั้งมีโอกาสร่างสร้างชีวิตของตนเองให้มีความก้าวหน้าต่อไปได้

2. กระบวนการตัดสินใจจากการรับสื่อ

2.1 การรับรู้และความตระหนักในปัญหา

2.1.1 ผลทางเศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในขั้นตอนการรับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลทางเศรษฐกิจจากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดจากสื่อแต่ละชนิดซึ่งแสดงในตาราง 19 พบว่า สื่อที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจมากที่สุดในทุกเรื่องของผลทางเศรษฐกิจ คือสื่อประเภทสื่อมวลชน ได้แก่ สื่อโทรทัศน์

2.1.2 ผลทางสังคม

ผลการวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในขั้นตอนการรับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลทางสังคมจากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดจากสื่อแต่ละชนิด ซึ่งแสดงในตาราง 20 พบว่า สื่อที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจมากที่สุดในทุกเรื่องของผลทางสังคม คือสื่อประเภทสื่อมวลชน ได้แก่ สื่อโทรทัศน์

2.1.3 ผลกระทบทั่วไป

ผลการวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในขั้นตอนการรับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลกระทบทั่วไปจากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดจากสื่อแต่ละชนิด ซึ่งแสดงในตาราง 21 พบว่า

สื่อประเภทสื่อมวลชน ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ มีผลต่อการตัดสินใจด้วยความถี่สูงสุดประกอบด้วย ทำให้รับรู้ถึงโทษของยาเสพติด (ร้อยละ 32.4) และทำให้รู้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย (ร้อยละ 28.4)

สื่อประเภทสื่อกลุ่ม ได้แก่ พ่อ แม่ มีผลต่อการตัดสินใจด้วยความถี่สูงสุดประกอบด้วย ทราบถึงผลกระทบความสัมพันธ์ในครอบครัว (ร้อยละ 40.5)

สื่อประเภทสื่อบุคคล ได้แก่ เพื่อนในโรงเรียนหรือเพื่อนบ้าน มีผลต่อการตัดสินใจด้วยความถี่สูงสุด ประกอบด้วย การเสพยาเสพติดทำให้เพื่อนหลบหนีไม่คบค้าสมาคมด้วย (ร้อยละ 33.1) และผู้ติดยาเสพติดจะไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลในสังคม (ร้อยละ 33.8)

ตาราง 19 คำร้อยละของผลของการตัดสินใจเข้าร่วมการบำบัดรักษายาเสพติดจากการรับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลทางเศรษฐกิจจากการข่าวสาร

เรื่องยาเสพติดจากสื่อแต่ละชนิด

(n = 148)

	สื่อมวลชน								สื่อบุคคล			
	๒๖๓๔	๒๖๓๕๖๗	๒๖๓๕๖๗	๒๖๓๕๖๗	๒๖๓๕๖๗	๒๖๓๕๖๗	๒๖๓๕๖๗	๒๖๓๕๖๗	๒๖๓๕๖๗	๒๖๓๕๖๗	๒๖๓๕๖๗	๒๖๓๕๖๗
ผลทางเศรษฐกิจ												
1. ยาเสพติดส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัว	4.1	47.3	6.7	0.7	2.0	12.2	16.8	0.7	4.7	1.4	3.4	-
2. ยาเสพติดทำให้ประเทศต้องสูญเสียเงินเพื่อใช้ สำหรับบำบัดรักษาโดยไม่จำเป็น	6.1	51.3	14.2	2.0	3.4	2.0	2.0	1.4	0.7	3.4	13.5	-
3. ประเทศต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมาก เพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	14.2	44.6	18.2	1.4	3.4	2.0	-	-	2.0	0.7	12.8	0.7

ตาราง 21 ค่าร้อยละของผลของการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดจากการรับรู้และความตระหนักในปัญหาด้านผลกระทบทั่วไปจากการข่าวสาร
เรื่องยาเสพติดจากสื่อแต่ละชนิด

ผลกระทบทั่วไป	สื่อมวลชน							สื่อกลุ่ม				สื่อบุคคล			
	๖๖.๖๖	๖๖.๖๖	๖๖.๖๖	๖๖.๖๖	๖๖.๖๖	๖๖.๖๖	๖๖.๖๖	๖๖.๖๖	๖๖.๖๖	๖๖.๖๖	๖๖.๖๖	๖๖.๖๖	๖๖.๖๖	๖๖.๖๖	๖๖.๖๖
1. ทำให้รับรู้ถึงโทษของการเสพติด	2.7	32.4	6.1	5.4	23.6	2.7	2.7	2.7	2.7	4.1	0.7	16.9	-	-	-
2. ทำให้รู้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย	3.4	28.4	3.4	6.7	27.7	3.3	4.1	2.0	4.1	4.1	-	15.5	1.4	-	-
3. การเสพยาเสพติดทำให้เพื่อนหรือคนในสังคม ลำบากด้วย	1.4	18.2	1.4	2.0	4.7	13.5	5.4	0.7	33.1	6.1	12.8	0.7	-	-	-
4. ผู้ติดยาเสพติดจะไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคล ในสังคม	3.4	13.5	5.4	2.7	2.0	10.8	5.4	0.7	33.8	5.4	16.2	0.7	-	-	-
5. ทราบถึงผลกระทบความสับสนในครอบครัว	2.0	12.8	4.1	0.7	2.7	18.9	40.5	0.7	5.4	-	12.2	-	-	-	-

(n = 148)

2.2 การค้นหาและประเมินทางเลือก

ผลการวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการรักษาพยาบาลในขั้นตอนการค้นหาและประเมินทางเลือก จากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดจากสื่อแต่ละชนิด ซึ่งแสดงในตาราง 22 พบว่า

สื่อประเภทสื่อมวลชน ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ มีผลต่อการตัดสินใจด้วยความถี่สูงสุด ประกอบด้วย ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ (ร้อยละ 39.9) ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองต่อครอบครัว (ร้อยละ 37.2) ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองต่อสังคมและแวดล้อม (ร้อยละ 31.8) ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองต่อประเทศชาติ (ร้อยละ 37.8) เห็นอาการของผู้ติดยาเสพติด (ร้อยละ 54.7) เห็นปัญหาที่จะตามมาจากการติดยาเสพติด (ร้อยละ 36.4) การติดยาเสพติดทำให้ตนเองหมดอนาคต (ร้อยละ 22.3) และการติดยาเสพติดทำให้ประเทศชาติก็ขาดกำลังมันสมองเพื่อการพัฒนาต่อไป (ร้อยละ 35.8)

สื่อกลุ่ม ได้แก่ พ่อแม่ มีผลต่อการตัดสินใจด้วยความถี่สูงสุด คือ การติดยาเสพติดทำให้ครอบครัวได้รับความเสียใจและอับอาย (ร้อยละ 35.1)

สื่อประเภทสื่อบุคคล ได้แก่ เพื่อนบ้าน มีผลต่อการตัดสินใจด้วยความถี่สูงสุด ได้แก่ เห็นการแสดงความรักของครอบครัว (ร้อยละ 45.3) การติดยาเสพติดทำให้เพื่อนฝูงที่ติดยา เลิกคบ (ร้อยละ 55.4) และการติดยาเสพติดทำให้สังคมประณาม และไม่ให้ความไว้วางใจ (ร้อยละ 42.6) และเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชน มีผลต่อการตัดสินใจด้วยความถี่สูงสุด ประกอบด้วย เห็นช่องทางในการแก้ปัญหาของผู้ติดยาเสพติด (ร้อยละ 33.1) เห็นว่าการติดยาเสพติดสามารถรับการบำบัดรักษาให้หายขาดได้ (ร้อยละ 37.2) เห็นว่าการบำบัดรักษาเสพติดมีหลายวิธีให้เลือกตามความพอใจ (ร้อยละ 34.5) ทำให้ทราบว่าบำบัดรักษาเสพติดไม่ได้ใช้เวลาอย่างที่ยึด (ร้อยละ 43.9) ทำให้ทราบว่าบำบัดรักษาเสพติดมีศูนย์หรือสถานบำบัดตั้งอยู่ไม่ไกลจากบ้าน (ร้อยละ 34.4) ทำให้ทราบว่าบำบัดรักษาเสพติดมีเจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี (ร้อยละ 50.0) ทำให้ทราบว่าบำบัดรักษาเสพติดมีวิธีการบำบัดรักษาที่เป็นระบบ (ร้อยละ 48.6) ผู้บำบัดรักษาต้องมีความมุ่งมั่น (ร้อยละ 40.5) และข่าวสารทำให้มีข้อมูลเพียงพอสำหรับการเลือกวิธีบำบัดรักษา (ร้อยละ 37.8)

ตาราง 22 ค่าร้อยละของผลของการตัดสินใจรับการบำบัดรักษาเสพติดจากการค้นหาและประเมินทางเลือกจากข่าวสารที่รับจากสื่อแต่ละชนิด

(n = 148)

การค้นหาและประเมินทางเลือก	สื่อมวลชน										สื่อบุคคล			
	เว็บไซต์	โซเชียลมีเดีย	วิทยุชุมชน	วิทยุ FM	FM 90.5	FM 100.5	FM 105.0	FM 107.0	FM 108.0	FM 109.0	FM 110.0	FM 111.0	FM 112.0	FM 113.0
1. ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ	4.0	39.9	6.1	1.4	12.8	10.8	12.2	0.6	3.4	1.4	7.4	-	-	-
2. ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองต่อครอบครัว	2.7	37.2	5.4	0.7	6.7	11.4	19.6	1.4	6.1	0.7	8.1	-	-	-
3. ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองต่อสังคมและแวดล้อม	6.1	31.8	10.8	2.7	10.8	3.4	2.7	2.0	10.8	1.4	17.5	-	-	-
4. ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองต่อประเทศชาติ	12.2	37.8	8.8	2.0	7.4	0.7	4.0	1.4	4.7	0.7	20.3	-	-	-
5. เห็นอาการของผู้ติดยาเสพติด	4.7	54.7	4.7	4.0	9.5	2.0	0.7	1.4	10.1	-	6.8	1.4	-	-
6. เห็นปัญหาที่จะตามมาจากการติดยาเสพติด	2.7	36.4	10.8	2.7	8.8	8.1	8.8	0.7	8.8	1.4	10.8	-	-	-
7. เห็นการแสดงความรังเกียจของผู้คนรอบข้าง	2.7	14.2	5.4	1.4	2.0	10.1	4.7	0.7	45.3	4.1	9.4	-	-	-

ตาราง 22 (ต่อ)

การค้นหาและประเมินทางเลือก	สื่อมวลชน							สื่อกลุ่ม					สื่อบุคคล			
	๒๖๖๔	๒๖๖๕	๒๖๖๖	๒๖๖๗	๒๖๖๘	๒๖๖๙	๒๖๗๐	๒๖๗๑	๒๖๗๒	๒๖๗๓	๒๖๗๔	๒๖๗๕	๒๖๗๖	๒๖๗๗	๒๖๗๘	๒๖๗๙
8. เห็นช่องทางในการแก้ปัญหาของผู้ด้อยเสพติด	4.1	25.0	2.7	2.0	12.1	8.1	4.1	0.7	6.1	2.0	33.1	-				
9. เห็นว่าการด้อยเสพติดสามารถรับการบำบัดรักษาให้หายขาดได้	4.1	15.5	2.7	2.0	14.2	5.4	7.4	0.7	9.4	1.4	37.2	-				
10. เห็นว่าการบำบัดรักษายาเสพติดมีหลายวิธีให้เลือกตามความพอใจ	2.7	17.5	2.0	3.4	18.9	4.7	8.1	0.7	5.4	1.4	34.5	0.7				
11. การด้อยเสพติดทำให้ตนเองหมดอนาคต	0.7	22.3	6.8	2.7	3.4	10.1	19.5	6.8	8.8	5.4	13.5	-				
12. การด้อยเสพติดทำให้ครอบครัวได้รับความเสียหาย	0.7	16.8	6.8	1.4	1.4	14.1	35.1	1.4	13.5	-	7.4	1.4				
13. การด้อยเสพติดทำให้เพื่อนฝูงที่เลว ๆ เลิกคบ	1.4	10.8	2.7	0.7	1.4	6.7	4.0	0.7	55.4	8.1	7.4	0.7				
14. การด้อยเสพติดทำให้สังคมประณามและไม่ให้ความไว้วางใจ	5.4	13.5	4.7	4.1	0.7	8.8	2.7	0.7	42.6	5.4	11.4	-				
15. การด้อยเสพติดทำให้ประเทศชาติเกิดความไม่มั่นคง เพื่อการพัฒนาต่อไป	9.5	35.8	8.1	2.7	5.4	2.0	0.7	2.0	6.1	2.0	23.7	2.0				

ตาราง 22 (ต่อ)

การค้นหาคำและประเมินทางเลือก	สื่อมวลชน							สื่อกลุ่ม				สื่อบุคคล			
	๒๕๖๕	๒๕๖๔	๒๕๖๓	๒๕๖๒	๒๕๖๑	๒๕๖๐	๒๕๕๙	๒๕๖๕	๒๕๖๔	๒๕๖๓	๒๕๖๒	๒๕๖๑	๒๕๖๐	๒๕๕๙	๒๕๕๘
16. ทำให้ทราบว่าการบำบัดรักษายาเสพติดไม่ได้ใช้เวลานานอย่างที่คิด	4.1	12.2	2.7	3.4	14.1	5.4	7.4	0.7	4.7	0.7	43.9	0.7	0.7	0.7	0.7
17. ทำให้ทราบว่าการบำบัดรักษายาเสพติดมีศูนย์หรือสถานบำบัดตั้งอยู่ไม่ไกลจากบ้าน	5.4	14.9	2.7	2.7	17.5	7.4	6.8	0.7	6.8	-	34.4	0.7	0.7	0.7	0.7
18. ทำให้ทราบว่าการบำบัดรักษายาเสพติดมีเจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี	3.4	8.1	4.0	5.4	8.8	5.4	4.1	2.0	6.1	2.7	50.0	-	-	-	-
19. ทำให้ทราบว่าการบำบัดรักษายาเสพติดมีวิธีการบำบัดรักษาที่เป็นระบบ	2.0	10.8	1.4	2.7	15.5	2.0	6.1	0.7	5.4	4.1	48.6	0.7	0.7	0.7	0.7
20. ผู้บำบัดรักษาต้องมีความมุ่งมั่น	1.4	10.8	0.7	1.4	12.1	4.7	18.9	-	6.8	2.0	40.5	0.7	0.7	0.7	0.7
21. ข่าวสารทำให้มีข้อมูลเพียงพอสำหรับการเลือกวิธีบำบัดรักษา	2.0	18.2	2.7	3.4	18.2	3.4	6.8	1.4	5.4	-	37.8	0.7	0.7	0.7	0.7

2.3 การตัดสินใจเลือกทางเลือก

ผลการวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในขั้นตอนการตัดสินใจเลือกทางเลือก จากการรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดจากสื่อแต่ละชนิด ซึ่งแสดงในตาราง 23 พบว่า

สื่อกลุ่ม ได้แก่ พ่อแม่ มีผลต่อการตัดสินใจด้วยความถี่สูงสุด ประกอบด้วย การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นการกระทำเพื่ออนาคตของตนเอง (ร้อยละ 39.1) เพื่อให้บิดา มารดา หรือญาติ สบายใจและยอมรับมากขึ้น (ร้อยละ 47.9) ต้องการกลับเข้าไปศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงกว่าเดิม (ร้อยละ 40.5) และต้องการกลับไปใช้ชีวิตเช่นเดียวกับคนปกติทั่วไป (ร้อยละ 39.8)

สื่อประเภทสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชน มีผลต่อการตัดสินใจด้วยความถี่สูงสุด ได้แก่ การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดเมื่อเทียบกับวิธีการอื่น (ร้อยละ 23.6) การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไป (ร้อยละ 25.0) การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นวิธีที่ได้รับการสนับสนุนจากบุคคลทั่วไป (ร้อยละ 29.1) การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นวิธีที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย (ร้อยละ 39.2) การเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดรัฐบาลช่วยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษา (ร้อยละ 62.8) และกฎหมายกำหนดให้ผู้เสพติดคือคนไข้ควรเข้ารับการบำบัดรักษา (ร้อยละ 47.3)

ตาราง 23 ค่าร้อยละของผลของการตัดสินใจสำหรับการบำบัดรักษาเสพติดจากการตัดสินใจเลือกทางเลือกจากสื่อแต่ละชนิด

การตัดสินใจเลือกทางเลือก	สื่อมวลชน								สื่อกลุ่ม				สื่อบุคคล			
	๒๕๓๕	๒๕๓๖	๒๕๓๗	๒๕๓๘	๒๕๓๙	๒๕๔๐	๒๕๔๑	๒๕๔๒	๒๕๔๓	๒๕๔๔	๒๕๔๕	๒๕๔๖	๒๕๔๗	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐
1. การเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดเป็นการกระทำเพื่ออนาคตของตนเอง	1.4	22.3	2.0	1.4	3.4	18.2	39.1	-	1.4	1.4	9.4	-	-	-	-	-
2. การเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดเมื่อเทียบกับวิธีการอื่น	0.7	14.2	4.7	2.0	6.8	22.3	23.0	-	2.7	-	23.6	-	-	-	-	-
3. การเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไป	2.1	10.1	0.7	2.7	5.4	18.9	15.5	-	14.9	4.7	25.0	-	-	-	-	-
4. การเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดเป็นวิธีที่ได้รับการสนับสนุนจากบุคคลทั่วไป	2.7	8.8	2.7	2.0	4.1	18.9	18.2	1.4	9.4	2.7	29.1	-	-	-	-	-
5. การเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดเป็นวิธีที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย	4.0	8.8	2.7	1.4	4.0	12.8	19.6	1.4	4.1	2.0	39.2	-	-	-	-	-

(n = 148)

ตาราง 23 (ต่อ)

การตัดสินใจเลือกทางเลือก	สื่อมวลชน								สื่อกลุ่ม				สื่อบุคคล			
	๒๖๖๕	๒๖๖๖	๒๖๖๗	๒๖๖๘	๒๖๖๙	๒๖๗๐	๒๖๗๑	๒๖๗๒	๒๖๗๓	๒๖๗๔	๒๖๗๕	๒๖๗๖	๒๖๗๗	๒๖๗๘	๒๖๗๙	๒๖๘๐
6. การเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดรัฐบาลช่วยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษา	2.7	12.8	1.4	2.7	3.4	6.1	6.1	-	2.0	-	62.8	-	-	-	-	-
7. เพื่อให้บิดา มารดา หรือญาติ สบายใจและยอมรับมากขึ้น	1.4	8.8	2.0	1.4	2.7	18.2	47.9	1.4	2.0	3.4	10.8	-	-	-	-	-
8. ต้องการกลับเข้าไปศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงกว่าเดิม	0.7	8.8	3.4	2.7	4.0	18.9	40.5	2.7	4.1	2.7	11.5	-	-	-	-	-
9. ต้องการกลับไปใช้ชีวิตเช่นเดิมร่วมกับคนปกติทั่วไป	0.7	8.8	2.7	1.4	1.4	23.6	39.8	0.7	8.1	3.4	9.4	-	-	-	-	-
10. กฎหมายกำหนดให้ผู้เสพติดคือคนใช้ควรเข้ารับการบำบัดรักษา	1.4	29.7	6.1	2.7	2.7	2.0	2.7	0.7	4.7	-	47.3	-	-	-	-	-

สรุป

ผลการวิจัยกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด จากการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ พบว่า

กระบวนการตัดสินใจขึ้นการรับรู้และความตระหนักปัญหา การเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการรับรู้และตระหนักปัญหาผลทางเศรษฐกิจในแต่ละเรื่องสูงกว่าสื่อชนิดอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 51.3 รับรู้และตระหนักในเรื่องยาเสพติดทำให้ประเทศต้องสูญเสียเงินเพื่อใช้สำหรับบำบัดรักษาโดยไม่จำเป็น สื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการรับรู้และตระหนักปัญหาผลทางสังคมในแต่ละเรื่องสูงกว่าสื่อชนิดอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 48.6 รับรู้และตระหนักในเรื่องเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากขึ้น และรับรู้เรื่องมีการมั่วสุมของผู้เสพยาเสพติด ในขณะที่ทุกสื่อยกเว้นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีอิทธิพลต่อการรับรู้และตระหนักต่อผลกระทบทั่วไป คือ ผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 32.4 รับรู้และตระหนักในเรื่องทำให้รับรู้ถึงโทษของการเสพยาเสพติด และร้อยละ 28.4 รับรู้และตระหนักในเรื่องทำให้รู้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพ จากสื่อโทรทัศน์ ผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 33.1 รับรู้และตระหนักในเรื่องการเสพยาเสพติดทำให้เพื่อนหลบหนีไม่คบค้าสมาคมด้วย และร้อยละ 33.8 รับรู้และตระหนักในเรื่องผู้ติดยาเสพติดจะไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลในสังคม จากสื่อเพื่อนบ้าน และผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 40.5 รับรู้และตระหนักในเรื่องการทราบถึงผลกระทบความสัมพันธ์ในครอบครัว จากพ่อ แม่

กระบวนการตัดสินใจขึ้นการค้นหาและประเมินทางเลือก การเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการค้นหาและประเมินทางเลือกมากกว่าสื่ออื่น รองลงมาคือ เพื่อนบ้าน และเจ้าหน้าที่รัฐ

กระบวนการตัดสินใจขึ้นตัดสินใจเลือกทางเลือก การเปิดรับข่าวสารจากสื่อครู และเจ้าหน้าที่รัฐ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกสูงกว่าสื่ออื่น ๆ

วิจารณ์ผลการวิจัย

กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด จากการเปิดรับข่าวสารจากสื่อของผู้ติดยาเสพติดในแต่ละชั้น ปรากฏว่า สื่อประเภทสื่อมวลชน ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อประเภทสื่อกลุ่ม ได้แก่ พ่อ แม่ และครู และสื่อประเภทสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจมากกว่าสื่อชนิดใด ๆ ในแต่ละประเภทของสื่อ กล่าวคือ กระบวนการตัดสินใจในขั้นตอนการรับรู้และความตระหนักในปัญหาทั้งปัญหาผลกระทบทางสังคม ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และผลกระทบทั่วไป สื่อโทรทัศน์มีผลต่อการตัดสินใจสูงกว่าสื่ออื่น

ในขณะที่กระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดขึ้นการค้นหาและประเมินทางเลือก การเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทสื่อมวลชน คือ โทรทัศน์ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสูงกว่าสื่อประเภทอื่น รองลงมา คือ สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ และเพื่อนบ้าน ในขณะที่สื่อบุคคล โดยเฉพาะ พ่อ และแม่ มีผลในบางเรื่องเท่านั้น

ส่วนกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในขั้นตอนการตัดสินใจเลือกทางเลือก สื่อบุคคล คือ พ่อ แม่ และสื่อกลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเอกชน มีผลต่อการตัดสินใจสูงกว่าสื่ออื่น

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงว่า กระบวนการตัดสินใจในขั้นตอนการรับรู้และตระหนักต่อปัญหา และขั้นตอนการค้นหาและประเมินทางเลือก บทบาทของสื่อมวลชนโดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสูงสุด สอดคล้องกับการวิจัยของ ผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ (2539 อ้างใน สำนักงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2542: 31) พบว่า ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายหรือผลของการเสพยาเสพติดจากสื่อต่าง ๆ หลายประเภท และสื่อโทรทัศน์ ก็เป็นสื่อหนึ่งที่ผู้ติดยาเสพติดเลือกรับข่าวสาร และในขณะเดียวกันสื่อโทรทัศน์ก็มีบทบาทสูงสุดเช่นกันที่ช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดเหล่านั้นทราบ เข้าใจ และจำอันตรายของยาเสพติดสูงกว่าสื่ออื่น ๆ ผลของการรับข่าวสารจากสื่อใน 2 ขั้นตอนนี้ จึงถือว่าเป็นการติดตามข่าวสารจากสื่อของผู้ติดยาเสพติดเพื่อตอบสนองความต้องการรับรู้เหตุการณ์ สถานการณ์ยาเสพติด ต้องการข้อมูลสำหรับการตัดสินใจในการใช้ชีวิตประจำวัน และต้องการข่าวสารเพื่อการรับรู้และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดตามแนวคิดของ McCombs and Becker (1979: 18-19) และเป็นไปตามแนวคิดของ Klapper (1960: 5) ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ผู้รับข่าวสารจะมีกระบวนการเลือกรับข่าวสารเพื่อนำไปใช้ประโยชน์แตกต่างกันไปตามสถานการณ์และความสนใจของผู้รับข่าวสาร ดังนั้น ผลของการรับข่าวสารยาเสพติดจากสื่อ โดยเฉพาะสื่อมวลชนของผู้ติดยาเสพติด จึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในขั้นตอนการรับรู้และหนักปัญหา และขั้นตอนการค้นหาและประเมินทางเลือกสูงกว่าขั้นตอนการตัดสินใจเลือกทางเลือก ทั้งนี้เป็นเพราะทั้งสองขั้นตอนนี้ นับว่าเป็นขั้นตอนสำคัญสำหรับการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็ถูกนำมาตรวจสอบและพยายามเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ที่ตนเองสนใจจนกระทั่งนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจในขั้นตอนต่อไปได้

กระบวนการตัดสินใจในขั้นการตัดสินใจเลือกทางเลือก ปรากฏว่า การรับข่าวสารจากสื่อบุคคล มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกสำหรับการเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดสูงกว่าสื่ออื่น ๆ ลักษณะเช่นนี้เป็นเพราะเมื่อข่าวสารที่ได้รับใน 2 ขั้นตอนแรกมีส่วนทำให้ผู้ติดยา

เสพติดมีความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบและหาทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหของตนเองให้เกิดผลดีที่สุด ดังกรณีการวิจัยของ ผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ (2539 อ้างใน สำนักงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2542: 32) พบว่า ผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับข่าวสารจากสื่อจะเกิดความเชื่อและกลัวอันตรายหรือผลของการเสพยาเสพติด ที่ได้รับจากข่าวสาร และจะปฏิบัติตามคำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับวิธีการป้องกันและหรือวิธีการบำบัดรักษายาเสพติด รวมทั้งแนวโน้มของการปฏิบัติตามคำแนะนำจะขึ้นอยู่กับความเชื่อหากปรากฏว่าผู้ติดยาเสพติดมีความเชื่อก็มักจะปฏิบัติตาม แต่ถ้าผู้ติดยาเสพติดไม่เชื่อก็มักจะไม่ยอมปฏิบัติตาม เป็นต้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้ติดยาเสพติดทั้งหมดเป็นผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดแล้ว การตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดจึงน่าจะมาจากความเชื่อในข่าวสารที่ได้รับจากสื่อแต่ละประเภทที่สนใจติดตามรับข่าวสาร อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับข่าวสารจากสื่อมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด มีความสอดคล้องกับการวิจัยของ พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2540 อ้างใน สำนักงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2542: 76) ที่พบว่า ผู้ติดยาเสพติดให้ความสำคัญกับสื่อโทรทัศน์และสื่อบุคคล รวมทั้งให้ความเชื่อถือข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ และเชื่อถือข่าวสารจากบิดา มารดา มากกว่าเพื่อน จึงน่าจะเป็นเหตุผลเพียงพอว่าการรับข่าวสารจากสื่อมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดค่อนข้างมาก

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ปัญหาการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ มีมูลเหตุมาจากผู้ติดยาเสพติดโดยทั่วไปมักจะปฏิเสธการแก้ไขปัญหาดตนเองด้วยการเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในสถานบำบัด เพราะกลุ่มผู้ติดยาเสพติดมักปฏิเสธว่าตนเองเป็นผู้ติดยาจึงไม่ยอมแก้ไขปัญหของตนเอง ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการเพื่อให้ผู้ติดยาเสพติดเหล่านี้เป็นเปลี่ยนความรู้สึกรู้สึกผิด พฤติกรรมการใช้ยาเสพติด และเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดกับสถานบำบัดต่าง ๆ หน่วยงานของราชการ โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากการรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด การรับข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติด และการติดตามข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภท เพราะสื่อมีอิทธิพลทางจิตวิทยาให้แก่ผู้รับข่าวสาร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติไปในทิศทางที่เชื่อมั่นตนเองยิ่งขึ้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อศึกษา

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ติดยาเสพติด
2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด
3. ผลของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด ต่อกระบวนการตัดสินใจ

เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดและเป็นผู้ป่วยใน ที่ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ และต้องเข้ารับการบำบัดรักษาในศูนย์มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 21 วัน จำนวน 148 ราย การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับรวบรวมข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติด และกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความ

เที่ยงตรงตามเนื้อหา การใช้สำนวนภาษา ตลอดจนพิจารณาถึงความเหมาะสมทั่วไปของแบบสอบถาม แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดที่โรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดเชียงใหม่หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ติดยาเสพติดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 148 ราย เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 77.0 มีอายุเฉลี่ย 30.96 ปี มีการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 39.2 ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 35.1

ลักษณะการคบเพื่อนของผู้ติดยาเสพติด มีรูปแบบพากันดื่มสุรา หรือสูบบุหรี่ คิดเป็นร้อยละ 39.2 และใช้เวลาว่างไปในลักษณะพบปะกับกลุ่มเพื่อนฝูง คิดเป็นร้อยละ 60.8

ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรม的开รับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ติดยาเสพติดมีพฤติกรรม的开รับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด และข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษา ยาเสพติด ดังนี้ คือ

1. พฤติกรรม的开รับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด

ผู้ติดยาเสพติดติดตามข่าวเกี่ยวกับเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมา ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 47.3

ความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร ผู้ติดยาเสพติดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ ด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 52.0 ส่วนที่เหลือได้แก่ เอกสารเผยแพร่ทั่วไป วารสาร วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง ส่วนสื่ออื่น ๆ คือ สื่อกลุ่ม (ญาติพี่น้อง พ่อ แม่ และครู อาจารย์) สื่อบุคคล (เพื่อนในโรงเรียน/เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเอกชน) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีความถี่ในการติดตามข่าวสารระดับนาน ๆ ครั้ง

ด้านเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารต่อครั้ง ผู้ติดยาเสพติดใช้เวลาในการติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อกลุ่ม สื่อบุคคล และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นานไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง

ด้านช่วงเวลาที่ใช้ติดตามข่าวสาร ผู้ศึกษาเสพติด ติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ จากวิทยุกระจายเสียงในช่วง 06.00 - 09.00 น. จากโทรทัศน์ ในช่วง 18.01 - 21.00 น. จากหนังสือพิมพ์ในช่วง 09.00 - 12.00 น. และติดตามจากวารสาร นิตยสาร และเอกสารเผยแพร่ทั่วไป ในช่วงเวลาไม่แน่นอน ติดตามจากสื่อกลุ่ม คือ ติดตามจากญาติพี่น้อง และพ่อแม่ ในช่วงเวลา 18.01 - 21.00 น. และจากครู และอาจารย์ ในช่วงเวลาไม่แน่นอน ติดตามจากสื่อบุคคล คือ ติดตามจากเพื่อนในโรงเรียนหรือเพื่อนบ้านในช่วงเวลา 09.01 - 12.00 น. ติดตามจากเพื่อนร่วมสถานที่ทำงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชนในช่วงเวลาไม่แน่นอน และติดตามข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในช่วงเวลาไม่แน่นอน

ด้านความเชื่อถือข่าวสาร ผู้ศึกษาเสพติด มีความเชื่อถือข่าวสารโดยรวมที่ได้รับจากสื่อมวลชน จากสื่อกลุ่ม และสื่อบุคคล ในระดับปานกลาง แต่ไม่เชื่อถือข่าวสารที่ได้รับจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ด้านการนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ ผู้ศึกษาเสพติดนำข่าวสารจากสื่อมวลชนไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง นำข่าวสารจากสื่อกลุ่ม คือ ญาติพี่น้อง และพ่อแม่ ไปใช้ประโยชน์ระดับปานกลางแต่ไม่ได้นำข่าวสารจากครู และอาจารย์ไปใช้ประโยชน์ นำข่าวสารจากสื่อบุคคลไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง และไม่ได้นำข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ประโยชน์

2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติด

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติด ผู้ศึกษาเสพติด ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโทษที่ได้รับจากการเสพยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมา ข่าวสารเกี่ยวกับวิธีที่ใช้ในการบำบัดรักษายาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 47.3

ความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร ผู้ศึกษาเสพติดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และเอกสารเผยแพร่ทั่วไป ด้วยความถี่นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 64.2 52.7 83.8 และ 81.8 ตามลำดับ แต่ติดตามจากโทรทัศน์ ด้วยความถี่ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 37.2 ส่วนสื่ออื่น ๆ คือ สื่อกลุ่ม สื่อบุคคล และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีความถี่ในการติดตามข่าวสารระดับนาน ๆ ครั้ง

ด้านเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารต่อครั้ง ผู้ศึกษาเสพติดใช้เวลาในการติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อกลุ่ม สื่อบุคคล และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นานไม่เกิน 30 นาทีต่อครั้ง

ด้านช่วงเวลาที่ใช้ติดตามข่าวสาร ผู้ศึกษาเสพติด ติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ จากวิทยุกระจายเสียงในช่วง 06.00 - 09.00 น. จากหนังสือพิมพ์ในช่วง 09.00 - 12.00 น. จากโทรทัศน์ ในช่วง 18.01 - 21.00 น. และติดตามจากวารสาร นิตยสาร และเอกสารเผยแพร่ทั่วไปในช่วงเวลาไม่แน่นอน ติดตามข่าวสารจากสื่อกลุ่ม คือ ติดตามจากญาติพี่น้อง และพ่อแม่ ในช่วงเวลา

18.01 - 21.00 น. และจากครู และอาจารย์ ในช่วงเวลาไม่แน่นอน ติดตามข่าวสารจากสื่อบุคคล และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในช่วงเวลาไม่แน่นอน

ด้านความเชื่อถือข่าวสาร ผู้ติดตามเสพติด มีความเชื่อถือข่าวสารโดยรวมที่ได้รับจากสื่อมวลชน จากสื่อกลุ่ม และสื่อบุคคล ในระดับปานกลาง แต่ไม่เชื่อถือข่าวสารที่ได้รับจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ด้านการนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ ผู้ติดตามเสพติดนำข่าวสารจากสื่อมวลชนไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง นำข่าวสารจากสื่อกลุ่ม คือ ญาติพี่น้อง และพ่อแม่ ไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลางแต่ไม่ได้นำข่าวสารจากครู และอาจารย์ ไปใช้ประโยชน์ นำข่าวสารจากสื่อบุคคลไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง และไม่ได้นำข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ประโยชน์

ตอนที่ 3 ผลของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดต่อกระบวนการตัดสินใจ

เข้ารับการบำบัดรักษาเสพติด

ผลการวิจัยผลของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดต่อกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษาเสพติด ประกอบการการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจจากการรับข่าวสาร และกระบวนการตัดสินใจจากการรับสื่อ โดยกระบวนการตัดสินใจมี 3 ขั้นตอน มีดังนี้

1. กระบวนการตัดสินใจจากการรับข่าวสาร

ขั้นตอนที่ 1 การรับรู้และตระหนักในปัญหา

การเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดมีอิทธิพลต่อการรับรู้และตระหนักปัญหาผลทางเศรษฐกิจของผู้ติดตามเสพติดโดยรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.08) โดยเฉพาะยาเสพติดทำให้ประเทศต้องสูญเสียเงินเพื่อใช้สำหรับบำบัดรักษาเสพติดโดยไม่จำเป็น มีผลต่อการรับรู้และตระหนักต่อปัญหาค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.10)

การเปิดรับข่าวสารมีอิทธิพลต่อการรับรู้และตระหนักปัญหาผลทางสังคมของผู้ติดตามเสพติดโดยรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.09) โดยเฉพาะยาเสพติดเพิ่มปัญหาอาชญากรรมของสังคม มีผลต่อการรับรู้และตระหนักต่อปัญหาผลทางสังคมด้วยค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.29)

การเปิดรับข่าวสารมีอิทธิพลต่อการรับรู้และตระหนักปัญหาผลกระทบทั่วไปของผู้ติดตามเสพติดโดยรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97) โดยเฉพาะการเปิดรับข่าวสารทำให้รู้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย ด้วยค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.11)

ขั้นตอนที่ 2 การค้นหาและประเมินทางเลือก การเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดมีอิทธิพลต่อการค้นหาและประเมินทางเลือกของผู้ติดตามเสพติดโดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02)

โดยเฉพาะการทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ มีผลต่อการค้นหาและประเมินทางเลือกด้วยค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.29)

ขั้นตอนที่ 3 การตัดสินใจเลือกทางเลือก การเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกของผู้ติดยาเสพติดโดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) โดยเฉพาะการเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดเป็นการกระทำเพื่ออนาคตของตนเอง มีผลต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกด้วยค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.48)

2. กระบวนการตัดสินใจจากการรับสื่อ

ขั้นตอนที่ 1 การรับรู้และความตระหนักปัญหา

การเปิดรับสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการรับรู้และตระหนักปัญหาผลทางเศรษฐกิจของผู้ติดยาเสพติดในแต่ละเรื่องสูงกว่าสื่อชนิดอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 51.3 รับรู้และความตระหนักในเรื่องยาเสพติดทำให้ประเทศต้องสูญเสียเงินเพื่อใช้สำหรับบำบัดรักษาโดยไม่จำเป็น

การเปิดรับสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการรับรู้และตระหนักปัญหาผลทางสังคมของผู้ติดยาเสพติดในแต่ละเรื่องสูงกว่าสื่อชนิดอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 48.6 รับรู้และตระหนักในเรื่องเยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากขึ้น

การเปิดรับสื่อทุกประเภทยกเว้นประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีอิทธิพลต่อการรับรู้และตระหนักต่อผลกระทบทั่วไปของผู้ติดยาเสพติด สูงสุด 3 ลำดับ คือ การรับข่าวสารจากพ่อแม่ ทำให้ผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 40.5 ทราบถึงผลกระทบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว การรับข่าวสารจากเพื่อนบ้าน ทำให้ผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 33.8 รับรู้และตระหนักว่าผู้ติดยาเสพติดจะไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลในสังคม และการรับข่าวสารจากโทรทัศน์ ทำให้ผู้ติดยาเสพติดร้อยละ 32.4 รับรู้และตระหนักในเรื่องทำให้รับรู้ถึงโทษของการเสพยาเสพติด

ขั้นตอนที่ 2 การค้นหาและประเมินทางเลือก การเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการค้นหาและประเมินทางเลือกมากกว่าสื่ออื่น รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่รัฐหรือเอกชน และสื่อเพื่อนบ้าน

ขั้นตอนที่ 3 การตัดสินใจเลือกทางเลือก การเปิดรับข่าวสารจากสื่อครู และเจ้าหน้าที่รัฐมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกสูงกว่าสื่ออื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด พบผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับข่าวสารที่สำคัญคือ ผู้ติดยาเสพติดมีโอกาสติดตามข่าวสารทั้งข่าวสารเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติด ในระดับนาน ๆ ครั้ง แทบทุกสื่อ ยกเว้นสื่อโทรทัศน์ ที่ผู้ติดยาเสพติดมีโอกาสรับข่าวสารทุกวัน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ติดยาเสพติดติดตามข่าวสารจากวิทยุกระจายเสียงระหว่าง 06.00 - 09.00 น. จากหนังสือพิมพ์ ระหว่าง 09.01 - 12.00 น. และจากโทรทัศน์ ระหว่าง 18.01 - 21.00 น. มีโอกาสรับข่าวสารจากสื่อกลุ่ม คือ ญาติพี่น้อง และพ่อแม่ในช่วงเวลา 18.01 - 21.00 น. ผู้ติดยาเสพติดมีความเชื่อถือข่าวสารจากทุกสื่อในระดับปานกลาง แต่ไม่เชื่อถือข่าวจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ข่าวสารที่ได้รับจากทุกสื่อผู้ติดยาเสพติดสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ปานกลาง ยกเว้นจากครู อาจารย์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ส่วนกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด จากการรับข่าวสารปรากฏว่า ภาพรวมของข่าวสารมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในระดับมากทุกขั้นตอน รวมทั้งสื่อโทรทัศน์ เจ้าหน้าที่รัฐหรือเอกชน และพ่อ แม่ มีผลกระบวนการตัดสินใจในทุกขั้นตอนค่อนข้างสูงกว่าสื่ออื่น ๆ การเปิดรับข่าวสารจากจากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับสถานบำบัดรักษายาเสพติด บิดามารดา และญาติพี่น้องของผู้ติดยาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดหรือกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด และผู้ผลิตสื่อ ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ติดยาเสพติดจำนวน 1 ใน 5 เป็นเพศหญิง และ 1 ใน 7 เป็นกลุ่มมีอายุไม่เกิน 20 ปี และมีจำนวนน้อยไม่ถึงร้อยละ 10 ที่มีสถานภาพเป็นนักเรียน แสดงว่าหลังจากรัฐบาลประกาศสงครามยาเสพติดในปี 2544 ยังปรากฏว่ามีเยาวชนจำนวนหนึ่งทั้งที่เป็นนักเรียนนักศึกษาและเยาวชนทั่วไปยังคงเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด และผู้ติดยาเสพติดเพศหญิงก็ยังมีสัดส่วนค่อนข้างสูง ดังนั้นหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามควรให้ความสำคัญต่อการป้องกันไม่ให้ผู้จำหน่ายยาเสพติดสามารถเจาะลึกเข้าถึงกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มสำคัญของประเทศ ในขณะเดียวกันพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของเยาวชนเหล่านี้ควรใช้เวลาแก่บุตรหลานหรือเยาวชนให้มากขึ้น และในขณะเดียวกันก็ควรให้สอดส่องพฤติกรรมของเยาวชนเพศหญิงที่อยู่ในปกครองไม่ให้หลงผิดเข้าหายาเสพติด วิธีการที่สำคัญที่จะช่วยป้องกันไม่ให้เยาวชนเขาไปติดยาเสพติด ก็คือ สอดส่อง ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการคบเพื่อน เพราะการคบเพื่อนของกลุ่มผู้ติดยาเสพติดเป็นจำนวนมากพากันไปเที่ยวและสิ้นสุดที่การทดลองเสพยาเสพติด

2. จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษา ยาเสพติดในช่วงเวลาที่แตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวกสำหรับการติดตามข่าวสารจากสื่อชนิดนั้น ๆ เป็นสำคัญ การเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดอาจทำให้โอกาสการรับข่าวสารแตกต่างไปจากดัง ดังนั้นสถานบำบัดรักษา ยาเสพติดจึงควรพิจารณาการเปิดโอกาสให้ผู้ติดยาเสพติดได้มีโอกาสรับข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม ดังนี้

2.1 ควรให้ความสำคัญต่อการข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ตามที่ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เคยติดตามก่อนเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติด รวมทั้งเพื่อรักษาพฤติกรรมการติดตามข่าวสารของผู้ติดยาเสพติด โดยจัดตารางเวลาสำหรับผู้ติดยาเสพติดติดตามข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภทตามช่วงเวลาที่ยพบในการวิจัย

2.2 ควรเพิ่มช่องทางการให้ข่าวสารเพิ่มจากสื่ออื่น ๆ เช่น จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเอกชน พ่อ แม่ และญาติพี่น้องเพิ่มขึ้นตามโอกาสที่เหมาะสม เป็นต้น

2.3 ข่าวสารที่เปิดโอกาสให้ผู้ติดยาเสพติดได้รับจากสื่อที่สถานบำบัดรักษาจัดให้ ควรมุ่งเน้นให้ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และผลกระทบต่อการติดยาเสพติดที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ รวมทั้งแสดงให้เห็นว่าผู้ติดยาเสพติดเมื่อผ่านการบำบัดรักษาไปแล้ว สามารถเข้าไปดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข รวมทั้งต้องแสดงให้เห็นว่าสังคมไม่ต่อต้านหรือไม่ยอมรับบุคคลที่เคยหลงผิดแต่กลับใจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

3. ผลการวิจัยพบว่า สื่อประเภทกลุ่ม ได้แก่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ และญาติพี่น้อง และสื่อบุคคล ได้แก่ เพื่อนบ้าน เพื่อนที่ทำงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มผู้ติดยาเสพติดให้ความสนใจติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและการบำบัดรักษา ยาเสพติดค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ผู้ติดยาเสพติดยังให้ความเชื่อถือข่าวสารที่ได้จากกลุ่มคนเหล่านั้นค่อนข้างต่ำกว่าข่าวสารที่ได้รับจากสื่อมวลชน ค่อนข้างนำข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในระดับน้อย แต่สื่อประเภทบุคคลกลับมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดในขั้นตอนการค้นหาและประเมินทางเลือกในบางเรื่องค่อนข้างสูงกว่าสื่ออื่นอีกด้วย ดังนั้นควรมีการพิจารณาปรับปรุงให้เปิดโอกาสให้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อให้แก่ผู้ติดยาเสพติดดังต่อไปนี้

3.1 สถานบำบัดรักษา ยาเสพติด กับผู้ปกครอง ญาติ และเพื่อน ๆ ของผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติด ควร ร่วมมือกันสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ติดยาเสพติดในช่วงเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ โดยการเปิดโอกาสให้เข้ามาเยี่ยมเยียน ให้เข้าร่วมทำกิจกรรมในบางโอกาส เพื่อทำความเข้าใจความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้ติดยาเสพติด ให้มา

ความสำคัญกับกลุ่มบุคคลรอบข้างมากยิ่งขึ้น เพราะในโอกาสพ้นจากช่วงเวลาบำบัดรักษายาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดจะได้รับการฟื้นฟูจิตใจ โดยอาศัยกลุ่มคนเหล่านี้เป็นสำคัญ

3.2 สถานบำบัดรักษายาเสพติด ควรให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครอง ญาติ และเพื่อน ๆ ของผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้เอาใจใส่ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ติดยาเสพติดหลังรับการบำบัดรักษาแล้วให้มากขึ้นกว่าเดิม การปฏิบัติเช่นนี้จะช่วยเพิ่มความเชื่อถือในข่าวสาร เพิ่มการนำข่าวสารที่ผู้ติดยาเสพติดไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งการสร้างการยอมรับระหว่างกันทั้งสองฝ่ายคือฝ่ายผู้ติดยาเสพติด และฝ่ายผู้อยู่ใกล้ชิด เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้ผู้ติดยาเสพติดกับเข้าเสพยาในอนาคต

3.3 สถานบำบัดรักษายาเสพติด ควรประสานความร่วมมือกับคณาจารย์ในโรงเรียนต่าง ๆ ในทุกระดับชั้น เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่คณาจารย์เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และการบำบัดรักษายาเสพติด ซึ่งความรู้ที่คณาจารย์ในโรงเรียนได้รับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับใช้ในกิจกรรมแนะแนวให้ความรู้แก่นักเรียนให้ตระหนักต่อปัญหาเสพติดให้โทษ ให้ช่วยกันสอดส่องดูแลเพื่อน ๆ ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการบำบัดรักษายาเสพติดโดยยกกรณีตัวอย่างให้นักเรียนทราบอยู่เสมอ จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เยาวชนหันไปสนใจกิจกรรมอื่น ๆ และห่างไกลจากยาเสพติด

4. ผลการวิจัยพบว่า ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและการบำบัดรักษายาเสพติดจากสื่อสารมวลชนมากกว่าสื่ออื่น นอกจากนี้ยังให้ความเชื่อถือ การนำประโยชน์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในแต่ละขั้นตอนจากสื่อสารมวลชนค่อนข้างมาก เพื่อเป็นการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและการบำบัดรักษายาเสพติดให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับข่าวสารมากที่สุด ซึ่งจะเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้รับข่าวสารไม่หลงผิดเข้าไปเสพยาเสพติด หรือถ้าติดยาเสพติดแล้วก็สามารถนำข่าวสารไปประกอบการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษา ดังนั้น

4.1 ผู้ผลิตสื่อแต่ละประเภทโดยเฉพาะสื่อมวลชนควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดและการบำบัดรักษายาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ เพราะสื่อมวลชนเป็นสื่อที่ผู้ติดยาเสพติดมีโอกาสติดตามรับข่าวสารได้ค่อนข้างมากและง่ายต่อการติดตามข่าวสาร

4.2 พ่อ แม่ ญาติ พี่น้อง ของผู้ติดยาเสพติด เจ้าหน้าที่รัฐ และเพื่อนฝูงของผู้ติดยาเสพติด ควรติดตามรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด และการบำบัดรักษายาเสพติดจากสื่อหลายประเภทเช่นเดียวกันกับผู้ติดยาเสพติด เพราะการรับข่าวสารจะเป็นประโยชน์สำหรับการป้องกันบุคคลใกล้ชิดไม่ให้เข้าไปใกล้ยาเสพติด ทำให้ทราบวิธีการสอดส่องดูแลไม่ให้บุคคลใกล้ชิดเข้าสู่วงจร

ของยาเสพติด หรือถ้าบุคคลใกล้ชิดติดยาเสพติดแล้ว ข่าวสารที่ได้รับก็จะเป็นประโยชน์สำหรับการโน้มน้าวให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาได้ง่ายยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ติดยาเสพติด ในสถานบำบัดรักษายาเสพติด ต้องปฏิบัติตามระเบียบของราชการ คือ ต้องผ่านผู้ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดของสถานบำบัดรักษา โดยตรงโดยที่ผู้วิจัยไม่สามารถเข้าไปจัดเก็บหรือทำการสุ่มตัวอย่างได้ด้วยตนเอง ทำให้ไม่สามารถนำความรู้สึก หรือความคิดเห็นที่อาจจะได้รับจากผู้ติดยาเสพติดซึ่งอาจเป็นประเด็นที่น่าสนใจมาแสดงในงานวิจัยนี้ได้มากนัก ดังนั้นในการวิจัยในโอกาสต่อไป ควรทำการศึกษากับผู้ที่เคยผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด เพื่อให้ทราบความรู้สึก นึกคิด เกี่ยวกับการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดได้ดียิ่งขึ้น และจะเป็นการช่วยเสริมการวิจัยครั้งนี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตัวแปรและการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะทางประชากรศาสตร์ กับกระบวนการตัดสินใจในขั้นตอนต่าง ๆ เพราะจะช่วยทำให้เห็นถึงระดับของความสัมพันธ์ของสื่อแต่ละประเภทได้มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรทำการสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานบำบัดรักษายาเสพติด เกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้ติดยาเสพติดได้รับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด และการบำบัดรักษายาเสพติด รวมทั้งแนวทางส่งเสริมให้ผู้ติดยาเสพติดและไม่ค่อยสนใจติดตามรับข่าวสาร ให้มีโอกาสรับข่าวสารเหล่านั้นได้อย่างไร

2.3 ควรทำการศึกษาเนื้อหาของข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด และการบำบัดรักษายาเสพติดที่ผู้ติดยาเสพติดได้รับจากสื่อ สร้างแรงจูงใจหรือโน้มน้าวให้ผู้ติดยาเสพติดเกิดการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดได้อย่างไร และแรงจูงใจเกิดขึ้นสูงสุดในขั้นตอนใดของกระบวนการตัดสินใจ

บรรณานุกรม

- จเร ผกเผ่า. 2541. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางสังคมของประชาชนในชุมชนบ้านท้อกับ
การยอมรับการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้โทษ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
อ้างถึงใน สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. 2542. บทคัดย่องานวิจัย
เกี่ยวกับยาเสพติด ปี พ.ศ. 2539 – 2541. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ชวรัตน์ เชิดชัย. 2527. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ชูเกียรติ ลิขสุวรรณ. 2535. ระบบการเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นภาคเหนือ. รายงานการวิจัย.
เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล. 2527. “จิตวิทยาสังคม”. หน้า 654-678. ใน จิตวิทยาทั่วไป. พิสมัย
วิบูลย์สวัสดิ์. (บรรณาธิการ). เชียงใหม่: ช้างเผือก.
- คุณหญิง โยเหลา และ คณะ. 2540. ปัจจัยบ่งชี้สาเหตุการใช้และติดสารระเหยของเด็กและเยาวชนใน
กรุงเทพมหานครและจังหวัดยโสธร. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อ้างถึงใน สำนักพัฒนาการป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติด. 2542. บทคัดย่องานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด ปี พ.ศ. 2539 – 2541.
กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ทอฟฟี่เลอร์ อัลวิน. 2532. คลื่นลูกที่สาม. แปลโดย สุกัญญา ตีระวนิช. กรุงเทพฯ: พิมพ์วาด.
- แทน จันทรวีโรจน์ และ ชูชัย สมितिไกร. 2527. “ภาวะการรู้สำนึก”. หน้า 539-279. ใน จิตวิทยา
ทั่วไป. พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์. (บรรณาธิการ). เชียงใหม่: ช้างเผือก.
- ธงชัย สันติวงษ์. 2537. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

นพดล ทองมัน. 2541. ความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรศาสตร์และการเปิดรับสื่อ
ที่มีต่อความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรม ต่อเรื่องการบริโภคยาของ
ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

บุญทัน ดอกไธสง. 2523. ทฤษฎีการบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองรัตน์.

_____. 2535. การจัดการองค์การ. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และ คณะ. 2540. การศึกษาปัญหาสารเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. อ้างถึงใน สำนักพัฒนาการป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติด. 2542. บทคัดย่องานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด ปี พ.ศ. 2539 – 2541.
กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

ประกอง กรรณสูตร. 2542. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ
มหาวิทยาลัย.

ผจงจิต อินทสุวรรณ และ คณะ. 2539. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการติดยาเสพติดของเยาวชน.
กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
อ้างถึงใน สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. 2542. บทคัดย่องานวิจัย
เกี่ยวกับยาเสพติด ปี พ.ศ. 2539 – 2541. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

ฝ่ายวิชาการสภานักส. 2544. ยาเสพติดและยาบ้า. กรุงเทพฯ: สภานักส.

พรทิพย์ วรกิจโกคาทร. 2537. “ผู้รับสาร”. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎี
การสื่อสาร หน่วยที่ 1-8. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (ผู้รวบรวม). นนทบุรี:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2540. แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย. พิษณุโลก: สำนักงาน ป.ป.ส.. อ้างถึงใน สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. 2542. บทคัดย่องานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด ปี พ.ศ. 2539 – 2541. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

เยาวภา ปิ่นทพันท์ และ คณะ. 2540. ผลการดำเนินงานตามโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานขนส่ง. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ส.. อ้างถึงใน สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. 2542. บทคัดย่องานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด ปี พ.ศ. 2539 – 2541. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

วันทนา เมืองจันทร์. 2547. ลักษณะของการตัดสินใจที่มีประสิทธิผล.
[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.moe.go.th/wijai/decisin.htm> (18 ธันวาคม 2547).

วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. 2542. สรุปทฤษฎีการสื่อสาร. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

วุฒิ เหล่าสุนทร. 2542. อาชญากรรม การค้ายาเสพติด (ศึกษาข้อมูลพื้นฐานขั้นตอนการค้ายาเสพติดของผู้ต้องขัง). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

ศักดิ์นา บุญเปี่ยม. 2534. ทักษะของผู้ป่วยยาเสพติดที่มีต่อการเปิดรับข่าวสารในเรื่องการบำบัดรักษา: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลธัญญารักษ์ กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://webasis.lib.cmu.ac.th/cgi-bin/webasis?show=003679&from=thesis> (10 ตุลาคม 2545).

สมยศ นาวิการ. 2544. ทฤษฎีองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2544. รูปแบบการดำเนินการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด. กรุงเทพฯ: ส. เอเชียเพรส (1989).

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2542. เรียนรู้เรื่องยาเสพติด...ชีวิตปลอดภัย แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544 – 2545.
กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. (โรเนียว).

สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. 2544. รูปแบบการดำเนินการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด. กรุงเทพฯ: ส. เอเชียเพลส (1989).

เสกสรร สายสีเสด. 2545. “กระบวนการตัดสินใจ”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://web.rriudon.ac.th/~seksun/14-5.htm> (10 ตุลาคม 2545).

เสถียร เขยประทับ. 2528. การสื่อสารและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.

อรนุช เลิศจรยรักษ์. 2539. รายงานความก้าวหน้าโครงการการใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็กและครอบครัวปี 2536. เอกสารประกอบการสัมมนาการพัฒนาเด็กและเยาวชน.
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.

De Fleur, M.L. 1970. *Theories of Mass Communication*. New York: David McKay Company.
อ้างอิงใน ศิริวรรณ จุลวนิชรัตน์. 2542. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Klapper, Joseph T. 1960. *The Effects of Mass Communication*. Glencoe, Ill.: Free Press.Lerner.

Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. 1970. “Determining sample size for research activities”. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 601-610.
อ้างอิงใน ยุทธ ไกยวรรณ. 2545. สถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.

Lerner, D. 1958. *The Passing of Traditional Society : Modernizing the Middle East*.
New York: Free Press.

McCombs, E. and Lee B. Becker. 1979. **Using Mass Communication Theory.**

Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.

Odiom, George S. 1974. **Management and Activity Trap.** New York: Haper and Row.

อ้างอิงใน ธงชัย ตันติวงษ์. 2537. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

การเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษา
ยาเสพติดในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด

โปรดแสดงเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุของท่าน ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษา

() ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช, ปวส.)

() อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

() ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

() อื่นๆ (ระบุ)

4. อาชีพของท่าน

() นักเรียน/นักศึกษา

() เกษตรกร

() ค้าขาย

() รับจ้าง

() พนักงานเอกชน

() บุคลากรของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ

() ว่างาน

() อื่นๆ (ระบุ)

5. ลักษณะการคบเพื่อนของท่านก่อนเข้ารับการบำบัดรักษา

() นำพากันไปติดยาเสพติด

() นิยมพากันท่องเที่ยวหรือเตร็ดเตร่ทั่วไป

() แนะนำการลองเสพยา

() พากันใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

() พากันดื่มสุรา สูบบุหรี่

() ชักชวนกันอ่านหนังสือ และเล่าเรียน

6. การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ของท่านก่อนเข้ารับการบำบัดรักษา (ตอบได้หลายข้อ)

() พบปะกับกลุ่มเพื่อนฝูง

() ท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ

() อ่านหนังสือ

() เล่นกีฬา

() ไปเที่ยวตามศูนย์การค้า

() ทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคม

() เลี้ยงสัตว์

() พักผ่อน นอนหลับ

() อื่นๆ (ระบุ)

7. ความสัมพันธ์ในครอบครัวของท่าน (ตอบได้หลายข้อ)

- () พ่อแม่อยู่ด้วยกัน () พ่อแม่แยกกันอยู่/หย่าร้าง
 () พ่อ หรือแม่เสียชีวิต () พ่อและแม่เสียชีวิตแล้ว
 () ครอบครัวที่มีความเป็นกันเอง () ท่านเป็นผู้มีครอบครัวแล้ว
 () ครอบครัวดูแลสมาชิกอย่างเข้มงวด () บิดา/มารดามีภาระงานมาก
 () บิดา/มารดาขาดความเอาใจใส่ในการดูแลบุตร
 () ท่านเป็นเด็กกำพร้าที่ได้รับการดูแลจากหน่วยงานราชการมาตั้งแต่เกิด
 () ท่านเคยเป็นเด็กเร่ร่อนมาก่อน
 () อื่นๆ (ระบุ)

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องยาเสพติดจากสื่อ

1. โดยทั่วไปการติดตามข่าวสารจากสื่อ ท่านสนใจสาระของข่าวสารในเรื่องใด (ตอบได้หลายข้อ)

- () ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด
 () ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในแต่ละชนิด
 () ข่าวผลกระทบของยาเสพติด
 () ข่าวการป้องกันและปราบยาเสพติดโดยหน่วยงานภาครัฐ
 () อื่นๆ (ระบุ)

2. โดยทั่วไปการติดตามข่าวสารการบำบัดรักษาจากสื่อ ท่านสนใจสาระในเรื่องใด (ตอบได้หลายข้อ)

- () โทษที่ได้รับจากการเสพยาเสพติด
 () วิธีการที่ใช้ในการบำบัดรักษายาเสพติด
 () ค่าใช้จ่ายระหว่างการบำบัดรักษายาเสพติด
 () สถานพยาบาลหรือศูนย์ที่รับบำบัดรักษายาเสพติด
 () ผลต่อสุขภาพที่เกิดขึ้นหลังจากเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด
 () การปรับตัวหลังการเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด
 () อื่นๆ (ระบุ)

4. ท่านติดตามรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาเยสพิติ ด้วยความถี่มากน้อยเพียงใด ใช้ระยะเวลาในการติดตามแต่ละครั้งนานเท่าใด ช่วงเวลาที่ติดตามข่าวสารท่านเชื่อถือและนำข่าวสารที่ได้รับมาใช้ประโยชน์มากน้อยเพียงใด (ตอบได้หลายข้อ)

สื่อที่ติดตามข่าวสาร	การติดตามรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด					ช่วงเวลาติดตามข่าวสาร						ความถี่ของข่าวสาร			การใช้ประโยชน์			
	ความถี่					เวลาที่ใช้ออกเรื่อง					มาก	ปานกลาง	ไม่ได้	นำไปใช้	มาก	ปานกลาง	ไม่ได้	
	ทุกวัน	2-3วัน/ สัปดาห์	4-5วัน/ สัปดาห์	นานๆ ครั้ง	ไม่เกิน 30 นาที	30-60 นาที	1-2 ชม.	2 ชม. ขึ้นไป	06.00- 09.00น	09.01- 12.00น								12.01- 15.00น
สื่อมวลชน																		
1. วิทยุกระจายเสียง																		
2. โทรทัศน์																		
3. หนังสือพิมพ์																		
4. วารสาร นิตยสาร																		
5. เอกสารเผยแพร่ทั่วไป																		
สื่อกลุ่ม																		
1. ญาติพี่น้อง																		
2. พ่อ แม่																		
3. ครู อาจารย์																		
สื่อบุคคล																		
1. เพื่อนใน ร.ร./เพื่อนบ้าน																		
2. เพื่อนร่วมสถานที่ทำงาน																		
3. จนท.รัฐหรือเอกชน																		
อินเทอร์เน็ต																		

ตอนที่ 3 การตัดสินใจเข้ารับการรักษาพยาบาลในศูนย์บำบัดรักษาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่

1. การรับรู้และตระหนักในปัญหา

คำชี้แจง ท่านคิดว่าการติดตามข่าวสารเรื่องยาเสพติดจากสื่อประเภทต่างๆ มีผลต่อการรับรู้และตระหนักในปัญหาระดับใด โปรดแสดงเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับของการรับรู้และตระหนักในปัญหาและโปรดระบุชื่อของสื่อที่มีผลมากที่สุดในแต่ละเรื่อง

การรับรู้และตระหนักในปัญหา	ระดับอิทธิพลของข่าวสาร					สื่อที่มีผลมากที่สุด
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ผลทางเศรษฐกิจ						
1. ยาเสพติดส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัว						
2. ยาเสพติดทำให้ประเทศต้องสูญเสียเงินเพื่อใช้ในการบำบัดรักษาโดยไม่จำเป็น						
3. ประเทศต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมากเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด						
4. อื่นๆ (ระบุ)						
ผลทางสังคม						
1. ยาเสพติดเพิ่มปัญหาอาชญากรรมของสังคม						
2. การเสพยาเสพติดทำให้ผู้เสพไม่สนใจปัญหาอื่นของสังคม						
3.เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากขึ้น						
4. มีการมั่วสุมของผู้เสพยาเสพติด						
5. อื่นๆ (ระบุ)						
ทั่วไป						
1. ทำให้รับรู้ถึงโทษของการเสพยาเสพติด						
2. ทำให้รู้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย						
3. การเสพยาเสพติดทำให้เพื่อนหลบหนีไม่คบค้าสมาคมด้วย						
4. ผู้ติดยาเสพติดจะไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลในสังคม						
5. ทราบถึงผลกระทบความสัมพันธ์ในครอบครัว						
6. อื่นๆ (ระบุ).....						

2. การค้นหาและประเมินทางเลือก

คำชี้แจง ท่านคิดว่าข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดที่ได้จากสื่อประเภทต่างๆ มีผลต่อการประเมินทางเลือกเพื่อการแก้ไขปัญหาในระดับใด โปรดแสดงเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับอิทธิพลของข่าวสารและประจําชื่อของสื่อที่มีผลมากที่สุดในแต่ละเรื่อง

การค้นหาและประเมินทางเลือก	ระดับอิทธิพลของข่าวสาร					สื่อที่มีผลมากที่สุด
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. ทำให้เห็นโทษของยาเสพติดที่มีต่อด้านต่างๆ						
1.1 ต่อตนเอง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ						
1.2 ต่อครอบครัว						
1.3 ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม						
1.4 ต่อประเทศชาติ						
2. เห็นอาการของผู้ติดยาเสพติด						
3. เห็นปัญหาที่จะตามมาจากการติดยาเสพติด						
4. เห็นการแสดงความรังเกียจของผู้คนรอบข้าง						
5. เห็นช่องทางในการแก้ปัญหาของผู้ติดยาเสพติด						
6. เห็นว่าการติดยาเสพติดสามารถรับการบำบัดรักษาให้หายขาดได้						
7. เห็นว่าการบำบัดรักษายาเสพติดมีหลายวิธีให้เลือกตามความพอใจ						
8. เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน						
8.1 ตนเองหมดอนาคต						
8.2 ครอบครัวได้รับความเสียใจ อับอาย						
8.3 เพื่อนฝูงที่ดีๆ เลิกคบ						
8.4 สังคมก็ประณาม และไม่ให้ความไว้วางใจอีกต่อไป						
8.5 ประเทศชาติก็ขาดกำลัง มั่นคง เพื่อการพัฒนาต่อไป						

การค้นหาและประเมินทางเลือก	ระดับอิทธิพลของข่าวสาร					สื่อที่มีผล มากที่สุด
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
9. เห็นว่าการบำบัดรักษา						
9.1 ไม่ได้ใช้เวลานานอย่างที่คิด						
9.2 มีศูนย์หรือสถานบำบัดตั้งอยู่ไม่ไกลจากภูมิลำเนา						
9.3 มีเจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี						
9.4 มีวิธีการบำบัดรักษาที่เป็นระบบ						
9.5 ผู้บำบัดรักษาต้องมีความมุ่งมั่น						
10. ข่าวสารทำให้ท่านมีข้อมูลเพียงพอสำหรับการเลือกวิธีบำบัดรักษา						
11. อื่นๆ (ระบุ).....						

3. การตัดสินใจเลือกทางเลือก

คำชี้แจง หลังจากการติดตามข่าวสารเรื่องยาเสพติดจากสื่อประเภทต่างๆ แล้ว ท่านมีเหตุผลอะไรในการตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดและเหตุผลนั้นได้รับอิทธิพลจากข่าวสารหรือไม่ เพียงใด โปรดแสดงเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับของข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจ และ โปรดระบุชื่อของสื่อที่มีผลมากที่สุดในแต่ละเรื่อง

การตัดสินใจเลือกทางเลือก	ระดับอิทธิพลของข่าวสาร					สื่อที่มีผล มากที่สุด
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. เหตุผลที่ทำให้ท่านตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด						
1.1 เพื่ออนาคตของตนเอง						
1.2 เป็นทางเลือกที่ดีที่สุดเมื่อเทียบกับวิธีการอื่น						
1.3 เป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไป						
1.4 เป็นวิธีที่ได้รับการสนับสนุนจากบุคคลทั่วไป						
1.5 เป็นวิธีที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย						
1.6 รัฐบาลสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษา						

การตัดสินใจเลือกทางเลือก	ระดับอิทธิพลของข่าวสาร					สื่อที่มีผลมากที่สุด
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
2. เพื่อให้บิดา มารดา หรือญาติ สบายใจและยอมรับตัวท่านมากขึ้น						
3. ต้องการกลับเข้าไปศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงกว่าเดิม						
4. ต้องการกลับไปใช้ชีวิตเช่นเดียวกับคนปกติทั่วไป						
5. กฎหมายกำหนดให้ผู้เสพติดคือคน ไข้วควรเข้ารับการบำบัดรักษา						
6. อื่นๆ (ระบุ).....						

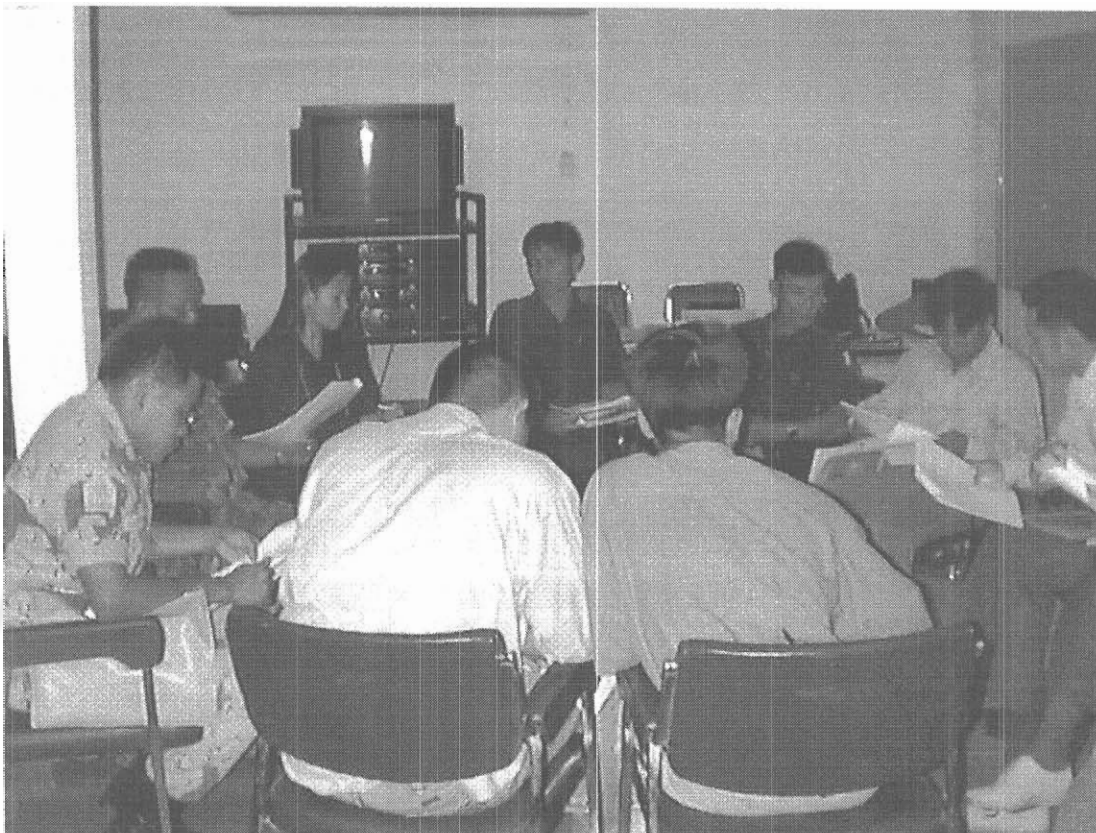
ภาคผนวก ข

ภาพกิจกรรมของผู้รับการบำบัดรักษายาเสพติด
ที่ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่

ภาพกิจกรรมการบำบัดรักษายาเสพติด ที่ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่

ฉบับที่ ๒๔๓๗
สำนักหอสมุด

ภาพกิจกรรมการบำบัดรักษายาเสพติด ที่ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่

ฉบับที่ ๒๕๓๗
สำนักหอสมุด

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายกิตติศักดิ์ หอมจำปา
เกิดเมื่อ	18 กันยายน พ.ศ. 2517
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2535 มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา น้อมเกล้าฯ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2541 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ทางการศึกษา จากสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2540 – 2542 เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท เมืองไทย ประกันชีวิต จำกัด กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2543 – 2545 ผู้จัดการฝ่ายการตลาด บริษัทแมคมิเดีย เชียงใหม่ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2545 – ปัจจุบัน ผู้จัดการฝ่ายการตลาดบริษัท NINE 18 จำกัด กรุงเทพมหานคร